

BN Bank ASA

ÅRSRAPPORT | 2016

INNHold

	Side
BN Bank - Best i det lange løp for kunder, ansatte og eiere!	3
Oppsummering 2016	4
Nøkkeltall	5
Historikk	6
Visjon	7
Strategi	7
Styret	8
Ledergruppen	9
Virksomhetsbeskrivelse	10
Risikostyring- og kapitalstyring	16
Samfunnsansvar	18
ÅRSREGNSKAP	
Styrets beretning	20
Resultatregnskap	27
Balanse	28
Endring i egenkapital i 2015 og 2016	29
Kontantstrømoppstilling	30
NOTER	31
NOTE 1 - Regnskapsprinsipper mv	32
NOTE 2 - Informasjon om driftssegmenter	39
NOTE 3 - Kapitaldekning	41
KREDITT-, MARKED- OG LIKVIDITETSRISIKO	
NOTE 4 - Risiko i finansielle instrumenter - kvalitativ beskrivelse	43
NOTE 5 - Risiko i finansielle instrumenter - kvantitativ beskrivelse - KONSERN	46
NOTE 6 - Risiko i finansielle instrumenter - kvantitativ beskrivelse - MORBANK	51
NOTE 7 - Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	56
NOTE 8 - Utlån	57
NOTE 9 - Overføring av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt	57
NOTE 10 - Tap og nedskrivninger på utlån og garantier	58
RESULTATREGNSKAP	
NOTE 11 - Renteinntekter og lignende inntekter	60
NOTE 12 - Rentekostnader og lignende kostnader	61
NOTE 13 - Andre driftsinntekter	61
NOTE 14 - Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi, gevinster og tap	62
NOTE 15 - Lønn og generelle administrasjonskostnader	63
NOTE 16 - Andre driftskostnader	63
NOTE 17 - Pensjonskostnader og -forpliktelser	64
NOTE 18 - Skatt	67
BALANSE	
NOTE 19 - Finansielle instrumenter etter kategori	69
NOTE 20 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter	71
NOTE 21 - Finansielle derivater	76
NOTE 22 - Motregningsrett finansielle derivater	77
NOTE 23 - Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	78
NOTE 24 - Ansvarlig utlån	78
NOTE 25 - Eierinteresser i konsernselskaper	79
NOTE 26 - Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	80
NOTE 27 - Overtatte eiendommer	80
NOTE 28 - Innskudd fra og gjeld til kunder	81
NOTE 29 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	81
NOTE 30 - Gjeld til kredittinstitusjoner	81
NOTE 31 - Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	82
NOTE 32 - Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	82
NOTE 33 - Ansvarlig lånekapital	82
ØVRIGE OPPLYSNINGER	
NOTE 34 - Pantstillelser og garantiansvar pr. 31.12.	83
NOTE 35 - Ansatte og tillitsvalgte låneforhold	83
NOTE 36 - Opplysninger om nærstående parter	84
NOTE 37 - Aksjonærstruktur og aksjekapital	87
NOTE 38 - Foreslått, ikke vedtatt utbytte	87
NOTE 39 - Hendelser etter balansedagen og betingende forpliktelser	87
NOTE 40 - Resultatregnskap 4 siste kvartal	88
NOTE 41 - Tillitsvalgte og ledelse	89
Revisors beretning	91
Vedtekter for BN Bank ASA	94

BN Bank – Best i det lange løp for kunder, ansatte og eiere!

Verdensøkonomien har i 2016 vist relativt sunn utvikling og den har tålt flere større og mindre slag. Bl.a. antok mange at Brexit og Trump skulle få dramatiske utslag, men finansmarkedene hentet seg raskt inn og børsene i flere markeder nådde ny all time high på slutten av året. Rentenivået internasjonalt og i Norge har også holdt seg relativt stabilt og lavt.

I Norge er 2016 et år der virkningene av oljekrisen er blitt erstattet av sysselsetting i andre næringer og boligprisene har steget med over 10 prosent i snitt. Oslo har en prisvekst på over 20 prosent. Årsaken ligger i en kombinasjon av gunstig boligbeskatning, lave renter, høy sysselsetting og for lite boliger til salgs der folk vil bo. Dette har ført til en gjeldsoppbygging i Norge som er tre ganger raskere enn inntektsutviklingen. Finanstilsynet, Norges Bank og Finansdepartementet er derfor med rette bekymret over utviklingen og det er fra nyttår innført nye reguleringer for å redusere faren for en boble i boligmarkedet.

I 2016 har BN Bank levert en betydelig omstilling, der vi har vært den raskest voksende banken på boliglån og bygd ned næringsseiendomsvirksomheten i tråd med vedtatte planer. Banken har derfor gått fra 70BM/30PM bank til 40BM/60PM. Veksten på PM er innenfor en fortsatt konservativ kreditt strategi der BN Bank eksempelvis hadde 60 prosent som maksimal belåning for boligkreditt allerede før Finanstilsynet innførte denne grensen. Gjennomsnittlig belåning i PM porteføljen er nå på 56 prosent og forventet tap er på 0,06 prosent.

Sammen med Norges beste meglerfortak Eiendomsmegler1 Midt Norge etablerte vi i 2016 BN Bolig: Et 50/50 eid selskap som ny og annerledes boligmegler i Oslo. I 2016 har vi også etablert forbrukslån på egen bok. Begge disse tiltakene er under oppbygging og skal forsterke merkevaren til BN Bank som best i det lange løp, samt styrke inntjeningen på sikt.

Nedbyggingen av BM porteføljen har medført at eierne av BN Bank samlet har fått frigjort en kapital på 2,3 MRD i BN Bank og SpareBank1 Næringskreditt. I januar besluttet styret at BN Bank skal bevare og utvikle den gjenværende delen av BM porteføljen samt at vi skal satse på prosjekt- og boligutvikling for å understøtte satsingen på BN Bolig fremover. Dette forsterker lønnsomheten og gjør verdikjeden til BN Bank betydelig mer robust for både regulatoriske og markedsmessige endringer fremover.

BN Bank er kjent for godt bankhåndverk. I 2014 fikk vi som 2. norske bank AIRB godkjenning på vår næringslånsportefølje og i juni 2015 ble vi AIRB godkjent for boliglån. Dette er en anerkjennelse av policy, system, rutiner og kultur som kjennetegner vår gode bankdrift. I løpet av året er også policyer og prosesser innenfor kredittarbeidet forbedret ytterligere og vi forventer å videreutvikle dette systemet i nært samarbeid med Kompetanse Senter for Kreditt i SpareBank1.

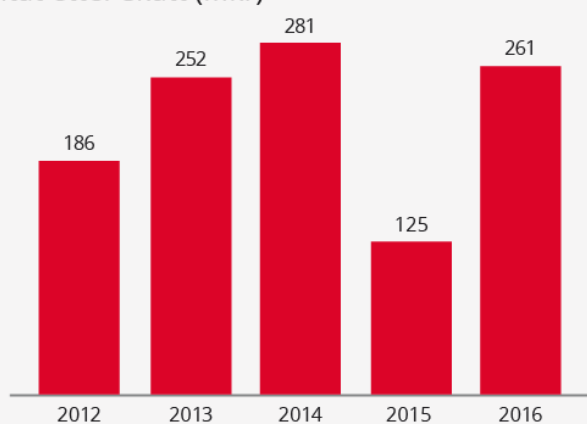
BN Bank er sertifisert som en «Great place to work». Dette har vi bygd videre på i 2016 for å sikre at vi både har medarbeidere, ledere, kultur og systemer som sikrer at vi arbeider systematisk med å bli best i det lange løp for våre kunder, ansatte og eiere. Det betyr at våre kunder skal få en så god opplevelse av BN Bank at de blir våre beste selgere, våre ansatte skal oppleve banken som et så flott sted å jobbe at de gir de lille ekstra hver gang for sine kunder og kolleger og våre eiere skal få en bank som leverer bedre enn deres forventninger fremover.

Mvh
Gunnar Hovland
Adm dir

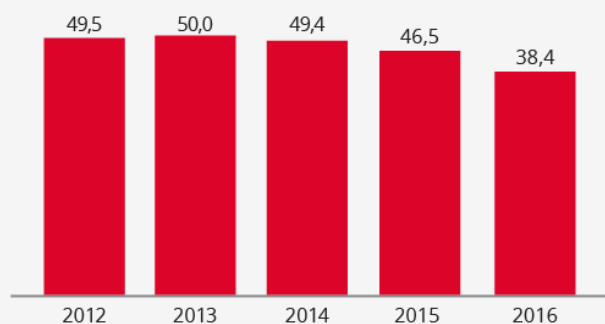
Oppsummering 2016

- Resultat etter skatt på 261 millioner kroner (125 millioner kroner)
- Avkastning på egenkapitalen etter skatt på 7,3 prosent (3,5 prosent)
- Utlånsvolum på bedriftsmarked ble redusert med 10.832 millioner kroner siste 12 måneder (-5.407 millioner kroner), mens utlånsvolum på personmarked økt med 2.653 millioner kroner i samme periode (2.787 millioner kroner)
- Tap på utlån 23 millioner kroner (19 millioner kroner)
- Kjernekapitaldekning 23,9 prosent (19,0 prosent)
- Ren kjernekapitaldekning 21,5 prosent (17,2 prosent)

Resultat etter skatt (Mkr)

Brutto utlån forvaltet portefølje (Mrd)

Nøkkeltall konsern

Millioner kroner	Referanse	2016	2015	2014	2013	2012
Resultatsammendrag						
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		411	369	432	410	343
Sum andre driftsinntekter		180	94	215	283	291
Sum inntekter		591	463	647	693	634
Sum andre driftskostnader		220	273	224	215	262
Driftsresultat før tap på utlån		371	190	423	478	372
Tap på utlån		23	19	37	129	114
Resultat før skatt		348	171	386	349	258
Beregnet skattekostnad		85	43	102	97	72
Resultat videreført virksomhet		263	128	284	252	186
Resultat fra virksomhet under avhendelse		-2	-3	-3	0	0
Resultat inkl avsluttet virksomhet		261	125	281	252	186
Lønnsomhet						
Egenkapitalrentabilitet	1	7,3 %	3,5 %	7,8 %	7,3 %	5,8 %
Rentenetto	2	1,36 %	1,06 %	1,18 %	1,04 %	0,80 %
Kostnadsprosent	3	37,2 %	59,0 %	34,6 %	31,0 %	41,3 %
Kostnadsprosent inkl egenkapitalpåslag og avkastning egenkapital i SpareBank 1 Næringskreditt		32,0 %	47,0 %	28,2 %	30,0 %	40,0 %
Balansetall						
Brutto utlån		21 511	24 975	27 407	29 309	33 305
Innskudd fra kunder		13 411	14 771	14 446	15 169	16 910
Innskuddsdekning	4	62,9 %	59,8 %	52,7 %	51,8 %	50,8 %
Utlånsvekst (brutto) siste 12 måneder		-13,9 %	-8,9 %	-6,9 %	-12,0 %	-0,4 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder		-9,2 %	2,2 %	-4,8 %	-10,3 %	6,0 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	5	30 288	34 956	36 644	39 463	40 770
Likviditetsdekning (LCR)	6	339%	475%	510%	118%	102%
Forvaltningskapital		27 797	32 642	35 787	37 505	41 732
Balansetall inkl. SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt						
Brutto utlån		38 373	46 533	49 466	50 025	49 464
Innskudd fra kunder		13 411	14 771	14 446	15 169	16 910
Utlånsvekst (brutto) siste 12 måneder		-17,5 %	-5,9 %	-1,1 %	1,1 %	8,3 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder		-9,2 %	2,2 %	-4,8 %	-10,3 %	6,0 %
Andel utlån finansiert via innskudd		34,9 %	31,7%	29,3%	30,3%	34,2%
Tap og mislighold						
Tapsprosent utlån	7	0,10 %	0,07 %	0,13 %	0,41 %	0,35 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	8	0,44 %	1,41 %	1,49 %	1,91 %	1,19 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	8	1,78 %	0,85 %	0,89 %	2,25 %	1,57 %
Tap og mislighold inkl SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt						
Tapsprosent utlån		0,05%	0,04 %	0,09%	0,13%	0,24%
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån		0,25%	0,76%	0,82%	1,12%	0,80%
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån		1,00%	0,46%	0,49%	1,32%	1,06%
Soliditet						
Kapitaldekning		28,9 %	22,7 %	19,7 %	15,4 %	15,1 %
Kjernekapitaldekning		23,9 %	19,0 %	16,4 %	13,0 %	12,1 %
Ren kjernekapital		21,5 %	17,2 %	14,9 %	11,1 %	10,3 %
Kjernekapital		3 282	3 442	3 527	3 705	3 722
Ansvarlig kapital		3 968	4 116	4 224	4 393	4 637
Kontor og bemanning						
Antall kontor		2	2	2	2	2
Antall årsverk		108	117	112	111	114
Aksjer						
Resultat per aksje i perioden (hele kroner) for videreført virksomhet		18,63	9,07	20,12	17,85	13,90
Resultat per aksje i perioden (hele kroner) inkl.virksomhet "holdt for salg"		18,49	8,85	19,91	17,85	13,90

Referanse:

- 1) Overskudd etter skatt i prosent av gjennomsnittlig egenkapital
- 2) Sum rentenetto hittil i år i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital
- 3) Sum driftskostnader i prosent av sum driftsinntekter
- 4) Innskudd fra kunder i prosent av utlån til kunder
- 5) Gjennomsnittlig forvaltningskapital er beregnet som et snitt av kvartalsvis forvaltningskapital per 5 siste kvartal

- 6) Likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang i et 30 dagers alvorlig stresssenario
- 7) Netto tap i prosent av gjennomsnittlig brutto utlån hittil i år
- 8) Tallene er inkludert garantiporteføljen

Historikk

BN Bank ASA er en selvstendig bank med hovedkontor i Trondheim og en avdeling for næringseiendom i Oslo. Til sammen har banken 108 ansatte. BN Bank er eid av SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SNN og Samarbeidende SpareBanker Bankinvest AS.

1961: Kredittforetaket AS Næringskreditt ble etablert i Trondheim av banker og forsikringsselskaper. Selskapets formål var å medvirke til finansiering av næringsvirksomhet ved å formidle og yte lån med pantesikkerhet.

1983: Avdelingskontor i Oslo etablert.

1986: Virksomheten utvidet til også å omfatte boliglån og navnet ble derfor endret til Bolig- og Næringskreditt AS.

1989: Aksjene i Bolig- og Næringskreditt AS ble notert på Oslo Børs.

1992: Kredittforetaket ble omdannet til bank og tok navnet Bolig- og Næringsbanken ASA (BNbank). Formålet med omdannelsen til bank var muligheten for å tilby gunstige innskudds-/spareprodukter. Dette reduserte selskapets avhengighet av verdipapirmarkedet som finansieringskilde.

1998: Kredittforetaket Bolig- og Næringskreditt ASA (BNkreditt) ble etablert som et heleid datterselskap av BNbank. BNkreditt overtok BNbanks utlån til bedriftsmarkedet og borettslag (fellesgjeld). Målet for etableringen var å styrke konsernets konkurranseposisjon i bedriftsmarkedet.

2000: Produkt- og tjenestespekteret utvides de kommende år. Hensikten med utvidelsene var å skape et bedre grunnlag for vekst og lønnsomhet, ved å bli en mer komplett tilbyder av finansielle produkter og tjenester i utvalgte kundesegmenter.

2004: I desember satte Íslandsbanki frem et tilbud om kjøp av samtlige aksjer i BNbank. Etter at Íslandsbanki hadde mottatt aksept fra aksjonærene samt de nødvendige tillatelser, ble BNbank en del av Íslandsbanki-konsernet. Aksjen ble deretter strøket fra notering på Oslo Børs. Íslandsbanki endret senere navn til Glitnir hf.

2007: Kredittforetaket BN Boligkreditt AS ble etablert som et heleid datterselskap av BNbank. Selskapets formål var å utstede obligasjoner med fortrinnsrett med grunnlag i bankens godt sikrede boliglån og gi konsernet tilgang til dette finansieringsinstrumentet. BN Boligkreditt overtok boliglån fra BNbank.

2008: Eierne fusjonerer BNbank med Glitnir Bank AS (tidligere Kredittbanken i Ålesund) og tar navnet Glitnir Bank ASA. I desember får et konsortium av SpareBank 1-banker konsesjon til å kjøpe Glitnir Bank ASA etter at morbanken på Island ble satt under offentlig administrasjon to måneder tidligere. Glitnir Bank ASA bytter samtidig navn tilbake til BNbank ASA.

2009: BNbank selger sin portefølje i Ålesund til SpareBank 1 SMN. BN Bank garanterer for kredittrisikoen i porteføljen i en overgangsperiode. SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert og får konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Formålet med selskapet er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett. I oktober byttet BNbank ASA navn til BN Bank ASA og presenterte det nye navnet med ny profil.

2010: Bankens strategi fram mot 2016 ble ytterligere spisset og rendyrket. I privatmarkedet skal BN Bank være en ledende direktebank som framstår som komplementær i forhold til eierbankene, mens banken innen bedriftsmarkedet skal videreføres som en spesialist innen finansiering av næringseiendom. I november flyttet banken hovedkontoret sitt fra Munkegata 21 til Søndre gate i Trondheim.

2011: Bankens gamle hovedkontor i Trondheim ble solgt. Gunnar Hovland ble ansatt som ny administrerende direktør.

2012: Bankens strategi revideres og spisses ytterligere. I personmarkedet skal BN Bank være spesialisert bank på nett, brett og mobil med enkle produkter og konkurransedyktige vilkår. I bedriftsmarkedet skal BN Bank være en spesialistbank innen næringseiendom. SpareBank 1 SMN overtar kredittrisikoen for brorparten av BN Banks portefølje i Ålesund. BN Boligkreditt ble besluttet avviklet og alle utlån og innlån ble overført til SpareBank 1 Boligkreditt.

2013: BN Boligkreditt AS avvikles. BN Bank konsernet består av morselskapet BN Bank ASA og datterselskapet Bolig- og Næringskreditt AS.

2014: BN Bank fikk tillatelse til å benytte avansert IRB-metode ved beregning av kapitaldekning. Tillatelsen var resultatet av et langsiktig målrettet arbeid og ga en betydelig økning i kapitaldekningen.

2015: BN Bank fikk tillatelse til å benytte IRB-metode ved beregning av kapitaldekning også på boliglån. 10. august vedtok styret en offensiv satsing på privatmarkedsvirksomheten og avvikling av bedriftsmarkedsvirksomheten i BN Bank.

2016: BN Bank stifter meglerforetaket BN Bolig i samarbeid med Eiendomsmegler1 Midt-Norge. Banken flytter hovedkontoret til nye tidsriktige lokaler i Kongensgate i Trondheim.

Visjon

BN Bank sin visjon er å være «Best i det lange løp for kunder, ansatte og eiere». Vi er ikke nødvendigvis best hver gang og i alle sammenhenger, men våre kunder, ansatte og eiere skal være trygge på at vi gjør alt vi kan for å være best over tid.

Verdier

OPPRIKTIG

Vi skal være ærlige og si ting som det er i alle sammenhenger fra kundedialog til medarbeidersamtaler.

ENGASJERT

Vi skal alltid gjøre en så god jobb som mulig for våre kunder, ansatte og eiere.

Våre verdier skal sikre at vi skaper størst mulig verdi for våre kunder, ansatte og eiere i det lange løp.

Strategi

Personmarkedet (PM)

Innenfor personmarkedet skal BN Bank videreutvikles som en offensiv personmarkedsbank for kunder som ønsker effektive, enkle og forutsigbare banktjenester på mobil og nett. Gode selvbetjeningsløsninger skal gjøre BN Bank til en av landets mest kostnadseffektive banker. Eiendomsmeglerselskapet BN Bolig, hvor BN Bank har en eierandel på 50 prosent er under oppbygging og forventes å komme i gang med salgsvirksomhet i løpet av første halvår 2017.

Strategien skal gi våre kunder konkurransedyktige produkter og vilkår, samt gi våre eiere god avkastning over tid.

BN Banks personmarkedsvirksomhet er landsdekkende, men banken har flest kunder i Oslo og det sentrale østlandsområdet.

Bedriftsmarkedet (BM)

Bankens styre besluttet i august 2015 å bygge ned bedriftsmarkedsvirksomheten på grunn av særnorske kapitaldekningskrav. Siden beslutningen ble fattet er forvaltet BM-portefølje i BN Bank ASA redusert fra 32,5 milliarder kroner til 15,4 milliarder kroner ved utgangen av 2016.

Strategien er nå endret og BN Bank vil fremover ta sikte på å bevare og utvikle bedriftsmarkedsporteføljen. Formålet med en fortsatt satsning i bedriftsmarkedet er blant annet å understøtte satsingen på eiendomsmegling. Dette innebærer at en andel av bedriftsmarkedsporteføljen vil bestå av finansiering av boligbyggingsprosjekter. BN Bank har erfaring med denne type finansiering fra før og vil starte forsiktig og bygge opp en delportefølje av denne type lån.

Styret

Finn Haugan, leder

Konsernsjef i SpareBank 1 SMN. Valgt første gang i 2009 og valgperiode utløper i 2017.

Tore Medhus, nestleder

Konserndirektør bedriftsmarked i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Valgt første gang i 2009 og valgperiode utløper i 2017.

Rolf Eigil Bygdnes

Konserndirektør økonomi og finans i SpareBank 1 Nord-Norge. Valgt første gang i 2014 og valgperiode utløper i 2018.

Per Halvorsen

Administrerende banksjef i SpareBank 1 Telemark. Valgt for første gang i 2015 og valgperiode utløper i 2017.

Helene Jebsen Anker

Selvstendig næringsdrivende – konsulentvirksomhet. Valgt første gang i 2009 og valgperioden utløper i 2017.

Ella Skjørestad

Markedsdirektør i Sparebank 1 SR-Bank ASA. Valgt første gang i 2011 og valgperiode utløper 2018.

Solveig Ellila Kristiansen

Daglig leder Conexus AS. Valgt første gang i 2016 og valgperiode utløper 2018.

Jannike Lund

Økonomikonsulent i BN Bank. Ansattes representant. Valgt første gang i 2014 og valgperioden utløper i 2018.

Varamedlemmer

Jan-Frode Janson

Konsernsjef SpareBank 1 Nord-Norge

Ole Hyvik (ansattes representant)

Assisterende banksjef BN Bank ASA

Ledergruppen

Gunnar Hovland | Administrerende direktør

Gunnar (f. 1965) er administrerende direktør i BN Bank ASA. Hovland har en MBA i økonomi og ledelse fra Norges Handelshøyskole og graden Cand Agric fra Norges Landbrukshøgskole. Han kom til BN Bank ASA fra en kombinert stilling som administrerende direktør i Trondheim Kraft og viseadministrerende direktør i Fjordkraft. I tillegg har Hovland hatt flere lederstillinger i Tine BA og bred styreeerfaring fra ulike bransjer.

Svend Lund | Viseadministrerende direktør

Svend (f. 1970) er viseadministrerende direktør i BN Bank ASA. Hans ansvarsområde omfatter også bedriftsmarkedet og drift. Han har tidligere vært ansatt i Fokus Bank. Lund har utdannelse innenfor regnskap og revisjon fra Trondheim Økonomiske Høgskole og innenfor strategi og ledelse fra BI.

Trond Søråas | Direktør Økonomi og Finans/CFO

Trond (f. 1968) er direktør for økonomi og finans / CFO i BN Bank ASA. Han kom til BN Bank ASA fra stillingen som finanssjef i KLP Banken AS og KLP Kommunekreditt AS. Søråas er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole og autorisert finansanalytiker fra samme sted.

Herborg Aanestad | Direktør Risikostyring

Herborg (f. 1980) er direktør for Risikostyring & Compliance/CRO i BN Bank ASA. Hun har bakgrunn fra revisjon og finans hvor hun jobbet flere år med kredittmodeller og risikostyring. Aanestad er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole med spesialisering innen regnskap og økonomisk styring.

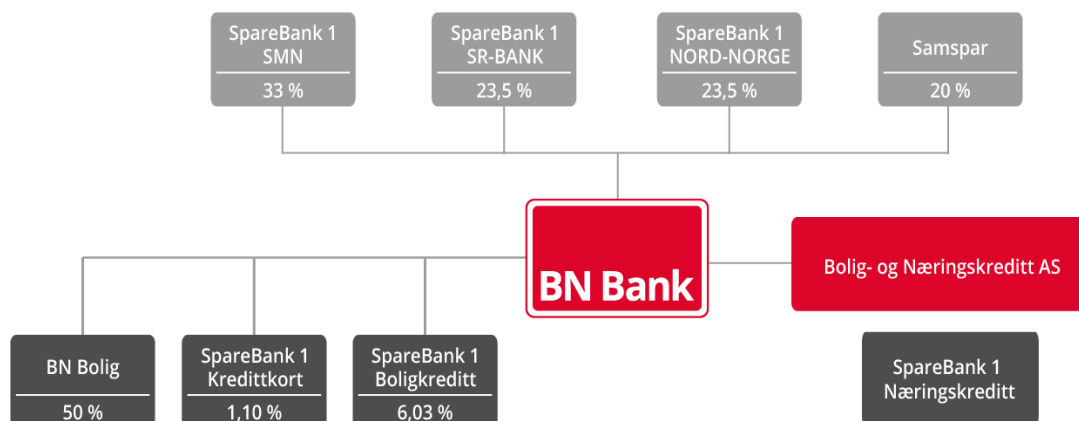

Stig Tore Laugen | Kommunikasjonsdirektør

Stig Tore (f. 1976) er kommunikasjonsdirektør i BN Bank ASA og har ansvar for bankens interne og eksterne kommunikasjon, samfunnskontakt og markedsarbeid. Han har lang fartstid fra media, blant annet som journalist i VG og Dagens Næringsliv. Stig Tore er utdannet innen journalistikk og statsvitenskap ved Høgskolen i Oslo og Universitetet i Oslo.

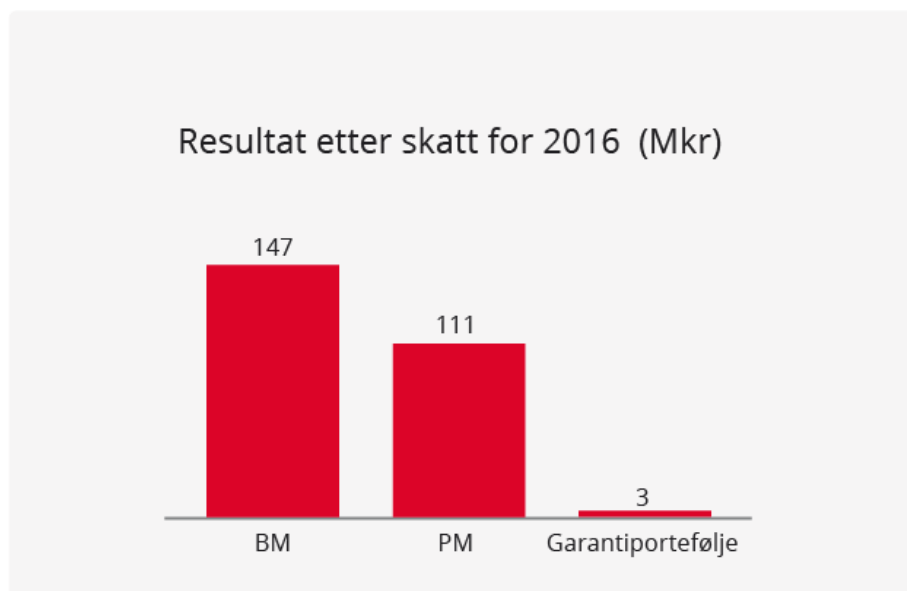
Virksomhetsbeskrivelse

BN Bank er eid av en gruppe SpareBank 1-banker. Selskapene SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt anvendes for finansiering av deler av den samlede utlånsmassen BN Bank forvalter.

BN Banks virksomhet er landsdekkende og konsentrert om forretningsområdene person- og bedriftsmarked. Banken har hovedkontor i Trondheim og avdelingskontor i Oslo.

Bankens resultat er delt inn i Bedriftsmarked, Personmarked og Garantiporteføljen. Resultat etter skatt i 2016 per forretningsområde er vist nedenfor:

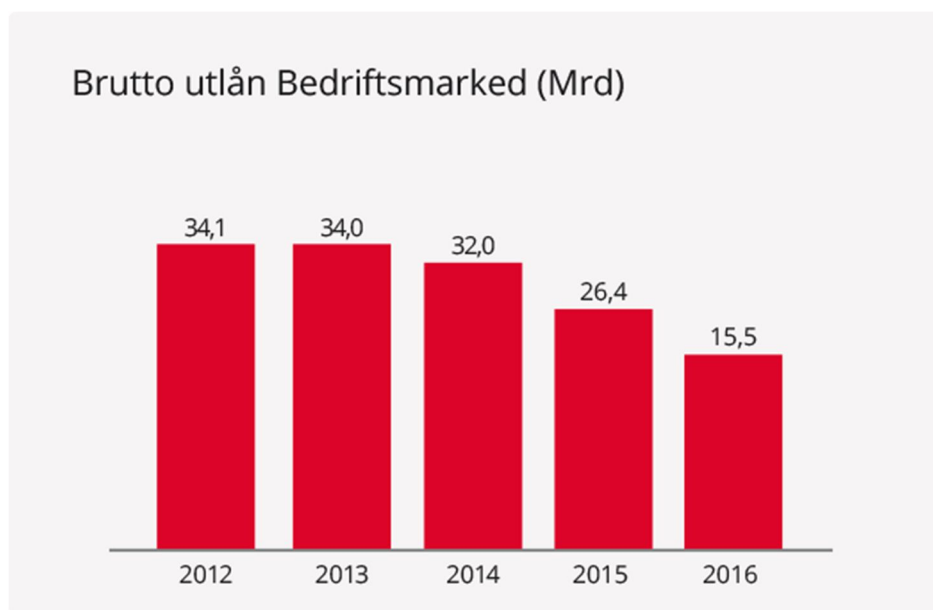
Resultatet for Bedriftsmarked i 2016 er 147 millioner, økt med 90 millioner fra 2015, mens Personmarked har hatt en økning fra 74 millioner kroner i 2015 til 111 millioner kroner i 2016. Resultatet for Garantiporteføljen er forbedret fra -6 millioner kroner i 2015 til 3 millioner kroner i 2016.

Bedriftsmarked

Resultat etter skatt for bedriftsmarkedet i 2016 ble 147 millioner kroner som gir en egenkapitalavkastning etter skatt på 6,4 prosent. Summen av netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Næringskreditt er økt med 13 millioner kroner sammenlignet med 2015. Marginøkning bidrar positivt mens volumreduksjon bidrar negativt. Verdiendring på finansielle instrumenter målt til virkelig verdi ble positive med 18 millioner kroner i 2016 mot en negativ verdiendring på 50 millioner kroner i 2015. Kostnadene er redusert med 59 millioner kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak avsetningen for omstruktureringstiltak i 2015 som følge av beslutningen om å avvikle bedriftsmarkedsporteføljen, samt reduserte driftskostnader som følge av nedbyggingen av portefølje. Tap på utlån ble 23 millioner kroner i 2016 mot 14 millioner kroner i 2015.

MILLIONER KRONER	BEDRIFTSMARKED	
	2016	2015
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	220	218
Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	18	-50
Andre driftsinntekter	63	65
Sum andre driftsinntekter	81	15
Lønn og generelle administrasjonskostnader	-68	-121
Ordinære av- og nedskrivninger	-4	-4
Andre driftskostnader	-9	-12
Andre gevinster og tap	3	0
Sum andre driftskostnader	-78	-137
Driftsresultat før tap på utlån	223	96
Tap på utlån	-23	-14
Driftsresultat etter tap på utlån	200	82
Beregnet skattekostnad	-51	-22
Resultat for videreført virksomhet etter skatt	149	60
Resultat fra virksomhet under avhendelse	-2	-3
Resultat inkl. avsluttet virksomhet	147	57

Utlånsvolumet i konsernet er redusert med 5,5 milliarder kroner i 2016. I løpet av året er volum av lån overført til SpareBank Næringskreditt redusert med 5,3 milliarder kroner. Nedenfor vises utviklingen i brutto utlån inkludert utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt:

Utlånsmarginen målt mot 3-måneders NIBOR ble økt gjennom 2016 og var i gjennomsnitt 0,5 prosent høyere enn i 2015. I konsernet er misligholdet for bedriftsmarkedet i prosent av brutto utlån redusert med 1,1 prosentpoeng fra 2015 og er på 0,9 prosent av brutto utlån per 31. desember 2016.

Personmarked

I personmarkedet tilbyr BN Bank et attraktivt konsept for bevisste kunder som ønsker enkle og effektive nettbaserte banktjenester. BN Bank tiltrekker seg kunder med god betjeningsevne som ikke ønsker fysiske møter med banken, men heller vil ha gode nettbaserte banktjenester. Det gir lave tap og er effektivt både for kunden og banken, og gjør at vi kan tilby gode betingelser over tid.

BN Bank har tatt et tydelig standpunkt mot pruting, forskjellsbehandling og lokketilbud. Et attraktivt konsept der alle kunder får like muligheter til gode betingelser uavhengig av alder, yrke og utdanning verdsettes av stadig flere boliglånskunder, og banken opplever økt pågang fra nye kunder.

Gjennom videreutvikling av det nettbaserte tilbudet, fortsatt likebehandling av kunder, samt automatisering av manuelle prosesser og oppgaver, skal grunnlaget for fortsatt å kunne tilby konkurransedyktige betingelser opprettholdes.

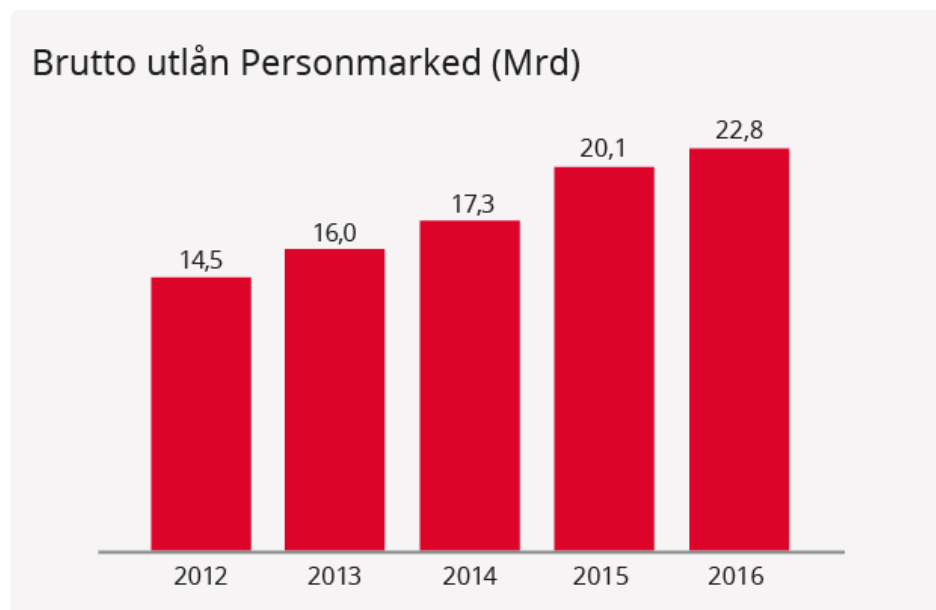
BN Bank skal fortsatt forsterke sin posisjon i personmarkedet gjennom økt kjennskap og vekst. Det er lagt til rette for inntektsvekst gjennom utvidelse av produktsortimentet, for eksempel forbrukslån, kredittkort og billån. I tillegg jobber konsernet aktivt med å bedre innskuddsdekningen og man har blant annet utvidet produktsortimentet med BSU og høyrentekonto. Når det gjelder forbrukslån har man startet forsiktig og har samme risiko- og markedsprofil som man har på boliglån

Resultat etter skatt for personmarkedet i 2016 er 111 millioner kroner (74 millioner), som gir en egenkapitalavkastning på 9,1 prosent (7,5 prosent).

	PERSONMARKED	
MILLIONER KRONER	2016	2015
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	191	151
Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	29	-20
Andre driftsinntekter	69	96
Sum andre driftsinntekter	98	76
Lønn og generelle administrasjonskostnader	-125	-120
Ordinære av- og nedskrivninger	-6	-5
Andre driftskostnader	-12	-13
Andre gevinster og tap	1	-2
Sum andre driftskostnader	-142	-136
Driftsresultat før tap på utlån	147	91
Tap på utlån	-3	6
Driftsresultat etter tap på utlån	144	97
Beregnet skattekostnad	-33	-23
Resultat etter skatt	111	74

	PERSONMARKED	
MILLIONER KRONER	2016	2015
Balanse		
Utlån (brutto) inkl. utlån OMF-selskap	22 803	20 121
Innskudd fra og gjeld til kunder	12 744	13 947

Brutto utlånsvekst ble på 13,3 prosent i 2016 mot 15,5 prosent i 2015. Figuren under viser utviklingen i brutto utlån, inkludert utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt:

Det er gjennomgående lav risiko i utlån til personkunder, noe som reflekteres i lave tap. Tap og mislighold forventes å forbli på et lavt nivå.

Garantiporteføljen

BN Bank har tidligere solgt sin portefølje i Ålesund til SpareBank 1 SMN. BN Bank garanterer nå for 56 millioner kroner av kredittrisikoen for den gjenværende porteføljen (omtalt som garantiporteføljen) som per 31.12.2016 utgjør 56 millioner kroner. Total avsetning for tap i garantiporteføljen utgjør 42 millioner kroner ved utgangen av 2016.

Resultat etter skatt for Garantiporteføljen i 2016 er positivt med 3 millioner kroner. Resultatendringen sammenlignet med 2015 er positiv med 9 millioner kroner, og skyldes reduserte tap i 2016.

MILLIONER KRONER	GARANTIPORTEFØLJE	
	2016	2015
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	0	0
Andre driftsinntekter	1	3
Sum andre driftsinntekter	1	3
Driftsresultat før tap på utlån	1	3
Tap på utlån	3	-11
Driftsresultat etter tap på utlån	4	-8
Beregnet skattekostnad	-1	2
Resultat for videreført virksomhet etter skatt	3	-6

Ansatte og organisasjon

BN Bank har som mål å være en preferert arbeidsplass. Det krever at vi aktivt jobber med å sikre motiverte og engasjerte ansatte som er drevet av et ønske om at banken skal lykkes med sine mål.

Banken har etablert et system for individuell kompetansekartlegging og en metodikk for løftebasert ledelse for kontinuerlig oppfølging av den enkelte ansattes prestasjoner og mål. Metodikken benyttes av ledere og medarbeidere i gjennomføringen av jevnlig resultatsamtaler og årlig medarbeidersamtale.

BN Bank har 108 ansatte per 31. desember 2016, hvorav 53 er kvinner og 55 er menn. Banken har 27 prosent kvinnelige mellomledere. Sykefraværet var i 2016 på 6,0 prosent. I 2015 var sykefraværet 3,1 prosent. Finans Norge har 5,5 prosent sykefravær for sine medlemmer i 2016. Økningen skyldes høyere langtidssykefravær. Langtidssykemeldte oppgir at hovedårsak til fravær ikke er jobbrelatert.

BN Bank gir tilskudd til ansatte for deltakelse i bedriftsidrett og trening. Målet er at denne støtten skal oppmuntre bankens ansatte til å delta i fysisk aktivitet som vil resultere i bedre fysisk form og lavere sykefravær.

BN Bank gjennomfører årlige medarbeiderundersøkelser og har inngått et samarbeid med «Great Place to Work». Undersøkelsene gjennomgås blant lederne i banken og øvrige ansatte i en planmessig prosess for å identifisere utfordringer og iverksettelse av tiltak der det er hensiktsmessig. Etter årets gjennomgang er banken sertifisert som en «Great Place to Work».

Risiko- og kapitalstyring

BN Bank har som mål å holde en lav risikoprofil i all virksomhet, og å ha en høy kvalitet i risikoppfølgingen slik at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Dette reflekteres i bankens strategier og policyer. Banken har retningslinjer for styring av alle relevante risikoer. Dette omfatter risikotoleranse i form av rammer og måltall, valg av metode for overvåking, samt krav til rapportering. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp sentrale risikoer for å sikre at konsernet utvikler seg i tråd med vedtatt risikoprofil og strategier. Styret mottar regelmessig statusrapporter på alle relevante risikoer. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for Risikostyring & Compliance, som er uavhengig av de enkelte forretningsområdene i konsernet, og rapporterer direkte til Administrerende Direktør og styret

Risikostyringen i konsernet skal støtte opp under konsernets strategiske målsetting og sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen og risikokostnadene
- å skape et bedre beslutningsgrunnlag
- å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- å unngå uventede negative hendelser som kan være ødeleggende for konsernets drift og omdømme i markedet

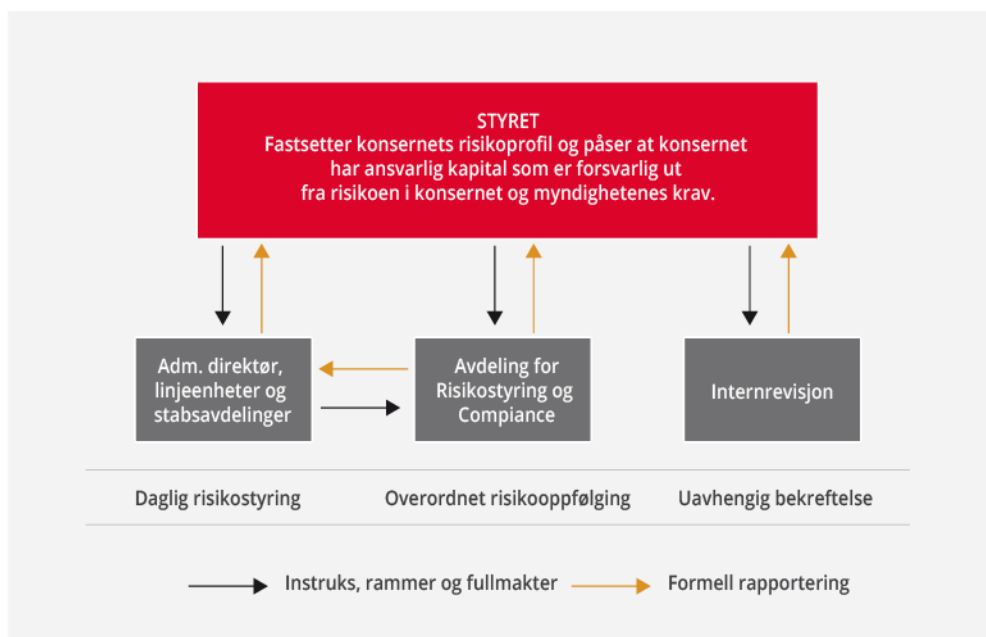
Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke det uventede tap. Styret har vedtatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av uventede tap. Avkastningen på risikojustert kapital er et viktig strategisk resultatmål i den interne styringen av BN Bank ASA.

Banken benytter avansert IRB-metode for fastsettelse av regulatorisk kapitalbehov for engasjement med pantesikkerhet i næringseiendom og for massemarkedsengasjement med pantesikkerhet i boligeiendom. BN Bank har en prosess for vurdering av kapitalbehov og styring og kontroll over vesentlige risikoer. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli eksponert for. Vurderingene er risikobaserte og framoverskuende. ICAAP har ikke oppmerksomhet på kun én metode eller ett tall, men presenterer et sett med beregninger med blant annet ulike tidshorisonter, konfidensnivå og forutsetninger. BN Bank har gjennomført vurderingene for 2016 etterfulgt av tilhørende rapportering til Finanstilsynet. Hovedkonklusjonene er at bankens risiko-, kapital- og likviditetssituasjon er god. Styring og kontroll av bankens risiko vurderes som tilfredsstillende, og banken er etter styrets oppfatning tilstrekkelig kapitalisert i forhold til bankens risikonivå.

Ansvarlige for risikostyring og kontroll

Risikostyring og kontroll er en del av BN Bank sin virksomhetsstyring. Konsernets kontroll- og styringsmodell tar sikte på uavhengighet i risikorapporteringen, hvor ansvar og roller i den daglige risikostyringen er vektlagt. BN Bank har gjennom flere år lagt ned store ressurser i å utvikle effektive risikostyringsprosesser for å identifisere, måle og styre risiko.

I prosessen for risiko- og kapitalstyring er organisasjonskulturen selve grunnmuren som de andre elementene bygger på. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll, og dette er organisert med en tredeling av risikostyringsprosessen:

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard. Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid til og fokus på sentrale oppgaver årlig. Styret har utnevnt et risikoutvalg, et revisjonsutvalg og et kompensasjonsutvalg. Risikoutvalget og revisjonsutvalget er forberedende organer for styret i saker som vedrører finansiell informasjon, bankens risikostyring og internkontroll. Utvalgene består av tre medlemmer utgått av styret. Kompensasjonsutvalget skal tilsvarende bistå styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for BN Banks administrerende direktør, samt i forhold til hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjikt i konsernet. Utvalget består av tre medlemmer utgått av styret.

Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Forretningsdivisjoner og stabsenheter har ansvaret for risikostyringen innenfor sitt ansvarsområde. Dette innebærer at lederne skal sørge for at det etableres og gjennomføres forsvarlig risikostyring, og sørge for at denne utføres i samsvar med styringsdokumenter, fullmakter, rutiner og instruksjoner.

Avdeling for risikostyring er organisert uavhengig av linje- og stabsenheter og rapporterer direkte til administrerende direktør. Avdelingen har også fullmakt til å rapportere direkte til styret dersom det finnes påkrevd. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikobildet, og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Internrevisjonen er styrets redskap for å påse at risikostyringen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Den interne revisjonsfunksjonen utføres av ekstern leverandør, noe som sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer direkte til styret. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger knyttet til forbedringer i konsernets risikostyring blir løpende gjennomgått i konsernet. Internrevisjonen skal regelmessig og minimum årlig revidere IRB-systemet, herunder modellene som ligger til grunn for beregning av risikoparameterne, anvendelse og etterlevelsen av Forskrift om kapitalkrav.

For en nærmere beskrivelse av risiko- og kapitalstyring i banken, vises til Pilar 3-rapporten.

Samfunnsansvar

BN Bank ASA har kontinuerlig fokus på etterlevelse av retningslinjer og standarder for områder som ligger under bankens samfunnsansvar. Dette gjenspeiles blant annet i konsernets etiske retningslinjer.

Bankens retningslinjer beskriver våre forpliktelser og krav knyttet til etiske problemstillinger i forretningspraksis og personlig atferd. Bankens verdier er *oppriktig og engasjert* og sammen med etiske retningslinjer danner verdiene grunnlaget og rammene for kulturen i banken.

Tema som omtales her er:

- Bekjempelse av økonomisk kriminalitet
- Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold
- Ytre miljø
- Menneskerettigheter

Bekjempelse av økonomisk kriminalitet

Et prioritert område i BN Bank er å bidra til å avdekke og bekjempe organisert økonomisk kriminalitet og enkeltindivers forsøk på økonomisk vinning gjennom kriminelle handlinger. BN Bank vurderer tiltak innenfor dette området som vesentlige for å verne BN Banks økonomi, renommé og bankens medarbeidere. BN Bank har nulltoleranse for alle former for korrupsjon.

I begrepet økonomisk kriminalitet inngår følgende:

- Hvitvasking og terrorfinansiering
- Eksterne bedragerier
- Interne misligheter

BN Banks sikkerhetspolicy omfatter tiltak mot hvitvasking av penger og terrorfinansiering, bedrageri, interne misligheter og korrupsjon. Alle straffbare forhold anmeldes og blir behandlet som politisak.

Retningslinjene knyttet til hvitvaskingsregelverket omfatter bankens plikt til å foreta:

- risikobasert kundekontroll
- undersøke mistenkelige transaksjoner og rapportere til Økokrim
- etablere forsvarlig interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner, iverksette opplæringsprogram samt utpeke hvitvaskingsansvarlig

Banken har etablert følgende korrupsjonsforebyggende prinsipper:

- banken skal etterstrebe en klar åpenhetskultur rundt alle forhold når det gjelder kundepleie, relasjonsbygging, sponsorvirksomhet, gaver, representasjon, reiser mv.
- alle utgifter ved et reisearrangement skal regnskapsføres riktig og åpent
- nivået på den fordel som gis kunder ved arrangementer og andre former for kundepleie skal klart ligge innenfor det som betraktes som lovlig
- det bør ikke inviteres kunder med på arrangement og kundepleie som er i en situasjon der det nylig har vært eller skal gjennomføres særskilte forhandlinger om kontrakter, leveranser, avtaler, kreditter, investeringer mv.
- særlig aktsomhetsplikt gjelder ved deltakelse fra offentlige ansatte

Banken gjennomfører årlig opplæring av alle ansatte i retningslinjene knyttet til bekjempelse av økonomisk kriminalitet. I tillegg avholdes årlige etikkmøter med alle avdelingene i banken.

Det er etablert et enhetlig sanksjonssystem i banken for håndtering av lovbrudd, brudd på etiske retningslinjer, fullmakter eller andre vesentlige brudd på interne rutiner og retningslinjer.

Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold

BN Bank har etablert en HR-strategi med følgende målsetninger:

- BN Bank skal være en preferert arbeidsplass

I «preferert arbeidsplass» legger vi motiverte og engasjerte ansatte som er drevet av et ønske om at banken skal lykkes med sine felles mål.

BN Bank er medlem av Finansnæringens Arbeidsgiverforening og følger Hovedavtalen og Sentralavtalen som er inngått med Finansforbundet. Arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår utover dette er regulert i en Bedriftsavtale og Særavtale. BN Bank har i nært samarbeid med Finansforbundet i BN Bank utarbeidet personalhåndbok, lederhåndbok og HMS-håndbok.

HMS arbeidet skal bidra til at arbeidsprosesser, og ansvars- og samarbeidsforhold skaper trivsel og effektivitet.

Retningslinjene legger spesielt vekt på å oppnå følgende delmål:

- videreutvikle et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø
- redusere helsebelastninger som følge av bruk av datautstyr
- redusere sykefravær med særlig fokus på fravær som har sin årsak i arbeidsmiljøet og langtidsfravær
- at det samlede sykefraværet ikke skal overstige 3 prosent i kalenderåret.

Banken har et arbeidsmiljø- og samarbeidsutvalg som består av representanter fra bankens ledelse og ansattes tillitsvalgte.

BN Bank har i flere år deltatt i TNS Gallup sin undersøkelse av arbeidsmiljøet i banken og undersøkelsen har vist fremgang i tilfredsheten med å jobbe i BN Bank ASA. Banken deltok i 2014 for første gang i Great Place to Work sin undersøkelse av arbeidsmiljøet. Resultatene av undersøkelsen vil som tidligere år brukes for å utvikle organisasjonen og skape et godt arbeidsmiljø.

BN Bank har ekstern bedriftshelsetjeneste hvor det bla gjennomføres årlig vernerunde og årlig helsedag med fokus på organisasjonen som helhet og motivasjon/mestring.

Sykefraværet i banken var 6,0 prosent i 2016, mot 5,5 prosent i finansnæringen totalt (sistnevnte tall medlemmer av Finans Norge). I 2015 var sykefraværet 3,10 prosent. Banken følger opp sykemeldte i tråd med offentlige retningslinjer. Det har ikke vært vesentlige skader eller ulykker i 2016.

Banken skal være en arbeidsplass med likestilling mellom kvinner og menn. Av selskapets 108 ansatte er 53 kvinner og 55 menn. Det tilstrebes balanse mellom kvinner og menn på alle stillingsnivåer. Kvinneandelen i konsernledelsen er 20 prosent, i 2015 var andelen 25 prosent. 27 prosent av mellomlederne i banken er kvinner, i 2015 var andelen 36 prosent. Ved utgangen av 2016 består BN Banks styre av 4 kvinner og 4 menn hvorav 1 kvinne er ansattes representant, dette er samme fordeling som forrige år.

Ytre miljø

For BN Bank er reiser og energibruk de største kildene til utslipp av klimagasser. Antallet reiser er redusert med ca. 30 prosent i forhold til 2015.

Bankens reisepolicy oppfordrer alle ansatte til å begrense omfanget av tjenestereiser. Videre følger det av bankens kredittstrategi at miljørelatert risiko skal vurderes på lik linje med andre risikoforhold. Banken skal ikke finansiere nye prosjekter som ikke har nødvendig godkjenning i henhold til norske krav og regler. Ut over dette har BN Bank ikke etablert spesielle retningslinjer i forhold til det ytre miljø.

Banken har investert i utstyr for å tilrettelegge for nettmøter, videokonferanser og deling av dokumenter. Dette bidrar til å redusere behovet for fysiske møter og reisevirksomhet.

Menneskerettigheter

Norge er i dag tilsluttet de fleste relevante menneskerettighetskonvensjoner inkorporert i norsk lov gjennom menneskerettighetsloven. BN Bank har virksomhet kun i Norge og de fleste av bankens kunder er bosatt i Norge. BN Bank har ikke etablert egne retningslinjer som omhandler menneskerettigheter spesielt.

Styrets beretning

Oppsummering av 2016

Tall i parentes gjelder 2015.

I 2016 oppnådde BN Bank-konsernet et resultat etter skatt på 261 millioner kroner (125 millioner kroner). Dette tilsvarer en egenkapitalavkastning etter skatt på 7,3 prosent i 2016 (3,5 prosent).

Høyere rentenetto, verdiendringer og lavere driftskostnader trekker opp resultatet, mens lavere provisjonsinntekter og økte tap trekker ned resultatet sammenlignet med 2015.

Bedriftsmarkedsaktiviteten i BN Bank har tradisjonelt sett vært rettet mot finansiering av godt sikrede næringsseiendomsengasjement, og bedriftsmarkedet har historisk vært et viktig område for BN Bank. Særnorske kapitaldekningsregler kombinert med sterk konkurranse hvor prisene settes av aktører med andre rammebetingelser, gjorde at egenkapitalavkastningen i dette segmentet var relativt lav og med bakgrunn i dette besluttet bankens styre i august 2015 å avvikle bankens bedriftsmarkedsvirksomhet. Siden beslutningen ble fattet er forvaltet BM-portefølje redusert fra 32,5 milliarder kroner til 15,4 milliarder kroner ved utgangen av 2016.

På 12-måneders basis ble brutto forvaltet utlån redusert med 17,5 prosent. Utlån til personmarkedet økte med 13,4 prosent, mens utlån til bedriftsmarkedet ble redusert med 41,3 prosent. Innskuddene er i samme periode redusert med 9,2 prosent.

Utlånsmargin målt mot 3 måneders nibor innenfor personmarked falt med 36 basispunkter siste 12 måneder til 1,52 prosent (1,88 prosent). Utlånsmarginen innenfor bedriftsmarked økte i samme periode med 50 basispunkter til 2,55 prosent (2,05 prosent). Innskuddsmargin målt mot 3 måneders nibor økte med 65 basispunkter til 0,16 prosent.

Bankens forvaltningskapital var 27,8 milliarder kroner per 31. desember 2016 (32,6 milliarder kroner). Inkludert lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt var forvaltningskapitalen 44,7 milliarder kroner (54,2 milliarder kroner). Innskudd var 13,4 milliarder kroner per 31. desember 2016 (14,8 milliarder kroner).

Ren kjernekapitaldekning per utgangen av 2016 var 21,5 prosent (17,2 prosent). Bankens kapitaldekning og kjernekapitaldekning var henholdsvis 28,9 og 23,9 prosent (henholdsvis 22,7 og 19,0 prosent). Økningen i kapitaldekning er hovedsakelig knyttet til redusert beregningsgrunnlag som følge av redusert utlånsvolum i bedriftsmarkedet.

BN Bank har ved utgangen av 2016 overført utlån pålydende 6,2 milliarder kroner til SpareBank 1 Næringskreditt og 10,6 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt.

BN Bank stiftet i 2016 meglerforetaket BN Bolig i samarbeid med Eiendomsmegler1 Midt-Norge. BN Bolig etableres i Oslo og skal bidra med økte andre inntekter, bedre kjennskap og styrket distribusjonskraft i bankens største markedsområde. Virksomheten er under oppbygning og selskapet forventes å starte opp sin virksomhet i løpet av 1. halvår 2017.

Visjon, verdier og strategi

Bankens visjon:

BN Bank sin visjon er å være «Best i det lange løp for kunder, ansatte og eiere». Banken skal ikke nødvendigvis være best hver gang og i alle sammenhenger, men bankens kunder, ansatte og eiere skal være trygge på at banken gjør alt den kan for å være best over tid.

Bankens verdier:

Oppriktig - vi skal være ærlige og si ting som det er i alle sammenhenger fra kundedialog til medarbeidersamtaler.

Engasjert - vi skal alltid gjøre en så god jobb som mulig for våre kunder, ansatte og eiere.

Våre verdier skal sikre at vi skaper størst mulig verdi for våre kunder, ansatte og eiere i det lange løp.

Bankens strategi:

Innenfor personmarkedet skal BN Bank videreutvikles som en offensiv personmarkedsbank for kunder som ønsker effektive, enkle og forutsigbare banktjenester på mobil og nett. Gode selvbetjeningsløsninger skal gjøre BN Bank til en av landets mest kostnadseffektive banker. Eiendomsmeglerselskapet BN Bolig, hvor BN Bank har en eierandel på 50 prosent skal bidra til å øke bankens øvrige inntekter. BN Banks personmarkedsvirksomhet er landsdekkende, men banken har flest kunder i Oslo og det sentrale østlandsområdet.

Styret i BN Bank vedtok i januar 2017 en ny strategi for bankens bedriftsmarkedsportefølje. Den lønnsomme delen av gjenværende portefølje skal bevares og videreutvikles. Større engasjement skal imidlertid fortsatt bygges ned for å redusere konsentrasjonsrisikoen. Samtidig skal banken, for å understøtte satsingen innen personmarked generelt og BN Bolig spesielt,

gradvis øke andelen av byggelån og prosjektfinsiering til boligformål i porteføljen. BN Bank har erfaring med denne type finansiering fra før og vil starte forsiktig og bygge opp en delportefølge av denne type lån.

Regnskapsprinsipper

BN Bank avlegger konsernregnskap i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS). Se note 1 for nærmere informasjon.

Årsregnskapet gir etter styrets vurdering et korrekt bilde av konsernets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Forutsetningene for fortsatt drift er til stede og dette er lagt til grunn i årsregnskapet.

Resultat for 2016

I 2016 oppnådde BN Bank-konsernet et resultat etter skatt på 261 millioner kroner (125 millioner kroner). Dette gir en egenkapitalavkastning etter skatt på 7,3 prosent.

Resultatforbedringen skyldes hovedsakelig økt margin på utlån i bedriftsmarkedsporteføljen, økte marginer på innskudd, reduserte kostnader og positive verdiendringer på finansielle instrumenter. Redusert margin på utlån i personmarkedsporteføljen, lavere utbytte og reduserte provisjoner fra SpareBank 1 Boligkreditt trekker ned.

Inntekter

Sum inntekter var 591 millioner kroner i 2016 (463 millioner kroner).

Mill. kr	2016	2015	Endring
Sum inntekter	591	463	128
Rentenetto			42
Provisjon SpareBank 1 Næringskreditt			11
Provisjon Sparebank 1 Boligkreditt			-27
Øvrige gebyr/ provisjoner/ utbytte			-15
Verdiendringer finansielle instrumenter			117

De viktigste forklaringene til inntektsøkningen i 2016 sammenlignet med 2015 er positive verdiendringer på finansielle instrumenter, økt margin på utlån i bedriftsmarkedsporteføljen og økte marginer på innskudd. Redusert margin på utlån til personmarkedsporteføljen, lavere utbytte og reduserte provisjoner fra SpareBank 1 Boligkreditt trekker ned.

For lån som er overført til Sparebank 1 Næringskreditt AS mottar banken en provisjon som beregnes som utlånsrenten på lånene fratrukket kostnader i Sparebank 1 Næringskreditt AS. Kostnadene inkluderer et påslag for den kapital eierne har skutt inn i Sparebank 1 Næringskreditt for de utlån BN Bank har overført. I 2016 utgjorde dette egenkapitalpåslaget 75 millioner kroner før skatt (87 millioner kroner).

I 2016 har verdiendringer på finansielle instrumenter påvirket driftsinntekter positivt med 47 millioner kroner som er en positiv endring på 117 millioner kroner sammenlignet med 2015. For nærmere informasjon vedrørende verdiendringene, se note 14.

Driftskostnader

Driftskostnadene var 220 millioner kroner i 2016 (273 millioner kroner).

Mill. kr	2016	2015	Endring
Driftskostnader	220	273	-53
Avsetning avvikling BM			-39
Personalkostnader			-1
IT-kostnader			2
Markedsføring			-8
Øvrige kostnader			-7

Per 31.12.16 er gjenværende del av avsetning for restruktureringskostnader knyttet til avviklingen av bankens bedriftsmarkedsaktivitet redusert til 26 millioner kroner (39 millioner kroner). Som følge av styrets beslutning om ny strategi for bedriftsmarkedsområdet vil banken foreta en ny vurdering av avsetningen i løpet av første kvartal 2017.

Kostnadene utgjorde 37 prosent av inntektene i 2016 (59 prosent). Justert for egenkapitalpåslaget og avkastning i SpareBank 1 Næringskreditt utgjorde kostnadene 32 prosent av inntektene (47 prosent).

Marginer

Bankens utlånsmargin målt mot 3 måneders nibor innenfor personmarkedet falt med 36 basispunkter siste 12 måneder til 1,52 prosent i 2016 (1,88 prosent). Utlånsmargin innenfor bedriftsmarked økte i samme periode med 50 basispunkter til 2,55 prosent (2,05 prosent). Innskuddsmargin målt mot 3 måneder nibor ble 0,16 prosent i 2016 (-0,49 prosent).

Tap og nedskrivninger

I 2016 utgjorde tap på utlån 23 millioner kroner (19 millioner kroner).

Tap på utlån i 2016 fordeler seg med 23 millioner kroner innenfor bedriftsmarkedet, 3 millioner kroner innenfor personmarkedet og -3 millioner kroner i garantiporteføljen.

Gruppevis nedskrivninger er redusert med 7 millioner kroner i 2016.

Individuelle og gruppevis tap på utlån fordeler seg som følger i 2016:

Mill. kr	Individuelle	Gruppe
Bedriftsmarked	23	0
Personmarked	0	3
Garantiporteføljen	7	-10

Med fradrag for individuelle nedskrivninger utgjorde misligholdte og tapsutsatte engasjementer 95 millioner kroner (353 millioner kroner) ved utgangen av 2016, tilsvarende 0,44 prosent (1,41 prosent) av brutto utlån i konsernet og garantiporteføljen. Se note 10 for ytterligere informasjon.

Tapsavsetningene innen kjernevirksomheten er 101 millioner kroner ved utgangen av desember 2016. Av det utgjør individuelle nedskrivninger 40 millioner kroner og gruppenedskrivninger 61 millioner kroner.

Tapsavsetningene per desember 2016 fordeler seg som følger:

	Tapsavsetning (Mill. kr)	% av brutto utlån konsern
Bedriftsmarked	88	0,9
Personmarked	13	0,1

I tillegg er det avsatt 42 millioner kroner mot finansiell garanti knyttet til garantiporteføljen.

Forslag til anvendelse av årsresultatet

Styret foreslår at morbankens årsoverskudd på 1 230 millioner kroner disponeres som følger:

Utbytte	400
Avgitt konsernbidrag	6
Overført til annen egenkapital	824
Sum disponert	1 230

Konsernbidrag gis til datterdatterselskapet E-18 Eiendommer AS med skattemessig effekt. Samtidig gir E-18 Eiendommer AS tilsvarende konsernbidrag tilbake til BN Bank uten skattemessig effekt.

Balansen

Bankens forvaltningskapital var 27,8 milliarder kroner ved utgangen av 2016, som er en reduksjon på 4,8 milliarder kroner siste 12 måneder. Endringen skyldes først og fremst redusert utlånsvolum i bedriftsmarkedet.

Brutto forvaltet utlån¹ ble redusert med 8,1 milliarder kroner tilsvarende 17,5 prosent siste 12 måneder. Brutto forvaltet utlån utgjorde 38,4 milliarder kroner per utgangen av 2016 (46,5 milliarder kroner).

Per 31. desember 2016 er det totalt overført en utlånsportefølje på 6,2 milliarder kroner til SpareBank 1 Næringskreditt (11,5 milliarder kroner) og 10,6 milliarder til SpareBank 1 Boligkreditt (10,0 milliarder kroner). Banken har overført 40 prosent av bedriftsmarkedslånene og 47 prosent av boliglånene til overnevnte selskaper.

Brutto forvaltet utlån var fordelt på følgende segmenter:

Milliarder kroner	31.12.16	31.12.15
Personmarkedet	22,8	20,1
Bedriftsmarked	15,6	26,4

Utlånsveksten siste 12 måneder innenfor bedriftsmarkedet var -10,8 milliarder kroner tilsvarende -41,3 prosent. Utlånsveksten siste 12 måneder innenfor personmarkedet var 2,7 milliarder kroner tilsvarende 13,4 prosent.

¹ Brutto forvaltet utlån er summen av utlån i BN Bank, SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt

Brutto utlån i konsernet² var ved utgangen av 2016 fordelt som følger:

Tall i prosent	31.12.16	31.12.15
Eiendomsdrift	35	49
Personmarkedet	56	40
Øvrige	9	11

Innskudd fra kunder ble redusert med 1,4 milliarder kroner i 2016. Samlede innskudd var 13,4 milliarder kroner per 31. desember 2016.

Innskuddsdekningen per 31. desember 2016 var 62,9 prosent. Dette tilsvarer en økning på 3,1 prosentpoeng siste 12 måneder.

Bankens likviditetsportefølje var 5,8 milliarder ved utgangen av 2016.

Banken har samlet utstedt obligasjoner for 0,2 milliarder kroner i 2016. Virksomhetens viktigste finansieringskilder er innskudd, senior obligasjoner utstedt i det norske obligasjonsmarkedet og obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt per 31. desember 2016 var 6,03 prosent. Banken eier ikke aksjer i SpareBank 1 Næringskreditt.

Personmarkedet

I 2016 ble resultat etter skatt for personmarkedet 111 millioner kroner (74 millioner kroner). Hovedforklaringen til resultatforbedringen er høyere innskuddsmarginer, økt utlånsvolum og positive verdiendringer. Lavere utlånsmarginer, redusert utbytte og provisjonsinntekter fra Sparebank 1 Boligkreditt, samt økte tap trekker ned. Personmarkedet oppnådde i 2016 en egenkapitalavkastning på 9,1 prosent.

Utlånsmarginen³ i 2016 ble 1,52 prosent, mens innskuddsmarginen ble 0,16 prosent.

Siste 12 måneder ble utlåns- og innskuddsveksten i personmarkedet henholdsvis 13,4 prosent og -8,6 prosent.

Det er lav risiko knyttet til boliglån i personmarkedet, og tap og mislighold er på et lavt nivå.

Banken har i 2016 startet opp med forbruksfinansiering og bankens portefølje av forbrukslån utgjør 26 millioner kroner pr 31.12.16.

Bedriftsmarkedet

I 2016 ble resultatet etter skatt for bedriftsmarkedet 147 millioner kroner (57 millioner kroner). Høyere utlånsmarginer, positive verdiendringer og reduserte kostnader trekker opp resultatet, mens lavere utlånsvolum og økte tap har bidratt negativt. Bedriftsmarkedet oppnådde i 2016 en egenkapitalavkastning på 6,4 prosent i bankkonsernet. Når det tas hensyn til inntjeningen i SpareBank 1 Næringskreditt, ble samlet avkastning innenfor bedriftsmarkedet 6,6 prosent. Utlånsmarginen⁴ i 2016 ble 2,55 prosent, mens innskuddsmarginen ble 0,57 prosent.

Siste 12 måneder ble utlåns- og innskuddsveksten i bedriftsmarkedet henholdsvis -41,3 prosent og -19,4 prosent.

Garantiporteføljen

Garantiporteføljen omfatter bankens tidligere portefølje i Ålesund som er solgt til SpareBank 1 SMN. Garantiporteføljen er pr 31. desember 2016 på 56 millioner kroner, hvorav BN Bank garanterer for 56 millioner kroner. Avsetning for tap i garantiporteføljen utgjør 42 millioner kroner.

Resultat etter skatt for garantiporteføljen ble 3 millioner kroner (-6 millioner kroner). Resultat framkommer som en kombinasjon av garantiprovisjon og tilbakeføring av tap.

Soliditet

Bankens kapitaldekning, kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning var:

Tall i prosent	31.12.16	31.12.15
Kapitaldekning	28,9	22,7
Kjernekapitaldekning	23,9	19,0
Ren kjernekapitaldekning	21,5	17,2

² Brutto utlån i konsernet er summen av bedrifts- og personmarkedet i BN Bank

³ Margin er definert som gjennomsnittlig kunderente minus gjennomsnittlig tre måneders NIBOR

⁴ Margin er definert som gjennomsnittlig kunderente minus gjennomsnittlig tre måneders NIBOR

Banken har fått meddelt et Pilar 2-tillegg på 3 prosent. Med bakgrunn i dette har styret fastsatt at bankens kapitalmål skal være det til enhver tid gjeldende regulatoriske krav etter Pilar 1 og Pilar 2 med et tillegg på 0,25 prosentpoeng, dog minimum 15 prosent. Per utgangen av 2016 er ren kjernekapitaldekning i konsernet 21,5 prosent, og dermed høyere enn målsatt. Over tid vil banken tilpasse den rene kjernekapitaldekningen til målet, men som følge av nedbyggingen av bedriftsmarkedsområdet vil kapitaldekningen sannsynligvis ligge over målsetningen de nærmeste årene.

Ny Finansforetakslov trådte i kraft 1. januar 2016, og loven inneholder blant annet endringer i reglene for kapitaldekningsmessig behandling av felleskontrollerte foretak. Reglene vil gjelde fra 1. januar 2018 og vil redusere kapitaldekningen noe.

Se note 3 for ytterligere detaljer vedrørende kapitaldekning og soliditet.

Resultat per selskap

Konsernresultatet på 261 millioner kroner består av 115 millioner kroner fra BNkreditt og 148 millioner kroner fra morbanken. Resultat fra virksomhet under avhendelse utgjør -2 millioner kroner.

Morbankens totale resultat i 2016 er på 1 230 millioner kroner, av dette utgjør 1 082 millioner kroner inntektsført utbytte fra BNkreditt.

Datterselskaper

BN Bank-konsernet består av banken BN Bank ASA og kredittforetaket Bolig- og Næringskreditt AS (BNkreditt). I tillegg inngår eiendomsselskapet Collection Eiendom AS.

BNkreditt avlegger selskapsregnskap i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS). Collection Eiendom avlegger regnskapet etter NGAAP. Se note 1 for nærmere informasjon.

Bolig- og Næringskreditt AS

Selskapet hadde per 31. desember 2016 en brutto utlånsportefølje på 7,5 milliarder kroner, mot 12,4 milliarder kroner per 31. desember 2015. Per 31. desember 2016 er det overført en utlånsportefølje på 6,2 milliarder kroner til SpareBank 1 Næringskreditt.

Resultat etter skatt ble 115 millioner kroner i 2016 mot et resultat etter skatt på 96 millioner kroner i 2015. Hovedårsaken til resultatforbedringen er høyere utlånsmarginer, reduserte kostnader og økte provisjonsinntekter fra Sparebank 1 Næringskreditt, mens redusert utlånsvolum og tap på utlån trekker ned resultatet.

Tap på utlån var 11 millioner kroner i 2016, mot -3 millioner kroner i 2015. Gruppenedskrivningene er uendret fra siste år og utgjør 34 millioner kroner per utgangen av 2016.

BNkreditt har utestående obligasjonsgjeld på 0,9 milliarder kroner per utgangen av 2016 mot 2,3 milliarder kroner per utgangen av 2015.

BN Bank har garantert for at BNkreditt skal ha en kapitaldekning og etterstående finansiering fra banken på minimum 20 prosent. Kapitaldekningen var 37,8 prosent og kjernekapitaldekningen var 30,0 prosent per utgangen av 2016.

Collection Eiendom AS

Collection Eiendom skal eie og forvalte overtatt fast eiendom. Ved utgangen av 2016 eier selskapet aksjene i to eiendomsselskaper som eier hver sin næringseiendom til en samlet bokført verdi på 46,6 millioner kroner.

Resultat etter skatt i selskapet ble 0 millioner kroner i 2016 (0 millioner kroner).

Risikoforhold

BN Bank har som mål å holde en lav risikoprofil i all virksomhet.

BN Bank har etablert en strategi og prosess for risikostyring og vurdering av kapitalbehov og hvordan kapitaldekningen kan opprettholdes. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli utsatt for. Vurderingene er risikobaserte og framoverskuende. Risikoområder som vurderes i tillegg til Pilar 1 risikoene, er konsentrasjonsrisiko i kredittporteføljen, rente- og valutarisiko i bankporteføljen, likviditetsrisiko, forretningsmessig risiko, eierrisiko, omdømmerisiko, compliance-risiko og strategisk risiko. ICAAP har ikke oppmerksomhet på kun én metode eller ett tall, men presenterer et sett med beregninger med blant annet ulike tidshorisonter, konfidensnivå og forutsetninger.

Kreditrisiko

Tapsnivået over tid i BN Bank er sterkt knyttet til utviklingen i makroøkonomien. Utviklingen i realøkonomien og eiendomsprisene vil derfor påvirke tapsnivået til banken fremover.

Kreditrisikoen i utlånsporteføljen er en funksjon av to hendelser;

- Manglende betalingsevne hos låntakerne.
- Dersom verdi av den underliggende sikkerheten ikke er tilstrekkelig til å dekke selskapets krav ved eventuelt mislighold og påfølgende realisasjon av pantet.

Begge hendelsene må inntreffe for at det skal kunne oppstå tap.

I 2016 tilsvarte konstaterte tap på utlån 0,38 prosent av forvaltet portefølje og garantiportefølje. Forventet tap på utlån som ikke er misligholdt eller hvor det ikke er foretatt tapsavsetninger er 0,04 prosent.

Likviditetsrisiko

Banken har en konservativ likviditetsstrategi, og har som mål at den skal klare seg uten tilgang til ny ekstern finansiering i 12 måneder. Ved utgangen av 2016 tilfredsstilte banken målet med god margin.

Det er styrets oppfatning at banken er godt rustet for eventuelle negative hendelser i finansmarkedene.

Markedsrisiko

BN Bank har ingen egen aksjeportefølje, og bankens markedsrisiko oppstår kun som følge av rente- og valutarisiko.

Inntjeningen i BN Bank skal primært være en funksjon av inn- og utlånsaktivitetene og banken har derfor lave rammer for alle typer markedsrisiko.

Arbeidsmiljø, organisasjon og samfunnsansvar

Banken hadde 108 årsverk (inkludert innleid arbeidskraft) og 108 ansatte ved utgangen av 2016, noe som er en reduksjon på 9 årsverk fra forrige årsskifte.

Banken følger gjeldende regelverk for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse for administrerende direktør og andre ledende ansatte. Se note 36 for detaljer.

Det er godt samarbeid mellom ledelsen og de ansatte. Banken har et arbeidsmiljø- og samarbeidsutvalg som består av representanter fra bankens ledelse og ansattes tillitsvalgte.

Sykefraværet i banken var 6,0 prosent i 2016, mot 5,5 prosent i finansnæringen for øvrig (sistnevnte tall gjelder medlemmer i Finans Norge). I 2015 var sykefraværet 3,1 prosent. Det har ikke vært vesentlige skader eller ulykker i 2016.

Banken skal være en arbeidsplass med likestilling mellom kvinner og menn. Av selskapets 108 ansatte er 53 kvinner og 55 menn. Det tilstrebes balanse mellom kvinner og menn på alle stillingsnivåer. I bankens ledergruppe er det en kvinne (20 %) ved utgangen av 2016. På avdelingsledernivå er kvinneandelen 27 %. Ved utgangen av 2016 består BN Banks styre av 4 kvinner og 4 menn hvorav en kvinne er ansattes representant.

Banken tilstreber å sikre like muligheter for alle. Diskriminering innenfor blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse og utviklingsmuligheter skal ikke forekomme.

Bankens virksomhet påvirker det ytre miljø i hovedsak gjennom kontordrift og reisevirksomhet.

Banken tilrettelegger for, og oppfordrer ansatte til å bruke videokonferanser og annen elektronisk kommunikasjon for å holde reisevirksomheten nede.

BN Bank har kontinuerlig fokus på etterlevelse av retningslinjer og standarder som vedrører bankens samfunnsansvar, og dette gjenspeiles blant annet i bankens etiske retningslinjer. Det vises til eget avsnitt om samfunnsansvar på side 20.

Fremtidsutsikter

BN Bank har i 2016 forbedret lønnsomheten og gjennomført styrets beslutning om å redusere bedriftsmarkedsporteføljen. For å styrke bankens lønnsomhet ytterligere gjennomføres en rekke tiltak. Foruten fortsatt stram kostnadsstyring og sterk satsing på personmarkedet har styret vedtatt å utvide produktspekteret med forbrukslån. BN Bank vil bestrebe seg på å fremstå seriøs og etterrettelig også i dette segmentet. I tillegg er BN Bolig etablert i Oslo-markedet. I tilknytning til sistnevnte har styret besluttet at banken skal utvide sin bedriftsmarkedsportefølje med en andel prosjektfinansiering og byggelån. Samtidig ønsker styret at den lønnsomme delen av gjenværende bedriftsmarkedsportefølje skal bevares og videreutvikles.

Satsingen på BN Bolig og forbrukslån medfører investeringer som forventes å belaste bankens resultater i de kommende år, men disse satsningene forventes å bidra til økt lønnsomhet fra 2019.

Bankens likviditets- og soliditetssituasjon er god og styret mener at banken er godt rustet til å møte ulike markedsscenarioer. Innskuddsdekningen er styrket igjennom året og banken arbeider med ulike operasjonelle og taktiske tiltak for å styrke denne ytterligere. Bankens utestående verdipapirgjeld er kraftig redusert i de siste årene, men som følge av ny strategi for bedriftsmarkedsonrådet forventer banken et moderat emisjonsbehov av verdipapirgjeld framover.

Per utgangen 31. desember 2016 var bankens rene kjernekapitaldekning 21,5, prosent, mot 17,2 prosent ved utgangen av 4. kvartal 2015. Banken har fått meddelt et Pilar 2-tillegg på 3 prosent. Med bakgrunn i dette har styret fastsatt at bankens kapitalmål skal være det til enhver tid gjeldende regulatoriske krav etter Pilar 1 og Pilar 2 med et tillegg på 0,25 prosentpoeng, dog minimum 15 prosent.

Styret er fornøyd med bankens resultat for året 2016.

Trondheim, 16. mars 2017
Styret i BN Bank ASA

Finn Haugan
(Leder)

Tore Medhus
(Nestleder)

Rolf Egil Bygdnes

Per Halvorsen

Helene Jebsen Anker

Ella Skjorestad

Solveig Ellila Kristiansen

Jannike Lund
(Ansattes representant)

Gunnar Hovland
(Administrerende direktør)

Resultatregnskap (1.1 - 31.12)

Millioner kroner	Note	KONSERN		MORBANK	
		2016	2015	2016	2015
Renteinntekter og lignende inntekter	11	874	1 101	629	835
Rentekostnader og lignende kostnader	12	463	732	396	646
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		411	369	233	189
Netto resultat fra eierinteresser	25	-1	0	0	0
Verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi, gevinster og tap	14	47	-70	53	-64
Andre driftsinntekter	13	134	164	74	115
Sum andre driftsinntekter		180	94	127	51
Lønn og generelle administrasjonskostnader	15, 17, 36	193	241	131	165
Ordinære av- og nedskrivninger	26	10	9	10	9
Andre driftskostnader	16	21	25	15	18
Andre gevinster og tap		-4	-2	-2	-2
Sum andre driftskostnader		220	273	154	190
Driftsresultat før tap på utlån		371	190	206	50
Tap på utlån	10	23	19	12	22
Driftsresultat etter tap på utlån		348	171	194	28
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	25	0	0	1 082	140
Resultat før skattekostnad		348	171	1 276	168
Skattekostnad	18	85	43	46	-3
Årsresultat		263	128	1 230	171
Resultat fra virksomhet holdt for salg	25	-2	-3	0	0
Resultat inkl avsluttet virksomhet		261	125	1 230	171
Oppstilling av andre inntekter og kostnader					
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat					
Aktuarielle gevinster og tap pensjon		-7	7	-5	4
Skatt på estimatavvik pensjon		2	-2	1	-1
Sum		-5	5	-4	3
Poster som vil bli reklassifisert til resultat					
Resirkulert verdiendring eiendeler tilgjengelig for salg		-5	0	-5	0
Urealisert verdiendring eiendeler tilgjengelig for salg		1	7	1	7
Sum		-4	7	-4	7
Andre inntekter og kostnader (etter skatt)		-9	12	-8	10
Totalresultat		252	137	1 222	181

Balanse pr. 31.12.

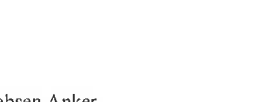
Millioner kroner	Note	KONSERN		MORBANK	
		2016	2015	2016	2015
Eiendeler					
Utsatt skattefordel	18	8	0	0	0
Immaterielle eiendeler	26	19	13	19	13
Eierinteresser i konsernselskaper	25	0	0	1 600	1 600
Investering i eierinteresser	25	19	0	20	0
Ansvarlig utlån	24	0	0	452	452
Varige driftsmidler	26	16	9	16	9
Overtatte eiendommer	27	0	6	0	0
Utlån	3,4,5,6,8,9,10,13,19,20,35,36	21 338	24 681	13 937	12 454
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	3,4,5,6,19,20,31	13	14	13	13
Finansielle derivater	3,4,5,6,19,20,21,22	471	576	421	536
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	3,4,5,6,19,20,23	5 806	6 683	5 228	6 683
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	3,4,5,6,7,19,20	42	593	5 008	7 483
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	25	65	74	5	5
Sum eiendeler		27 797	32 649	26 719	29 248
Gjeld og egenkapital					
Aksjekapital	37	706	706	706	706
Overkurs		415	415	415	415
Annen egenkapital		2 475	2 393	2 325	1 273
Sum egenkapital		3 596	3 514	3 446	2 394
Utsatt skatt	18	0	6	103	109
Ansvarlig lånekapital	3,4,5,6,19,20,33	1 202	1 202	1 202	1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	4,5,6,19,20,30,35	318	5	318	4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3,4,5,6,19,20,29	8 695	12 531	7 746	10 213
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	3,5,6,16,17,32	125	151	121	145
Annen kortsiktig gjeld		24	6	24	6
Betalbar skatt	18	82	59	39	17
Finansielle derivater	3,4,5,6,19,20,21,22	344	404	304	374
Innskudd fra og gjeld til kunder	4,5,6,19,20,28	13 411	14 771	13 416	14 784
Sum gjeld		24 201	29 135	23 273	26 854
Sum gjeld og egenkapital		27 797	32 649	26 719	29 248

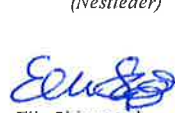
Pantstillelser og garantiansvar

34

Trondheim, 16. mars 2017
Styret i BN Bank ASA

Finn Haugan
(Leder)

Tore Medhus Rolf Eigil Bygnes Per Halvorsen Helene Jebsen Anker
(Nestleder)

Ella Skjørestad Solveig Ellila Kristiansen Annike Lund Gunnar Hovland
(Ansattes representant) (Administrerende direktør)

Endring i egenkapital i 2015 og 2016

					KONSERN
	Aksje- kapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Balanse 01.01.15	706	415	0	2 520	3 641
Årets resultat	0	0	0	125	125
Aktuarielle gevinster/tap pensjon (etter skatt)	0	0	0	5	5
Urealisert verdiendring eiendel tilgjengelig for salg	0	0	0	7	7
Utbetaling av utbytte	0	0	0	-264	-264
Kapitalforhøyelse	0	0	0	0	0
Balanse 31.12.15	706	415	0	2 393	3 514
Årets resultat	0	0	0	261	261
Aktuarielle gevinster/tap pensjon (etter skatt)	0	0	0	-5	-5
Urealisert verdiendring eiendel tilgjengelig for salg	0	0	0	-4	-4
Utbetaling av utbytte	0	0	0	-170	-170
Kapitalforhøyelse	0	0	0	0	0
Balanse 31.12.16	706	415	0	2 475	3 596

					MORBANK
	Aksje- kapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital ¹	Sum egenkapital
Balanse 01.01.15	706	415	282	1 074	2 477
Årets resultat	0	0	0	171	171
Aktuarielle gevinster/tap pensjon (etter skatt)	0	0	0	3	3
Urealisert verdiendring eiendel tilgjengelig for salg	0	0	0	7	7
Utbetaling av utbytte	0	0	0	-264	-264
Balanse 31.12.15	706	415	282	991	2 394
Årets resultat	0	0	0	1 230	1 230
Aktuarielle gevinster/tap pensjon (etter skatt)	0	0	0	-4	-4
Urealisert verdiendring eiendel tilgjengelig for salg	0	0	0	-4	-4
Utbetaling av utbytte	0	0	0	-170	-170
Balanse 31.12.16	706	415	282	2 043	3 446

¹ Fond for urealiserte gevinster inngår i annen egenkapital. Pr. 31.12.16 var det avsatt 355 millioner kroner og pr. 31.12.15 var det avsatt 361 millioner kroner.

Kontantstrømoppstilling

Millioner kroner	Konsern		Morbank	
	2016	2015	2016	2015
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Rente-/provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kunder	899	1 136	382	417
Rente-/provisjonsutbetalinger og gebyrer til kunder	-147	-279	-147	-279
Innbetaling av renter på andre plasseringer	394	180	351	167
Utbetaling av renter på andre lån	-610	-448	-477	-340
Inn-/utbetalinger (-) på utlån til kunder	3 336	2 335	-1 467	-523
Inn-/utbetalinger(-) på innskudd og gjeld fra kunder	-1 436	302	-1 440	302
Inn-/utbetalinger(-) på gjeld til kredittinstitusjoner	388	33	387	33
Inn-/utbetalinger(-) ved utstedelse og tilbakekjøp av verdipapirer	-3 718	-3 090	-2 372	-2 132
Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	5	14	4	14
Andre inn-/utbetalinger	-36	45	-5	23
Utbetalinger til leverandører for varer og tjenester	-122	-135	-84	-99
Utbetalinger til ansatte, pensjoner og sosiale kostnader	-93	-133	-58	-88
Utbetalinger av skatter	-64	-101	-22	-33
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-1 204	-141	-4 948	-2 538
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Inn-/utbetalinger(-) på fordringer på kredittinstitusjoner	-25	-1	2 207	3 194
Inn-/utbetalinger(-) på kortsiktige plasseringer i verdipapirer	861	-473	1 440	-473
Inn-/utbetalinger(-) på langsiktige plasseringer i verdipapirer ²	-1	0	1 082	140
Innbetalinger ved salg av driftsmidler m.v.	4	2	2	2
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler m.v.	-16	-16	-22	-10
Innbetalinger fra salg av datterselskap	0	0	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	823	-488	4 709	2 853
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Inn-/utbetalinger (-) av ansvarlig lånekapital	0	0	0	0
Utbetalinger ved tilbakebetalinger av ansvarlig lånekapital				
Utbetalinger av utbytte	-170	-264	-170	-264
Kapitalendringer (emisjon m.m.)	0	0	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-170	-264	-170	-264
Netto kontantstrøm for perioden	-551	-893	-409	51
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner pr. 1.1.	593	1 486	410	359
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner pr. 31.12.¹	42	593	1	410

¹ For morbank består beholdning av innskudd i Norges Bank.

² Investeringer er i hovedsak knyttet til investeringer i datterselskaper

Noter

	Side
NOTE 1 - Regnskapsprinsipper mv	32
NOTE 2 - Informasjon om driftssegmenter	39
NOTE 3 - Kapitaldekning	41
KREDITT-, MARKED- OG LIKVIDITETSRISIKO	
NOTE 4 - Risiko i finansielle instrumenter - kvalitativ beskrivelse	43
NOTE 5 - Risiko i finansielle instrumenter - kvantitativ beskrivelse - KONSERN	46
NOTE 6 - Risiko i finansielle instrumenter - kvantitativ beskrivelse - MORBANK	51
NOTE 7 - Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	56
NOTE 8 - Utlån	57
NOTE 9 - Overføring av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt	57
NOTE 10 - Tap og nedskrivninger på utlån og garantier	58
RESULTATREGNSKAP	
NOTE 11 - Renteinntekter og lignende inntekter	60
NOTE 12 - Rentekostnader og lignende kostnader	61
NOTE 13 - Andre driftsinntekter	61
NOTE 14 - Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi, gevinster og tap	62
NOTE 15 - Lønn og generelle administrasjonskostnader	63
NOTE 16 - Andre driftskostnader	63
NOTE 17 - Pensjonskostnader og -forpliktelser	64
NOTE 18 - Skatt	67
BALANSE	
NOTE 19 - Finansielle instrumenter etter kategori	69
NOTE 20 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter	71
NOTE 21 - Finansielle derivater	76
NOTE 22 - Motregningsrett finansielle derivater	77
NOTE 23 - Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	78
NOTE 24 - Ansvarlig utlån	78
NOTE 25 - Eierinteresser i konsernselskaper	79
NOTE 26 - Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	80
NOTE 27 - Overtatte eiendommer	80
NOTE 28 - Innskudd fra og gjeld til kunder	81
NOTE 29 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	81
NOTE 30 - Gjeld til kredittinstitusjoner	81
NOTE 31 - Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	82
NOTE 32 - Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	82
NOTE 33 - Ansvarlig lånekapital	82
ØVRIGE OPPLYSNINGER	
NOTE 34 - Pantstillelser og garantiansvar pr. 31.12.	83
NOTE 35 - Ansatte og tillitsvalgte låneforhold	83
NOTE 36 - Opplysninger om nærstående parter	84
NOTE 37 - Aksjonærstruktur og aksjekapital	87
NOTE 38 - Foreslått, ikke vedtatt utbytte	87
NOTE 39 - Hendelser etter balansedagen og betingende forpliktelser	87
NOTE 40 - Resultatregnskap 4 siste kvartal	88
NOTE 41 - Tillitsvalgte og ledelse	89

Note 1 – Regnskapsprinsipper mv

Informasjon om selskapet

BN Bank ASA (BN Bank) er et allment aksjeselskap, stiftet og hjemmehørende i Norge, og med forretningskontor i Trondheim. Banken har i tillegg avdelingskontor i Oslo.

Banken kan innenfor rammene av vedtektene og den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

BN Bank ASA avlegger konsernregnskap og selskapsregnskap for 2016 i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkjent av EU.

Nye og endrede standarder tatt i bruk i konsernet med ikrafttredelse i 2016

I 2016 har følgende nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger trådt i kraft med virkning for konsernets årsregnskap:

IAS 1 Presentasjon av finansregnskap

Endringene i IAS 1 er ment å fremme bruk av profesjonelt skjønn i større grad når det gjelder hvilke informasjon som skal inkluderes i noter og hvordan en kan strukturere regnskapet. Endringen tydeliggjør blant annet følgende:

- Vesentlighetskravene
- Linjer i resultat og balanse kan i større grad deles opp
- Økt fleksibilitet i rekkefølge på noter
- Andel av andre inntekter og kostnader fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, regnskapsført ved egenkapitalmetoden, må presenteres aggregert på en linje, og klassifisert mellom postene som vil/ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet i etterfølgende perioder

Endringen er vurdert og har ingen vesentlig innvirkning på årsregnskapet til BN Bank.

IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft og som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter skal erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 er gjeldende fra 1. januar 2018 og er godkjent av EU. Det er adgang til tidlig anvendelse av standarden. Det vil ikke BN Bank benytte seg av. BN Bank vil heller ikke vise sammenlignbare tall for tidligere perioder ved implementering av standarden 1.1.2018.

I 2015 satte SpareBank1 Alliansen sammen et tverrfaglig implementeringsteam med deltakere fra alle bankene som anvender IFRS, som forbereder gjennomføring og implementering av IFRS 9 ('Prosjektet'). Prosjektet har en styringsgruppe, og følgende undergrupper:

1. Modeller og metodikk
Utvikling av beregningsløsning og modeller for å etablere forventningsrette fremadskuende estimater for forventet tap.
2. Strategi, organisering og prosesser
Definere opp hvordan organiseringen av det løpende arbeidet med regnskapsføring etter IFRS 9 skal organiseres mellom de samarbeidende bankene.
3. Regnskap og rapportering
Konkretisere selve regnskapsføringen og noter inkl. prinsippnote og notemaler
4. Klassifisering og måling
Kartlegge gruppens finansielle instrumenter og klassifisere instrumenter i ulike kategorier.

BN Bank deltar i alle prosjektgruppene og vurderer fortløpende behov for interne tilpasninger og effekter av nytt regelverk.

En beskrivelse av nye krav i IFRS 9 og endringer fra tidligere standard følger under. Videre følger en beskrivelse av hvilke valg BN Bank har tatt og status i implementeringsprosjektet.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsregnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer

knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer.

Den foreløpige vurderingen tilsier noe økt andel av gjeldsinstrumenter til amortisert kost i forhold til i dag.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument, som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over OCI. Når egenkapitalinstrumenter utpekes til virkelig verdi med verdiendringer ført mot OCI skal ordinære utbytter resultatføres, mens verdiendringer ikke skal til resultatet verken løpende eller ved avhendelse.

Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak de samme som i dagens IAS 39. Som hovedregel skal finansielle forpliktelser fortsatt måles til amortisert kost med unntak av finansielle derivater målt til virkelig verdi, finansielle instrumenter som inngår i en handelsportefølje og finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer innregnet over resultatet

Sikringsbokføring

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Kravet om en sikringseffektivitet på 80–125 prosent er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittrisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Etter IFRS 9 er det tilstrekkelig med en prospektiv (fremadskuende) effektivitetstest, mens sikringseffektiviteten etter IAS 39 må vurderes både prospektivt og retrospektivt (tilbakeskuende). Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. Banken vurderer fortsatt omfanget av bruken av sikringsbokføring, men den foreløpige vurderingen er at sikringsbokføring vil bli videreført om lag i samme utstrekning som i dag.

Øvrige forhold

Banken vil videre ferdigstille vurdering av følgende utvalgte problemstillinger med hensyn til klassifisering:

- P.t. lån
- Utlån med fast rente og rett til tidlig innløsning
- Salg av utlån til deleid kreditforetak
- Syndikerte lån

Den foreløpige vurderingen er at den regnskapsmessige klassifiseringen ikke vil medføre vesentlige balanse- eller resultatmessige konsekvenser. Grunnlaget for at det forventes liten effekt er at det basert på iboende risiko i balansepostene vil være liten forskjell i måling mellom amortisert kost og virkelig verdi.

Tapsnedskrivning utlån

Etter dagens regler under IAS 39 skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene derimot innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Målingen av avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Metodikken i IFRS 9 standarden innebærer noe større volatilitet i nedskrivningene, og det forventes at nedskrivninger kommer tidligere enn ved dagens praksis. Dette vil være spesielt merkbart ved inngangen til en nedgangskonjunktur.

Nærmere beskrivelse av bankens fremtidige nedskrivningsmodell

Tapsanslaget skal lages kvartalsvis, og vil bygge på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene vil bli beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette vil danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet (PD) har økt vesentlig.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler, som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Dette er eiendeler som under gjeldende regelverk defineres som misligholdte og nedskrevne.

Videre utvikling av modellen

Modellen for nedskrivninger er fortsatt under utvikling. Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer som for eksempel arbeidsledighet, BNP-vekst, renter og boligpriser, og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon som er så korrekt som mulig. Modellen vil beregne nedskrivninger basert på data ved månedslutt.

Effekt på regnskapsrapportering

Eventuelle implementeringseffekter vil føres mot egenkapitalen ved overgang til IFRS 9 1.1.2018. Foreløpig gjennomgang av fremtidige notekrav viser at det vil bli en del endringer i notekrav knyttet til tapsnedskrivninger, men liten effekt knyttet til noter relatert til finansielle instrumenter.

Kvantitative effekter ved implementering av IFRS 9

Basert på en foreløpig gjennomgang forventes det ikke vesentlige effekter knyttet til overgang til IFRS 9. Dette gjelder både eventuelle effekter knyttet til endring av klassifisering og måling samt endret metodikk knyttet til tapsnedskrivninger. Effekten på kapitaldekningen vil i følge våre foreløpige beregninger være begrenset eller ikke-eksisterende som følge av fradragbestemmelsene knyttet til regulatorisk forventet tap, da konsernets samlede nedskrivninger er lavere enn disse. Med bakgrunn i dette ser derfor ikke BN Bank behov for en 5-årig implementeringsperiode slik kapitaldekningsregelverket åpner for.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft og som forventes å ikke ha en vesentlig påvirkning på regnskapet**IFRS 15 - Revenue from Contracts with Customers**

IASB og FASB har gitt ut en ny, felles standard for inntektsføring, *IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers*. Standarden erstatter alle eksisterende IFRS- og US GAAP-krav for inntektsføring. Standarden forventes ikke å ha vesentlig effekt for konsernet. IFRS 15 er ikke godkjent av EU.

IFRS 16 – Leasing

IASB publiserte i januar 2016 regnskapsstandarden IAS 16 – Leasing. Standarden opphever, for leietakere, det tradisjonelle skillet mellom operasjonelle og finansielle leieavtaler. Standarden vil i større grad medføre balanseføring av leieobjekter ("bruksrettseiendel") og tilhørende balanseføring av fremtidige leieutgifter. For BN Bank er regnskapsstandarden vurdert å ha begrenset effekt og det er i første rekke regnskapsføring av leide lokaler som vil kunne endres. IAS 16 er ikke godkjent av EU.

Sammenligningstall

Alle beløpmessige størrelser i resultat, balanse, kontantstrøm og tilleggsopplysninger er angitt med ett års sammenligningstall. Sammenligningstall er utarbeidet basert på de samme prinsipper som tall for siste periode.

Skjønnsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger

Ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper har selskapets ledelse på enkelte områder utøvd skjønn og lagt til grunn antagelser om fremtidige hendelser som grunnlag for regnskapsføringen. Det vil naturlig nok være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som bygger på bruk av skjønn og forutsetninger om fremtidige hendelser. Ved utøvelse av skjønn og fastsettelse av forutsetninger om fremtidige hendelser vil ledelsen se hen til tilgjengelig informasjon på balansedagen, historisk erfaring med lignende vurderinger, samt markedets og tredjeparters vurdering av de aktuelle forholdene. Selv om ledelsen legger til grunn sitt beste skjønn og bygger på de beste estimater tilgjengelig, må man påregne at faktiske utfall i enkelte tilfeller kan avvike vesentlig fra det som legges til grunn for regnskapsføringen. Poster som inneholder vesentlige estimater er nærmere omtalt nedenfor.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittrisiko ved virkelig verdifastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån, utlån og verdipapirer utstedt av andre. Ledelsen har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger gjennomført av andre kredittinstitusjoner.

Nedskrivninger på utlån

Nedskrivning for tap foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente.

Banken foretar ved utgangen av hvert kvartal en konkret fastsettelse av tap på utlån og garantier. Misligholdte og tapsutsatte engasjementer følges opp med løpende vurderinger.

Pensjoner

Nåverdi av innregnede pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelse av økonomiske og aktuariemessige forutsetninger. Endring i slike forutsetninger vil medføre endringer i innregnede beløp for pensjonsforpliktelsene og pensjonskostnaden.

Diskonteringsrente er fastsatt med utgangspunkt i obligasjoner med fortrinnsrett slik denne fremkommer på balansedagen. Andre viktige forutsetninger for pensjonsforpliktelsene er årlig lønnsvekst, årlig regulering av pensjoner og forventet G-regulering. For slike forutsetninger og for avkastning og diskonteringsrente vil man se hen til veiledninger og anbefalinger som er tilgjengelig på balansedagen. For demografiske forutsetninger vil estimater og skjønn bygge på erfaringsmateriale tilgjengelig hos aktuarer.

Restruktureringsavsetning

I forbindelse med avvikling av bedriftsmarkedsvirksomheten er det foretatt en avsetning for fremtidige kostnader. Disse er estimert

basert på avtalt nivå på sluttpakker, og forventet antall overflødige stillinger.

Brukstid for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med begrenset levetid

Det estimeres en forventet restverdi, brukstid og tilhørende avskrivningssatser for varige driftsmidler og for immaterielle eiendeler med begrenset levetid. Forventet brukstid og restverdi vurderes på nytt minst en gang i året.

Regnskapsprinsipper

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter morbanken BN Bank ASA (BN Bank) og de heleide datterselskapene Bolig- og Næringskreditt AS (BNkreditt) og Collection Eiendom AS.

Datterselskaper er alle enheter (inklusive foretak med avgrenset formål - Special Purpose Entities) der konsernet har makt til å styre enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger kontroll inkluderes virkningen av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balansedagen. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet og blir utelatt fra konsolideringen når kontroll opphører.

Oppkjøpsmetoden for virksomhetssammenslutninger innebærer blant annet at alle vederlag ved kjøp av virksomhet skal regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Betingede vederlag klassifiseres normalt som gjeld og etterfølgende verdiendringer resultatføres. Konsernet kan for hvert enkelt oppkjøp velge om eventuelle ikke-kontrollerende interesser i det oppkjøpte selskapet skal måles til virkelig verdi eller kun til andel av nettoeiendelene eksklusive goodwill. Alle transaksjonskostnader skal resultatføres.

Datterselskaper som er besluttet avhendt innen 12 måneder klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5.

Det er anvendt enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskaper som inngår i konsernregnskapet.

Konsernregnskapet skal vise eiendeler og gjeld, den økonomiske stilling og resultat for selskap som inngår i konsernet, som om disse selskapene var én økonomisk enhet. Interne mellomværende, aksjer, vesentlige transaksjoner og gevinster/tap som er oppstått ved overføring av eiendeler som fortsatt er i behold, mellom selskapene i konsernet, er derfor eliminert.

Datterselskaper

I morselskapets selskapsregnskap er datterselskaper innregnet til kostpris. Utbytte inntektsføres i det året utbytte er endelig vedtatt.

Inntekts- og kostnadsføring

Renter fra utlån med flytende renter, inkludert utlån med rullerende rentebinding, inntektsføres over utlånets løpetid med lånets effektive rente. Gebyrer og provisjoner inngår i beregningen av effektiv rente. Renter (nominelle) fra fastrenteutlån

inntektsføres som renteinntekter etter hvert som de opptjenes, samt at endringer i virkelig verdi av forventede fremtidige kontantstrømmer resultatføres over linje for verdiendringer av finansielle instrumenter til virkelig verdi.

Renter (nominelle) fra finansielle instrumenter målt til virkelig verdi inntektsføres eller kostnadsføres etter hvert som de opptjenes.

Renter fra finansielle derivater som inngår i sikringsbokføring klassifiseres sammen med rentene på sikringsobjektet under rentekostnader.

Renter fra finansielle derivater som sikrer fastrenteutlån eller fastrente innlån som frivillig føres til virkelig verdi, klassifiseres sammen med rentene på de underliggende objektene under rentekostnader.

Provisjoner, gebyrer og lignende som ikke inngår i effektiv renteberegning for innlån eller utlån, resultatføres etter hvert som de opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader.

Finansielle instrumenter – Tilordning til ulike kategorier mv

Finansielle instrumenter vil ved første gangs balanseføring tilordnes en kategori av finansielle instrumenter som beskrevet i IAS 39. De ulike kategoriene som er definert i IAS 39 og er aktuelle for BN Bank, er til virkelig verdi med verdiendring over resultat, tilgjengelig for salg og lån, fordringer og øvrige forpliktelser til amortisert kost.

Innenfor kategorien *virkelig verdi med verdiendring over resultat* kan tilordning til kategorien være pliktig, eller tilordning kan skje frivillig dersom nærmere angitte kriterier er oppfylt. I BN Bank vil alle derivater være pliktig vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultat. I tillegg vil alle fastrentepapirer i bankporteføljen pekes ut som til virkelig verdi over resultat, herunder egne utstedte verdipapirer og innskudd og utlån med faste renter. I denne sammenheng regnes alle papirer som har fast rente i hele papirets løpetid, som fastrentepapirer. Papirer som har faste renter på rullerende basis, regnes ikke som fastrentepapirer. Fastrentepapirer pekes ut som til virkelig verdi over resultat for å unngå det som ellers ville bli en regnskapsmessig asymmetri gjennom at tilhørende rentesikringsinstrumenter er innregnet til virkelig verdi. Ved at man ved virkelig verdiinnregning unngår de vesentligste deler av denne regnskapsmessige asymmetri, anser man kriteriene for å kunne innregne instrumentene til virkelig verdi som oppfylte.

Alle finansielle instrumenter i forvaltningsporteføljen som ikke er derivater, pekes ut som til virkelig verdi over resultat. Utpeking skjer med utgangspunkt i at dette er papirer som følges opp og styres på basis av virkelig verdi. Det foreligger en dokumentert investeringsstrategi for forvaltningsporteføljen. Forvaltningsporteføljen er bankens likviditetsreserve og skal investeres i rentepapirer med lav risiko og god likviditet. Etter at hensynet til verdipapirenes likviditet og forvaltningsporteføljen risiko er oppfylt, er målet best mulig bidrag til bankens rentenetto. Resultatet av forvaltningsporteføljen rapporteres til ledelsen på månedlig basis.

Finansielle instrumenter, andre enn de som er vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultat og tilgjengelig for salg til virkelig verdi med verdiendring mot andre inntekter og kostnader, vil innregnes til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemethode.

Alle finansielle instrumenter innregnes første gang på handelsdato for instrumentet (og ikke på oppgjørsmåned).

Finansielle instrumenter som vurderes til sikringsbokføring

Konsernet anvender verdisikring på utstedte verdipapirer og tilhørende sikringsinstrument. Konsernet vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved verdisikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi for den sikrede risikoen, og endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Dersom sikringsforholdet avbrytes eller tilstrekkelig sikringseffektivitet ikke kan verifiseres, amortiseres verdiendring tilknyttet sikringsobjektet over gjenværende løpetid.

Valuta

Inntekter og kostnader i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter kursene på transaksjonstidspunktet.

Balanseposter i utenlandsk valuta er i det vesentlige sikret ved tilsvarende poster på motsatt side i balansen eller ved gjennomføring av sikringshandler. Valutaterminer benyttes kun som sikringsforretninger og inngås for å sikre identifiserte poster. Eiendeler og gjeld i fremmed valuta er omregnet til norske kroner etter bankenes midtkurser for valuta på balansedagen. Valutaterminer er vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Utlån, tap og avsetninger for tap på utlån vurdert til amortisert kost

Konsernet balansefører utlån til virkelig verdi med tillegg av direkte kostnader på etableringstidspunktet. I kostpris inngår utlånets hovedstol, gebyrer og eventuelle direkte kostnader.

I senere perioder vurderes utlån til amortisert kost, og renteinntekter inntektsføres etter effektiv rentes metode. Den effektive rentesatsen er den renten som neddiskonterer lånets kontantstrømmer over forventet løpetid til lånets amortiserte kost på etableringstidspunktet. Effektiv rentes metode innebærer også at det foretas inntektsføring av renter av engasjement som er nedskrevet. For slike lån inntektsføres internrenten på etableringstidspunktet korrigert for renteendringer frem til tidspunktet for nedskrivning. Det inntektsføres renter basert på lånets nedskrevne verdi.

Nedskrivning for tap foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente.

I resultatregnskapet består posten tap på utlån av konstaterte tap, endringer i nedskrivninger på lån og avsetninger på garantier, samt inngang på tidligere avskrevne fordringer.

Misligholdte lån

Misligholdte lån defineres som lån hvor låneavtalen ikke er overholdt og dette ikke skyldes normale forsinkelser eller andre tilfeldige forhold hos lånekunden. Lån som ikke er betjent 90 dager etter terminforfall, anses i alle tilfeller som misligholdt. Tapsutsatte engasjementer hvor det er åpnet konkurs- eller gjeldsforhandlinger, iverksatt rettslig inkasso, utpanting er foretatt, utlegg er tatt eller hvor andre forhold som svikt i likviditet eller soliditet eller brudd på øvrige klausuler i låneavtaler med banken, defineres også som misligholdte. Reforhandlede lån behandles som tapsutsatte lån ettersom dette er lån som ellers kunne blitt misligholdt.

Konstaterte tap

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige og bokføres som konstaterte tap. Dette omfatter tap hvor konsernet har mistet sitt krav overfor debitor ved konkurs, ved stadfestet akkord, ved utleggsforretning som ikke har ført frem, ved rettskraftig dom og ved gjeldsettergivelse. Dette gjelder også i de tilfeller banken på annen måte har innstilt inndrivelse eller gitt avkall på deler av eller hele engasjementer.

Utlån og tap på utlån vurdert til virkelig verdi

Fastrenteutlån balanseføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultat. Ved vurdering til virkelig verdi kommer tap til uttrykk gjennom endringer i kredittrisikopåslag i diskonteringsrentene, samt gjennom justeringer av forventede kontantstrømmer som ligger til grunn for neddiskontering.

De objektive bevis om verdifall som danner grunnlag for nedskrivning av lån til amortisert kost, er de samme typer av hendelser som danner grunnlag for endrede vurderinger av kredittrisiko og forventede kontantstrømmer ved virkelig verdiberegninger for lån vurdert til virkelig verdi. Tap knyttet til utlån vurdert til virkelig verdi er presentert under tap på utlån.

Overtatte eiendommer

Eiendommer som er overtatt ved inndrivelse av misligholdte engasjementer, og hvor konsernet ikke tar sikte på å beholde eiendommen til varig eie eller bruk, presenteres på egen linje i balansen. Overtatte eiendommer er på overtakelsestidspunktet vurdert til det laveste av overtakelseskost og antatt realisasjonsverdi. Ved senere regnskapsavleggelser vurderes eiendommene til det laveste av denne anskaffelseskost og antatt realisasjonsverdi på balansedagen. Gevinst/tap ved salg av overtatte eiendommer føres under tap på utlån ettersom det er en nær tilknytning mellom den overtatte eiendommen og opprinnelig utlån. Når det vedtas en plan for avhendelse av overtatte eiendommer, vil eiendommene presenteres på egen linje i balansen som holdt for salg.

Overføring av utlån

BN Bank har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS

og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom BN Bank og kredittforetakene, forestår BN Bank forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. BN Bank mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til overførte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Kredittforetakene kan under forvaltningsavtalen med BN Bank foreta videresalg av utlån som er kjøpt fra BN Bank samtidig som BN Banks rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. BN Bank har beregnet det beløp som knytter seg til gjenværende involvering som svært liten og BN Bank har ut fra en vesentlighetsvurdering ikke regnskapsført noe beløp for gjenværende involvering i de overførte utlånene.

Det vises til beskrivelse i note 9.

Finansielle derivater

Finansielle derivater vurderes pliktig til virkelig verdi med verdiendring over resultat. Slike finansielle instrumenter utgjør for BN Banks del valutaterminer, FRA-kontrakter, rentebytteavtaler og kombinerte rente- og valutabytteavtaler.

Obligasjoner og sertifikater – generelt

Obligasjoner/sertifikater emittert av andre består av forvaltningsporteføljen og beholdning anskaffet som økonomisk sikring mot renterisiko på innlånsiden. For egne obligasjoner/sertifikater skilles det mellom oppkjøp for refinansieringsformål og kjøp/salg av egne obligasjoner i forbindelse med markedspleie.

Obligasjoner og sertifikater – Klassifisering

Obligasjoner og sertifikater emittert av andre er hovedsakelig klassifisert som kortsiktige plasseringer i verdipapirer. Obligasjonslån hvor beslutningen om å erverve obligasjonene er foretatt på bakgrunn av ordinære utlånskriterier, er klassifisert som utlån. Den regnskapsmessige behandling er dermed analog med ordinære utlån. Egne obligasjoner/sertifikater går til fradrag i henholdsvis obligasjons- og sertifikatgjelden.

Obligasjoner og sertifikater – Verdsattelse av forvaltningsportefølje

Obligasjoner og sertifikater som inngår i forvaltningsportefølje, er frivillig klassifisert som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultat.

Obligasjoner og sertifikater – Gevinst- / tapsberegning

Ved beregning av gevinst/tap ved salg av obligasjoner og sertifikater blir inngangsverdien fastsatt til veid gjennomsnittlig inntakskost for hele beholdningen av angjeldende obligasjon/sertifikat.

Finansielle garantier

Finansielle garantier vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultat. Ved kontraktsetablering måles provisjonen for hele kontraktperioden. Garantien inntektsføres i takt med opptjening, og presenteres under linjen ”andre driftsinntekter”.

Motregning og nettopresentasjon

Finansielle eiendeler og forpliktelser skal motregnes og presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi

Finansielle instrumenter som omsettes i et aktivt marked, verdsettes til observerte markedspriser. Finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, verddivurderes ved bruk av verdsettelsesteknikker. Verdsattelsesteknikker baserer seg på nylig inngåtte transaksjoner mellom uavhengige parter, referanse til instrumenter med tilnærmet samme innhold eller diskonterte kontantstrømmer. Verdsattelser baserer seg så langt som mulig på eksternt observerte parameterverdier. Alle utlån, innlån og innskudd som er vurdert til virkelig verdi, er vurdert på basis av diskonterte kontantstrømmer.

Der verdsattelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi skjer ved bruk av verdsattelsesteknikker, vil verdsattelse potensielt kunne gi opphav til en gevinst eller et tap dag en dersom virkelig verdi i henhold til verdsattelsesmodell avviker fra transaksjonspris. Slike gevinster og tap kan ikke innregnes i resultatregnskapet dag en. I BN Bank vil man ved verdsattelse av utlån til virkelig verdi beregne en kundespesifikk margin på hvert enkelt kundeengasjement, og denne margin inngår i alle senere verdsattelser slik at det som ellers kunne gitt opphav til en dag en gevinst eller et dag en tap vil amortiseres over hele utlånets løpetid. For innlån og papirer i forvaltningsportefølje kontrolleres resultat av verdsattelse mot transaksjonspris, og ved ikke uvesentlige avvik vil det beregnes et spesifikt tillegg i diskonteringsrenten pr kontrakt som tillegges diskonteringsrenten i alle senere verdsattelser slik at ”dag en gevinst” eller et ”dag en tap” amortiseres over hele papirets løpetid.

Finansielle instrumenter – Klassifisering av påløpte renter

Påløpte renter vises gjennomgående sammen med verdien av de tilhørende finansielle instrumenter, både for innlån, utlån, derivater og rentepapirer emittert av andre. For innlån og utlån gjelder denne klassifiseringen uavhengig av om instrumentet er vurdert til amortisert kost eller virkelig verdi.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes forventede økonomiske levetid. Dersom den virkelige verdi av et driftsmiddel er vesentlig lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående, skrives driftsmiddelet ned til virkelig verdi.

Immaterielle eiendeler

Kjøpte datasystemer og programvarer oppføres i balansen til anskaffelseskost (inkludert utgifter til å få programmene operative) og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til utvikling eller vedlikehold kostnadsføres etter hvert som de påløper.

Pensjonskostnader og – forpliktelser

Konsernet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper, slik disse fastsettes ved periodiske aktuarberegninger. Konsernet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner. En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler endelig bidrag til en separat juridisk enhet. Konsernet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag hvis enheten ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende og tidligere perioder. Pensjonsordninger som ikke er innskuddsplaner, er ytelsesplaner. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av en eller flere faktorer slik som alder, antall år i selskapet og lønn.

Ved innskuddsplaner betaler konsernet innskudd til privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på avtalemessig basis. Konsernet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er blitt betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at plikten til å betale innskudd påløper. Forskuddsbetalte innskudd føres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Skatt

Skatt periodiseres som en kostnad uavhengig av betalingstidspunktet. Skattekostnaden reflekterer således årets og fremtidig betalbar skatt som følge av årets aktivitet. Skatt som ventes utlignet på årets resultat, inngår i årets skattekostnad og benevnes betalbar skatt.

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller innenfor samme tidsintervall vurderes mot hverandre. Eventuelle netto utsatt skattefordel føres opp som en eiendel i balansen når det er sannsynlig at de skattereduserende forskjellene vil kunne realiseres.

Presentasjon av utbytte

Foreslått utdeling av utbytte presenteres som egenkapital inntil endelig vedtak av utdelingen har funnet sted. Utdeling presenteres deretter som avsatt utbytte inntil utbetaling av utbytte skjer.

Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser

Det innregnes en avsetning bare når det er en eksisterende plikt (juridisk eller faktisk) som er resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket, vil kreves for å gjøre opp plikten, og det kan foretas et pålitelig estimat av forpliktelsesbeløpet. Avsetninger innregnes med det beløp som er uttrykk for beste estimat av de utgifter som kreves for å gjøre opp den eksisterende plikten på balansedagen. Dersom vesentlig, tas det hensyn til tidsverdien av penger ved beregning av avsetningens størrelse.

Det foretas ingen innregning av betingede eiendeler eller betingede forpliktelser.

Kontanter

I linje for kontanter inngår kontantbeholdninger og innskudd og fordringer hos kredittinstitusjoner og sentralbanker.

Kontantstrømoppstillingen presenteres ved bruk av den direkte metode, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Segmentrapportering

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er blitt identifisert som konsernledelsen.

NOTE 2 INFORMASJON OM DRIFTSSEGMENTER

Segmentrapporteringen er regelmessig gjennomgått med ledelsen. Ledelsen har valgt å inndele rapporteringssegmentene etter underliggende forretningsområder.

				KONSERN
Millioner kroner	BM	PM	Garanti- portefølje SMN	Sum 2016
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	220	191	0	411
Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	18	29	0	47
Andre driftsinntekter	63	69	1	133
Sum andre driftsinntekter	81	98	1	180
Lønn og generelle administrasjonskostnader	68	125	0	193
Ordinære av- og nedskrivninger	4	6	0	10
Andre driftskostnader	9	12	0	21
Andre kostnader, gevinster og tap	-3	-1	0	-4
Sum andre driftskostnader	78	142	0	220
Driftsresultat før tap på utlån	223	147	1	371
Tap på utlån	23	3	-3	23
Driftsresultat etter tap på utlån	200	144	4	348
Beregnet skattekostnad	51	33	1	85
Resultat etter skatt	149	111	3	263
Resultat fra virksomhet holdt for salg	-2	0	0	-2
Resultat inkl virksomhet holdt for salg	147	111	3	261

Millioner kroner	BM	PM	Garanti- portefølje SMN	Sum 2016
Balanse				
Utlån (brutto) forvaltet portefølje	15 570	22 803	0	38 373
Innskudd fra og gjeld til kunder	667	12 744	0	13 411

				KONSERN
Millioner kroner	BM	PM	Garanti- portefølje SMN	Sum 2015
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	218	151	0	369
Verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	-50	-20	0	-70
Andre driftsinntekter	65	96	3	164
Sum andre driftsinntekter	15	76	3	94
Lønn og generelle administrasjonskostnader	121	120	0	241
Ordinære av- og nedskrivninger	4	5	0	9
Andre driftskostnader	12	13	0	25
Andre kostnader, gevinster og tap	0	-2	0	-2
Sum andre driftskostnader	137	136	0	273
Driftsresultat før tap på utlån	96	91	3	190
Tap på utlån	14	-6	11	19
Driftsresultat etter tap på utlån	82	97	-8	171
Beregnet skattekostnad	22	23	-2	43
Resultat etter skatt	60	74	-6	128
Resultat fra virksomhet holdt for salg	-3	0	0	-3
Resultat inkl virksomhet holdt for salg	57	74	-6	125

Millioner kroner	BM	PM	Garanti- portefølje SMN	Sum 2015
Balanse				
Utlån (brutto) forvaltet portefølje	26 412	20 121	0	46 533
Innskudd fra og gjeld til kunder	828	13 947	0	14 775

Konsernet opererer i et geografisk begrenset område og rapportering på geografiske segmenter gir lite tilleggsinformasjon. Utlån er imidlertid fordelt geografisk i note 6.

NOTE 3 KAPITALDEKNING

Prosess for vurdering av kapitalbehov

BN Bank har etablert en strategi og prosess for risikostyring og vurdering av kapitalbehov og hvordan dette kan opprettholdes. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli utsatt for. Vurderingene er risikobaserte og fremoverskuende. Risikoområder som vurderes i tillegg til Pilar 1 risikoene, er konsentrasjonsrisiko i kredittporteføljen, rente-, valuta- og spreadrisiko i bankporteføljen, likviditetsrisiko, forretningsmessig risiko, eierrisiko, omdømmerisiko, compliance-risiko, juridisk risiko, strategisk risiko, risiko knyttet til pensjonsforpliktelser og system risiko. ICAAP har ikke oppmerksomhet på kun én metode eller ett tall, men presenterer et sett med vurderinger og beregninger basert på ulike forutsetninger.

BN Bank har gjennomført vurderingene for 2016 med tilhørende rapportering til Finanstilsynet. Som følge av nedbygging av bedriftsmarkedsvirksomheten er bankens kapital- og likviditetssituasjon solid. Bankens kredittrisiko er på samme nivå som i fjor og styring og kontroll vurderes som tilfredsstillende. Bankens kapitalmål er det til enhver tid gjeldende regulatoriske minimumskrav og bufferkrav i henhold til Pilar 1 med tillegg av bankens gjeldende Pilar 2-t tillegg og en administrasjonsbuffer på 0.25 prosentpoeng, dog minimum 15 prosent. Per utgangen av 2016 er ren kjernekapitaldekning i konsernet 21,5 prosent, og dermed høyere enn målsatt.

Regelverk

Generelt

Med hjemmel i Finansforetaksloven § 14-1 stilles det et minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner:

- 4,5 prosent i ren kjernekapitaldekning
- 6,0 prosent i kjernekapitaldekning
- 8,0 prosent i ansvarlig kapital

Krav til beregningsgrunnlaget er fastsatt i kapitalkravsforskriften, der det blant annet angis krav til beregningsgrunnlag for kredittrisiko og operasjonell risiko. Kapitalkravsforskriften omhandler også krav til kapitaldekning for markedsrisiko m.v. for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak. Konsernet har ingen handelsaktivitet i finansielle instrumenter slik dette er definert i forskriften. Disse reglene har dermed ingen betydning for konsernets kapitaldekning.

Etter reglene består ansvarlig kapital av to hovedkomponenter:

1. Kjernekapital: Egenkapital (aksjekapital, overkursfond og annen egenkapital) og fondsobligasjoner.
2. Tilleggskapital: Evigvarende og tidsbegrenset ansvarlig lånekapital

Til fradrag i kjernekapitalen kommer immaterielle eiendeler.

Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital medtas som tilleggskapital etter følgende regler:

- Lånet skal ha en opprinnelig løpetid på minst 5 år. Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital avkortes forholdsmessig de siste 5 årene før forfall med 20 prosent hvert år.
- Summen av de postene som inngår i tilleggskapitalen kan ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapitalen, og tidsbegrenset ansvarlig lånekapital kan ikke utgjøre mer enn 50 prosent av kjernekapitalen.

Til fradrag i ansvarlig kapital kommer eierandeler i andre finansinstitusjoner ut over visse rammer.

Kapitalkrav for konsernforhold

Kapitaldekningsreglene gjelder også på konsolidert basis. Av finansforetaksloven § 18-2,1a skal full konsolidering anvendes for datterforetak. Etter finansforetaksloven § 17-13 skal finansforetak som deltar i samarbeidende grupper foreta forholdsmessig konsolidering uavhengig av størrelsen på eierandelen. For eierandeler mindre enn 10 prosent kan man etter forskrift om overgangsregel til finansforetaksloven utsette kravet om konsolidering til 1. januar 2018. BN Bank konsoliderer derfor ikke eierandelen i SpareBank 1 Boligkreditt

Ved beregning av morbankens kapitaldekning, gis aksjepostene i datterselskapene en vektning på 100 prosent.

I henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak skal fradraget for ikke-vesentlige investeringer i selskaper i finansiell sektor fases inn med følgende proSENTSATS:

i 2015:	40 prosent
i 2016:	60 prosent
i 2017:	80 prosent
i 2018:	80 prosent

Kapitaldekning

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Aksjekapital	706	706	706	706
Overkursfond	415	415	415	415
Avsatt utbytte	400	170	400	170
Fond for urealiserte gevinster	355	360	355	360
Annen egenkapital	1720	1863	1570	743
Sum egenkapital	3 596	3 514	3 446	2 394
Kjernekapital				
Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-19	-13	-19	-13
Fradrag for avsatt utbytte	-400	-170	-400	-170
Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-194	-109	-201	-146
Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-30	-82	-23	-35
Urealiserte gevinster egenkapitalinstrumenter	0	-7	0	-7
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-6	-9	-6	-9
Sum ren kjernekapital	2 947	3 124	2 797	2 014
Fondsobligasjoner, hybridkapital ¹	400	400	400	400
Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-65	-82	-67	-109
Sum netto annen kjernekapital	3 282	3 442	3 130	2 305
Tilleggskapital utover kjernekapital				
Tidsbegrenset ansvarlig kapital ¹	800	800	800	800
Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-114	-126	-118	-170
Sum tilleggskapital	686	674	682	630
Netto ansvarlig kapital	3 968	4 116	3 812	2 935
Minimumskrav ansvarlig kapital Basel III²				
Engasjement med spesialiserte foretak	428	564	125	146
Engasjement med øvrige foretak	116	170	62	71
Engasjement med massemarked SMB	0	0	0	0
Engasjement med massemarked pant i fast eiendom	237	207	236	207
Egenkapitalposisjoner	50	49	50	35
Sum kredittrisiko IRB	831	990	473	459
Operasjonell risiko	86	91	43	46
Engasjementer beregnet etter standardmetoden	173	312	391	542
Overgangsordning	4	48	0	0
Kredittverdighet hos motpart (CVA-risiko)	5	11	5	10
Minimumskrav ansvarlig kapital	1 099	1 452	912	1 057
Beregningsgrunnlag	13 737	18 155	11 401	13 216
Bufferkrav				
Bevaringsbuffer (2,5%)	343	454	285	330
Motsyklisk buffer (1,5% og 1%)	206	182	171	132
Systemrisikobuffer (3,0 %)	412	545	342	396
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	961	1 181	798	859
Tilgjengelig ren kjernekapital (fratrullet 4,5%)	2 328	2 307	2 284	1 420
Kapitaldekning				
Ren kjernekapitaldekning	21,5 %	17,2 %	24,5 %	15,2 %
Kjernekapitaldekning	23,9 %	19,0 %	27,5 %	17,4 %
Kapitaldekning	28,9 %	22,7 %	33,4 %	22,2 %
Uvektet kjernekapitalandel	11,7 %	9,2 %	11,6 %	6,8 %

¹ For nærmere detaljer, se note 34.² Fra og med 2. kvartal 2014 fikk BN Bank godkjenning til bruk av interne målemetoder for kredittrisiko knyttet til foretaksengasjement. Fra og med 2. kvartal 2015 fikk BN Bank godkjenning til bruk av interne målemetoder for kredittrisiko knyttet til massemarkedsengasjement med pantsikkerhet i boligeiendom. Historiske minimumskrav til ansvarlig kapital er rapportert etter standardmetoden.

NOTE 4 RISIKO I FINANSIELLE INSTRUMENTER - KVALITATIV BESKRIVELSE

Risikostyring i BN Bank

Konsernet har som del av sin forretningsstrategi å holde en lav risikoprofil i all virksomhet.

Organisering

Styret

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Figuren nedenfor viser hvilke risikostrategier bankens styre har vedtatt og forholdet mellom disse.

Internrevisor

Internrevisjonen er styrets redskap for å påse at risikostyringen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Den interne revisjonsfunksjonen utføres av ekstern leverandør, noe som sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer til styret. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger knyttet til forbedringer i konsernets risikostyring blir gjennomgått og vurdert implementert.

Administrerende direktør

Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Avdeling for Risikostyring og Compliance

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av linje- og støtteenhetene og rapporterer direkte til administrerende direktør. Avdelingen har også fullmakt til å rapportere direkte til styret dersom det finnes påkrevd. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikobildet, og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Risikostyringsprosessen

Det foreligger forsvarlige og hensiktsmessige strategier og prosesser for risikostyring og kontroll, og vurdering av bankens samlede kapitalbehov. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). For å strukturere rammeverket kan prosessen deles inn i fem hoveddeler.

i) Identifisering av risiko

For alle risikoer foreligger det et passende system for risikoovervåking. Det foreligger også en prosess for å fange opp endringer i eksisterende risikoer og eventuell eksponering for nye risikoer. Sistnevnte gjelder spesielt i forbindelse med endring av eksisterende eller opprettelse av nye virksomhetsområder eller produkter.

ii) Tallfesting av risikoeksponering

For å analysere bankens eksponering av risiko, blir alle vesentlige risikoer vurdert opp mot bankens egenkapital.

iii) Vurdering av kapitalbehov

Bankens kapitalbehov vurderes ut fra kvaliteten på styring og kontroll av de ulike risikoene og risikonivået banken er utsatt for. Kapitalmålet blir videre tilpasset bankens forretningsplaner og vekstambisjoner, utvikling i rammebetingelser, kapitalplanlegging og kriseberedskap.

iv) Rammesetting (ex ante kontroll)

Alle vesentlige risikoer har en ramme.

v) Risikoovervåking og ex post kontroll

I tilfeller der risiko ikke er kvantifiserbar er formålet med risikoovervåkingen å kontrollere prosessrelaterte krav eller kvalitative krav. Rapportering av risikoovervåkingen følger en fast frekvens og gir et dekkende bilde av situasjonen. I tilfeller der risikoeksponering oppstår raskt eller uventet skal det utarbeides ad hoc rapportering. Med ex post kontroll menes at dersom risikoovervåkingen avdekker at reell eksponering er større enn ønsket eksponering, så skal det gjøres tiltak. Ex post kontroll kan sees på som det siste trinnet i risikostyringsprosessen og samtidig startpunktet for en ny prosess.

Risikokategorier

For risikostyringsformål skiller BN Bank mellom følgende risikoer:

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at konsernets motparter eller kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor BN Bank. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på motparter/kunder, i hovedsak utlån, men også ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter. Oppgjørsrisiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av at alle transaksjoner ikke skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko. I utlånsporteføljen er kredittrisiko en funksjon av to hendelser, og begge hendelsene må inntreffe for at det skal kunne oppstå tap. Den ene er manglende betalingsevne eller -vilje hos låntakerne. Den andre er at verdien av den underliggende pantessikkerheten ikke er tilstrekkelig til å dekke BN Banks krav ved eventuelt mislighold og påfølgende realisasjon av pantet. Utlånsengasjementer i bedrifts- og personmarkedet risikoklassifiseres før det treffes kredittbeslutning. Klassifiseringen oppdateres minst én gang per år for bedrifter og månedvis for portefølje personmarked.

Overvåkingen er basert på et internt risikoklassifiseringssystem. BN Bank har modellverktøy for analyse av kredittrisiko innenfor hhv. næringsseidendom, øvrig næringsvirksomhet og personmarkedet. Modellene tilordner hver debitor en PD-klasse og en LGD-klasse. PD-klassifiseringen angir sannsynligheten for at engasjementet misligholdes mens LGD-klassifiseringen gir et estimat på tapsraten (i forhold til eksponeringsstørrelsen) gitt at engasjementet misligholdes. PD og LGD er henholdsvis en forkortelse av det engelske Probability of Default og Loss Given Default. Produktet av den PD og LGD som tilordnes et enkeltengasjement gir engasjementets forventede tap i prosent av eksponeringsstørrelsen.

Kreditmodellene skiller seg fra hverandre når det gjelder hva som vurderes å være de vesentligste risikofaktorene i engasjementet. For eiendomsselskaper fokuseres det på nivå og usikkerhet på kontantstrømmene som genereres fra de eiendommene som finansieres for klassifisering i forhold til misligholdssannsynlighet. For andre typer foretak fokuseres det sterkere på tidligere oppnådde resultater/kontantstrøm, markedssituasjon, ledelse m.v. For klassifisering i forhold til tap ved mislighold fokuseres det på verdi og usikkerhet på verdi av de eiendommer som tjener som pantessikkerhet for lånet. For personmarkedet er oppmerksomheten knyttet til debitors inntekts- og formuesforhold i tillegg til ulike adferdsvariable. For LGD beregning er også her pantessikkerheten og pantets verdi i forhold til lånestørrelse sentralt.

Ledelsen mottar månedlig rapportering av kredittrisiko basert på risikoklassifiseringssystemet. Sentralt i denne sammenhengen er utviklingen i utlån basert på rammer og måltall fastsatt av styret. I notene 5 og 6 vises en vurdering av kredittrisiko ved utgangen av 2015 og 2016.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke evner å finansiere økninger i utlån og innfri bankens forpliktelser etter hvert som de forfaller (refinansieringsrisiko). Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som banken ønsker å benytte ikke fungerer (markedslikviditet). Overvåkingen skjer ved kontroll av eksponering i forhold til vedtatte rammer og kontroll av kvalitative krav. Ledelsen mottar månedlig rapportering av likviditetsrisiko i forhold til rammer og mål. Styret mottar kvartalsvis rapportering av likviditetsrisikoen i forhold til rammer og mål. I notene 5 og 6 vises en vurdering av likviditetsrisiko ved utgangen av 2015 og 2016.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Konsernet overvåker forretningsrisiko gjennom kvalitative og kvantitative analyser av ulike forhold. De vesentligste faktorene som kan bli påvirket av endringer i markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer, er volum og marginer i inn- og utlånsvirksomheten, tap på utlån og driftskostnader.

Renterisiko

Renterisiko defineres som den samlede inntjeningsmessige risiko banken har hvis rentebindingstiden for bankens forpliktelser og fordringer på og utenfor balansen, ikke er sammenfallende. Bankens egenkapital skal i hovedsak være eksponert mot korte renter. Dette skal oppnås ved at forpliktelser og fordringer med rentebinding ut over ett år tilnærmet skal utligne hverandre. Overvåkingen skjer ved kontroll av eksponering i forhold til vedtatte rammer for rentefølsomhet. Det andre sentrale verktøyet i renterisikostyringen er gap-analysen som sammenligner rentebinding på aktiva- og passivasiden per periode og omfatter poster både på og utenfor balansen. Ledelsen og styret mottar jevnlig rapportering av eksponering mot fastsatte måltall og rammer. I notene 5 og 6 vises en vurdering av renterisikoen ved utgangen av 2015 og 2016.

Valutarisiko

Valutarisiko defineres som den samlede inntjeningsmessige risiko banken har hvis valutakursene endres. Overvåkingen skjer ved kontroll av eksponering i forhold til vedtatte rammer. Det utarbeides rapporter over total- og nettoposisjon i hver valuta. Ledelsen mottar jevnlig rapportering av denne analysen. I notene 5 og 6 vises en vurdering av valutarisikoen ved utgangen av 2015 og 2016.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som den risiko konsernet har som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne rutiner, mennesker, systemer eller fra eksterne hendelser. Operasjonell risiko inkluderer mislighetsrisiko. Mislighetsrisiko består av flere typer uønskede handlinger, som blant annet hvitvasking, korrupsjon, bedrageri, interne misligheter (underslag, økonomisk utroskap, tyveri og lignende). De sistnevnte handlingene inngår i begrepet økonomisk kriminalitet. Fastsettelse av eksponeringen av operasjonell risiko skjer ved bruk av basismetoden i kapitalkravsforskriften, i tillegg til kvalitative analyser. Banken har etbalert rutiner for jevnlig overvåking av operasjonell risiko med kvartalsvis rapportering til ledelsen og styret.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at BN Bank blir påført et negativt resultat fra eierposter i strategiske eide selskaper, eller at banken må tilføre ny egenkapital i strategisk eide selskaper, enten dette skyldes kraftig vekst eller for å sikre videre drift som følge av underskudd. Det vurderes ikke som behov for kapital utover Pilar 1-krav for eierrisiko. Kapitalbehov knyttet til eiendomsselskaper som er overtatt pga mislighold er behandlet under risiko for verdifall på fast eiendom.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risiko for tap som følge av forringet omdømme. Dette inkluderer svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter.

Bankvirksomhet er avhengig av tillit, både i markedet og i forhold til regulatoriske myndigheter. Hendelser som er negative for bankens omdømme kan skade likviditet og forretningsmuligheter.

Compliance risiko

Compliance risiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner, bøter, økonomisk tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Dette vurderes ikke i dag som en vesentlig eksponering for banken.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko for tap eller sviktende inntjening på grunn av feilslåtte strategiske satsninger, herunder vekstambisjoner, inntreden i nye markeder og/eller oppkjøp.

Konsentrasjoner av risiko

Konsentrasjonsrisiko henspiller på den risikoen banken påtar seg som følge av at utlånsporteføljen ikke er tilstrekkelig diversifisert. Det medfører at banken vil være sårbar for enkelthendelser innenfor de områdene hvor man har en konsentrasjon.

Bransjekonsentrasjon er en ekstra risiko som banken påtar seg ved å gi ekstra mye lån til spesifikke bransjer, det vil si en ekstra risiko fordi banken har fordelt kundene ujevnt over bransjene. Vår bedriftsmarkedsportefølje er i all hovedsak rettet mot engasjementer med pantesikkerhet i næringseiendom og bedriftsmarkedsporteføljen utgjør ca. 45 % av samlet utlånsvolum. Risikofaktorene er først og fremst arealledighet, leiepriser og renten. Sistnevnte er en generell makrovariabel, men eiendomsselskaper er tyngre eksponert mot renten enn mange andre bransjer som følge av høy låneandel og fordi eiendom er en eiendel med lang levetid.

Størrelsesrisiko er den ekstra risiko som banken påtar seg ved å gi store lån til enkeltkunder i stedet for å spre risikoen på flere mindre engasjement. BN Bank har høy konsentrasjonsrisiko knyttet til store engasjement innenfor næringseiendom. Dette gjelder både ift. største enkelteksponering og samlet sett for de 20 største engasjementene. Store engasjement utgjør en vesentlig del av total portefølje.

Geografisk konsentrasjonsrisiko er risikoen for tap som følge av konsentrasjon i begrensede geografiske områder. Boliglån er primært konsentrert i Oslo/Akershus og har ellers eksponering i sentrale strøk i landet for øvrig. Næringseiendom er konsentrert om Oslo/Akershus som også er det klart best fungerende markedet innenfor næringseiendom.

BN Bank jobber aktivt med å redusere konsentrasjonsrisikoen i porteføljen.

Sikringsinstrumenter

Konsernet benytter følgende sikringsinstrumenter:

- Rentebytteavtaler (renteswapper) - avtaler om å bytte rentebetingelser for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.
- FRA-kontrakter - avtale om å bytte en avtalt rente mot en fremtidig fastsatt rente for et bestemt nominelt beløp for en bestemt periode.
- Valuta-terminer – avtale om kjøp eller salg av fremmed valuta med oppgjør på et bestemt fremtidig tidspunkt.

Formålet med bruk av sikringsinstrumenter er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger.

NOTE 5 RISIKO I FINANSIELLE INSTRUMENTER - KVANTITATIV BESKRIVELSE - KONSERN**Markedsrisiko****Renterisiko****Reprisingtidspunkt (gap) for eiendeler og gjeld 31.12.16**

							KONSERN
Millioner kroner	Sum innregnet verdi	Udefinert ¹	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	21 338	-87	8 163	12 926	161	104	71
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Finansielle derivater	12 323	0	2 265	3 136	1 482	5 302	138
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 806	187	924	3 634	101	494	465
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	42	42	0	0	0	0	0
Sum	39 510	143	11 353	19 697	1 745	5 900	673
Ansvarlig lånekapital	1 202	2	0	1 200	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	22	0	0	0	0	296
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 695	71	938	3 205	530	3 951	0
Finansielle derivater	12 196	0	2 978	5 574	1 095	1 923	627
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 411	-12	16	12 845	555	6	0
Sum	35 823	84	3 932	22 824	2 180	5 880	923
Netto = gap	3 688	59	7 421	-3 127	-435	20	-250

Reprisingtidspunkt (gap) for eiendeler og gjeld 31.12.15

							KONSERN
Millioner kroner	Sum innregnet verdi	Udefinert ¹	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	24 681	-161	12 918	11 370	302	230	22
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Finansielle derivater	8 638	0	534	2 090	315	4 519	1 180
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	6 683	610	1 367	3 177	786	168	575
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	593	-6	597	2	0	0	0
Sum	40 595	443	15 416	16 639	1 403	4 917	1 777
Ansvarlig lånekapital	1 202	2	0	1 200	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	5	5	0	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12 531	353	1 455	5 710	200	3 633	1 180
Finansielle derivater	8 638	0	1 318	4 996	475	1 224	625
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 771	-3	3 390	10 902	438	44	0
Sum	37 147	357	6 163	22 808	1 113	4 901	1 805
Netto = gap	3 448	86	9 253	-6 169	290	16	-28

¹ Udefinert i reprisingtidspunkt (gap) for eiendeler og gjeld består av mer-/mindreverdi som følge av virkelig verdiberegninger, påløpte renter pr. balansedato, samt eventuelt andre ikke rentebærende balanseposter.

Reprisingtidspunkt for eiendeler og gjeld viser løpetid frem til neste avtalte/sannsynlige rentereguleringstidspunkt for alle rentebærende eiendels- og gjeldsposter. Utlån med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og etter seks uker for personmarkeds-kunder. Innskudd med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og to måneder for personmarkeds-kunder.

Konsernet benytter sikringsinstrumenter i styringen av renterisiko, se note 20.

Gap defineres som differansen mellom forpliktelser og tilgodehavender på og utenfor balansen, som skal rentefastsettes innenfor hvert tidsbånd.

Rentefølsomhet

Egenkapitalens rentefølsomhet viser den økonomiske eksponeringen for renteendringer. Den økonomiske eksponeringen er nåverdien av alle fremtidige resultatendringer som følge av renteskiftet. På hvilket tidspunkt resultatendringene fremkommer i regnskapet, kan ikke leses ut fra denne analysen.

I beregningen av den oppgitte rentefølsomheten er det forutsatt at utlån med flytende rente forutsettes å reпрises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og etter seks uker for personmarkedskunder. Innskudd med flytende rente forutsettes å reпрises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og to måneder for personmarkedskunder. Når det gjelder øvrige rentebærende eiendels- og gjeldsposter, er det forutsatt renteløpetid frem til dato for førstkomende renteregulering. Tilsvarende er det for verdipapirer med tilbakesalgs- og gjenkjøpsklausuler forutsatt renteløpetid frem til dato for neste utøvelsesmulighet. Det er videre forutsatt at det ikke er knyttet renterisiko til ikke-rentebærende poster.

Konsernets policy når det gjelder renterisiko er at verdien av konsernets egenkapital skal være lite følsom for renteendringer.

Valutarisiko**Valutafordeling eiendeler og gjeld 31.12.16**

							KONSERN
Millioner kroner	Sum innregnet verdi	NOK	EUR	SEK	CHF	USD	Annet
Utlån	21 338	20 697	181	418	32	0	11
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	13	13	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 806	5 806	0	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	42	9	25	1	0	7	1
Sum	27 199	26 525	206	419	32	7	12
Ansvarlig lånekapital	1 202	1 202	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	311	5	0	0	1	1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 695	8 695	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 411	13 393	10	2	0	5	0
Sum	23 626	23 602	15	2	0	6	1
Finansielle derivater	652	0	188	419	33	1	11
Netto valutaeksponering	2 921	2 923	2	-3	-1	0	-1

Valutafordeling eiendeler og gjeld 31.12.15

							KONSERN
Millioner kroner	Sum innregnet verdi	NOK	EUR	SEK	CHF	USD	Annet
Utlån	24 681	23 924	206	505	35	0	11
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	14	14	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	6 683	6 683	0	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	593	413	136	0	0	14	30
Sum	31 971	31 034	342	505	35	14	41
Ansvarlig lånekapital	1 202	1 202	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	5	4	0	0	0	0	1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12 531	12 531	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 771	14 716	8	3	0	14	30
Sum	28 509	28 453	8	3	0	14	31
Finansielle derivater	0	-881	333	502	35	0	10
Netto valutaeksponering	3 462	3 967	1	0	0	0	0

Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser - partiell analyse

			KONSERN
Millioner kroner	Effekt egenkapital		
	2016	2015	
Renter +/- 1 %-poeng	6	8	
Valutakurser +/- 10 % ¹	3	0	

¹ Beregnet på absoluttposisjon per 31.12.2016 og 31.12.2015.

Sensitivitetsanalyse - Beskrivelse av modell og forutsetninger

Eksposering for markedsrisiko måles her gjennom partielle analyser der det ses på variasjon i en og en markedsvariabel, og dens mulige påvirkning på resultat/egenkapital.

Rentefølsomheten beregnes med utgangspunkt i hovedstol, (nåverdi for utlån) og løpetiden frem til neste renteendring for de ulike rentebærende variablene. Rentefølsomheten beregnes både for fastsatte løpetidsbånd, og totalt.

Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskrift på 1 % for hele rentekurven på alle balanseposter og tilhørende sikring. Analysen av renterisikoen viser at banken vil kunne få en gevinst på 6 mill. ved en renteøkning på 1 %, og er innenfor rammen som er fastsatt av bankens styre.

Kredittrisiko**Forventet tap 31.12.16**

KONSERN				
Forventet tap (%)	Person-markedet	Bedrifts-markedet	Garanti-porteføljen	Totalt
0 – 0,01	36 %	45 %	0 %	40 %
0,01 – 0,05	47 %	24 %	0 %	37 %
0,05 – 0,20	12 %	24 %	0 %	17 %
0,20 – 0,50	3 %	4 %	0 %	3 %
> 0,50	2 %	4 %	0 %	3 %

Forventet tap 31.12.15

KONSERN				
Forventet tap (%)	Person-markedet	Bedrifts-markedet	Garanti-porteføljen	Totalt
0 – 0,01	64 %	40 %	4 %	48 %
0,01 – 0,05	28 %	36 %	0 %	33 %
0,05 – 0,20	5 %	14 %	0 %	11 %
0,20 – 0,50	1 %	7 %	0 %	5 %
> 0,50	2 %	3 %	96 %	3 %

Vridningen i forventet tap for personmarkedet skyldes en justering i bankens tapsmodell og ikke negativ migrering.

Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2016 utgjør 82 millioner kroner, hvorav 42 millioner gjelder garantiporteføljen. Gruppenedskrivningene utgjør 61 millioner kroner pr. 31.12.2016.

Alle engasjementer til bedriftsmarkedet prises individuelt basert på blant annet risiko, krav til lønnsomhet og konkurransesituasjonen. Prisingen gjenspeiler derfor blant annet risikoen i engasjementet og oppnådde marginer er gjennomgående større ved høyere risiko.

Boliglån prises basert på en prismatrise avhengig av risikoklassifisering hvor både låneutmåling og beregnet misligholdssansynlighet gjenspeiles.

Det er usikkerhet knyttet til vurderingen av risikoen for fremtidige tap på utlån og garantier. Se årsberetningen fra styret for nærmere vurdering av risikoen for tap på utlån.

Forfalte og nedskrevne utlån 31.12.16

KONSERN									
Millioner kroner	Ikke forfalt, ikke nedskrevet	Forfalt, ikke nedskrevet							
		<30 dager	30-60 dager	60-90 dager	> 90 dager	Brutto utlån	Individuell nedskrivning	Gruppe-nedskrivning	Netto utlån ¹
Personmarked	11 911	193	37	13	12	12 178	0	-12	12 166
Bedriftsmarked	8 378	1	0	122	89	9 333	-40	-49	9 244
Garantiporteføljen	0	0	0	0	0	56	-42	0	14
Utlån	20 289	194	37	135	101	21 567	-82	-61	21 425

Forfalte og nedskrevne utlån 31.12.15

KONSERN								
Millioner kroner	Ikke forfalt, ikke nedskrevet	Forfalt, ikke nedskrevet						
		<30 dager	30-60 dager	60-90 dager	> 90 dager	Brutto utlån	Individuell nedskrivning	Gruppe-nedskrivning Netto utlån ¹
Personmarked	9 807	211	28	63	47	10 078	0	-9 10 070
Bedriftsmarked	14 660	40	80	39	0	14 897	-157	-49 14 692
Garantiporteføljen	105	0	0	0	0	215	-56	-10 149
Utlån	24 572	251	108	102	47	25 190	-212	-68 24 910

Individuelle nedskrivninger skal foretas når det er inntruffet et objektivt bevis for at et låneengasjement har verdifall. Dersom objektive indikatorer for verdifall identifiseres på enkeltengasjement, skal det beregnes en nedskrivning på utlånet dersom balanseført verdi er større enn nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med effektiv rente. I den estimerte kontantstrømmen vurderes sikkerhetens verdi ut fra en antatt realisasjonsverdi.

¹ Netto utlån består her av både utlån og garantiporteføljen. Utlån inkluderer også lån som i konsernregnskapet er klassifisert som "holdt for salg".

Geografisk fordeling¹ av brutto utlån pr. 31.12

KONSERN		
Millioner kroner	2016	2015
Oslo/Akershus	14 932	17 071
Sør-/Østlandet for øvrig	2 194	2 484
Vestlandet	1 872	2 006
Sør-Trøndelag	1 582	2 408
Nord-Trøndelag og Nord-Norge	273	242
Utlån	658	764
Utlån	21 511	24 975

Sør-/Østlandet for øvrig: Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark, Vestfold, Østfold, Buskerud, Hedmark, Oppland.

Vestlandet: Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal.

Nord-Norge: Nordland, Troms, Finnmark.

¹ Geografisk fordeling basert på kundens bosteds-/forretningsadresse.

Risiko og avkastning varierer ikke vesentlig mellom de ulike geografiske områder, og det rapporteres derfor ikke segmentinformasjon etter geografisk område.

Maksimal eksponering for kredittrisiko

KONSERN		
Millioner kroner	2016	2015
<i>Balanseført:</i>		
Utlån	21 338	24 681
Forskuddbetalte kostnader og opptjente inntekter	13	14
Finansielle derivater	471	576
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 806	6 683
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	42	593
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	65	74
<i>Utenfor balansen:</i>		
Finansielle garantier	39	66
Finansielle garantier SpareBank 1 SMN	665	1 635
Uopptrekte lånetilsagn, rammer og kreditter	1 067	790
Maksimal kredittrisiko	29 506	35 112

Maksimal kredittrisiko avdempes for enkelte av de finansielle eiendelene. Alle utlån, samt uopptrekte lånetilsagn mv er sikret gjennom stillelse av realsikkerhet.

Likviditetsrisiko

Restløpetid eiendeler og gjeld 31.12.16

							KONSERN
Millioner kroner	Totalt	Udefinert	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	21 338	4 506	92	85	1 083	3 615	11 957
Finansielle derivater	12 323	0	1 140	1 156	2 369	7 091	568
Ansvarlig utlån	0	0	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 806	638	99	245	838	3 234	753
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	42	42	0	0	0	0	0
Sum	39 509	5 186	1 331	1 485	4 290	13 940	13 278
Ansvarlig lånekapital	1 202	2	0	0	300	900	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	22	296	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 695	71	0	1 171	960	6 280	213
Finansielle derivater	12 196	0	1 150	1 150	2 358	6 932	607
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 411	12 790	16	43	555	6	0
Sum	35 822	12 886	1 462	2 364	4 173	14 118	819

Restløpetid eiendeler og gjeld 31.12.15

							KONSERN
Millioner kroner	Totalt	Udefinert	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	30 188	4 144	289	111	1 350	6 626	17 667
Finansielle derivater	518	0	-18	342	29	160	6
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	6 352	0	388	525	1 747	1 889	1 803
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	593	254	339	0	0	0	0
Sum	37 651	4 398	998	978	3 126	8 675	19 477
Ansvarlig lånekapital	1 358	0	0	12	36	1 309	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	5	5	0	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	13 153	0	12	825	2 196	8 699	1 420
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 771	14 198	27	65	437	45	0
Sum	29 287	14 203	38	902	2 670	10 054	1 420

Restløpetid eiendeler og gjeld viser gjenværende løpetid på alle rentebærende eiendels- og gjeldsposter inkludert stipulerte renter (bortsett fra poster på udefinert løpetid). Innskudd fra og gjeld til kunder eksklusiv innskudd på tid er klassifisert med udefinert restløpetid. Når det gjelder utlån er trukket del av rammelån, kassekreditt, seniorlån osv. klassifisert med udefinert restløpetid.

Summen av eiendels- og gjeldspostene viser store avvik innenfor hvert tidsbånd. Dette har sammenheng med at utlånsavtalene normalt har en løpetid på 20 til 30 år, mens innlånene har kortere løpetid.

Styring av likviditetsrisiko er beskrevet i omtale av bankens systemer for styring av risiko, se note 4.

NOTE 6 RISIKO I FINANSIELLE INSTRUMENTER - KVANTITATIV BESKRIBELSE - MORBANK

Markedsrisiko

Renterisiko

Reprisingstidspunkt (gap) for eiendeler og gjeld 31.12.16

							MORBANK
Millioner kroner	Sum innregnet verdi	Udefinert ¹	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	13 937	-61	1 895	11 876	60	146	21
Ansvarlig utlån	452	2	0	450	0	0	0
Finansielle derivater	10 889	0	2 265	2 681	915	4 890	138
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 228	629	825	3 184	41	494	55
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	5 008	5 008	0	0	0	0	0
Eksponering renterisiko BNkreditt ²	1 695	-4 926	6 367	104	-278	-32	460
Sum	37 209	652	11 352	18 295	737	5 498	673
Ansvarlig lånekapital	1 202	2	0	1 200	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	22	0	0	0	0	296
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 746	59	1 388	2 755	0	3 545	0
Finansielle derivater	10 771	0	2 978	4 622	674	1 870	627
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 416	-7	16	12 845	555	6	
Sum	33 453	76	4 382	21 422	1 229	5 421	923
Netto = gap	3 755	576	6 970	-3 127	-492	77	-249

Reprisingstidspunkt (gap) for eiendeler og gjeld 31.12.15

							MORBANK
Millioner kroner	Sum innregnet verdi	Udefinert ¹	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	12 454	-81	653	9 698	1 989	169	26
Ansvarlig utlån	452	2	0	450	0	0	0
Finansielle derivater	7 277	0	534	1 679	315	3 969	780
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	6 683	610	1 367	3 177	786	168	575
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	7 483	6 469	604	410	0	0	0
Eksponering renterisiko BNkreditt ²	3 067	-6 995	1 844	-702	8 818	102	0
Sum	37 416	5	5 002	14 712	11 908	4 408	1 381
Ansvarlig lånekapital	1 202	2	0	1 200	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	4	4	0	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10 213	302	1 455	4 402	200	3 074	780
Finansielle derivater	7 277	0	1 318	4 046	475	813	625
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 784	9	3 390	10 902	438	45	0
Sum	33 480	317	6 163	20 550	1 113	3 932	1 405
Netto = gap	3 936	-312	-1 161	-5 838	10 795	476	-24

¹ Udefinert i reprisingstidspunkt (gap) for eiendeler og gjeld består av mer-/mindreverdi som følge av virkelig verdiberegninger, påløpte renter pr. balansedato, samt eventuelt andre ikke rentebærende balanseposter.

² Renterisiko avdekkes og styres på konsernnivå. Det foreligger en intern avtale mellom BN Bank og BNkreditt som utligner eventuelle gap mellom selskapene.

Reprisingstidspunkt for eiendeler og gjeld viser løpetid frem til neste avtalte/sannsynlige rentereguleringstidspunkt for alle rentebærende eiendels- og gjeldsposter. Utlån med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og etter seks uker for personmarkedskunder. Innskudd med flytende rente forutsettes å reprises etter to uker for bedriftsmarkedskunder og to måneder for personmarkedskunder. (I samsvar med finansavtaleloven §18 og §50).

Konsernet benytter sikringsinstrumenter i styringen av renterisiko, se note 4. For å komme frem til et riktig bilde av renterisikoen, må disse instrumentene ses sammen med eiendels- og gjeldspostene, og de er derfor tatt med i noten.

Gap defineres som differansen mellom forpliktelser og tilgodehavende på og utenfor balansen, som skal rentefastsettes innenfor hvert tidsbånd.

Rentefølsomhet

Egenkapitalens rentefølsomhet viser den økonomiske eksponeringen for renteendringer. Den økonomiske eksponeringen er nåverdien av alle fremtidige resultatendringer som følge av renteskiftet. På hvilket tidspunkt resultatendringene fremkommer i regnskapet, kan ikke leses ut fra denne analysen.

I beregningen av den oppgitte rentefølsomheten er det forutsatt at renten på innskudd og utlån med flytende rente endres med to ukers varsel for bedriftsmarkedskunder og to måneders varsel for personmarkedskunder. Når det gjelder øvrige rentebærende eiendels- og gjeldsposter, er det forutsatt renteløpetid frem til dato for førstkommande renteregulering. Tilsvarende er det for verdipapirer med tilbakesalgs- og gjenkjøpsklausuler forutsatt renteløpetid frem til dato for neste utøvelsesmulighet. Det er videre forutsatt at det ikke er knyttet renterisiko til ikke-rentebærende poster.

Konsernets policy når det gjelder renterisiko er at verdien av konsernets egenkapital skal være lite følsom for renteendringer.

Valutarisiko**Valutafordeling eiendeler og gjeld 31.12.16**

							MORBANK
Millioner kroner	Sum innregnet verdi	NOK	EUR	SEK	CHF	USD	Annet
Utlån	13 937	13 574	89	246	17	0	11
Ansvarlig utlån	452	452	0	0	0	0	0
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	13	13	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 228	5 228	0	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner ¹	5 008	4 696	117	173	15	7	1
Sum	24 638	23 962	206	419	32	7	12
Ansvarlig lånekapital	1 202	1 202	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	311	5	0	0	1	1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 746	7 746	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 416	13 398	10	2	0	5	0
Sum	22 682	22 658	15	2	0	6	1
Finansielle derivater	652	0	188	419	33	1	11
Netto valutaeksponering	1 304	1 305	2	-2	-1	0	0

Valutafordeling eiendeler og gjeld 31.12.15

							MORBANK
Millioner kroner	Sum innregnet verdi	NOK	EUR	SEK	CHF	USD	Annet
Utlån	12 454	12 021	99	305	18	0	11
Ansvarlig utlån	452	452	0	0	0	0	0
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	13	13	0	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	6 683	6 683	0	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner ¹	7 483	7 483	0	0	0	0	0
Sum	27 085	26 652	99	305	18	0	11
Ansvarlig lånekapital	1 202	1 202	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	4	4	0	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10 213	10 213	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 784	14 729	8	3	0	14	30
Sum	26 203	26 148	8	3	0	14	30
Finansielle derivater	0	497	90	302	18	-14	-19
Netto valutaeksponering	882	7	1	0	0	0	0

¹ Valutarisiko avdekkes og styres på konsernnivå. Det foreligger en intern avtale mellom BN Bank og BNkreditt som utligner eventuelle gap mellom selskapene.

Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser - partiell analyse

Millioner kroner	MORBANK	
	Effekt egenkapital	2015
	2016	2015
Renter +/- 1 %-poeng	6	8
Valutakurser +/- 10 % ¹	3	0

¹ Beregnet på absoluttposisjon per 31.12.2016 og 31.12.2015.

Sensitivitetsanalyse - Beskrivelse av modell og forutsetninger

Eksposering for markedsrisiko måles her gjennom partielle analyser der det ses på variasjon i en og en markedsvariabel og dennes påvirkning på virkelig verdi av egenkapitalen.

Rentefølsomheten beregnes med utgangspunkt i hovedstol, (nåverdi for utlån) og løpetiden frem til neste renteendring for de ulike rentebærende variablene. Rentefølsomheten beregnes både for fastsatte løpetidsbånd, og totalt.

Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på 1 % for hele rentekurven for alle balanseposter og tilhørende sikring. Analysen av renterisikoen viser at banken vil kunne få en gevinst på 8 mill. ved en renteøkning på 1 %, og er innenfor rammen som er fastsatt av bankens styre.

Kredittrisiko

Forventet tap 31.12.16

Forventet tap (%)	MORBANK			
	Person-markedet	Bedrifts-markedet	Garanti-porteføljen	Totalt
0 – 0,01	36 %	34 %	0 %	35 %
0,01 – 0,05	47 %	26 %	0 %	43 %
0,05 – 0,20	12 %	32 %	0 %	17 %
0,20 – 0,50	3 %	3 %	0 %	3 %
> 0,50	2 %	5 %	0 %	3 %

Forventet tap 31.12.15

Forventet tap (%)	MORBANK			
	Person-markedet	Bedrifts-markedet	Garanti-porteføljen	Totalt
0 – 0,01	64 %	26 %	4 %	52 %
0,01 – 0,05	28 %	36 %	0 %	31 %
0,05 – 0,20	5 %	23 %	0 %	10 %
0,20 – 0,50	2 %	12 %	0 %	5 %
> 0,50	2 %	3 %	96 %	2 %

Vridningen i forventet tap for personmarkedet skyldes en justering i bankens tapsmodell og ikke negativ migrering.

Individuelle nedskrivninger per 31.12.16 utgjør 62 millioner kroner, hvorav 42 millioner gjelder garantiporteføljen. Gruppenedskrivningene utgjør 27 millioner kroner pr. 31.12.2016.

Alle engasjementer til bedriftsmarkedet prises individuelt basert på blant annet risiko, krav til lønnsomhet og konkurransesituasjonen. Prisingen gjenspeiler derfor blant annet risikoen i engasjementet og oppnådde marginer er gjennomgående større ved høyere risiko.

Boliglån prises basert på en prismatrise avhengig av risikoklassifisering hvor både låneutmåling og beregnet misligholdssannsynlighet gjenspeiles.

Det er usikkerhet knyttet til vurderingen av risikoen for fremtidige tap på utlån og garantier. Se årsberetningen fra styret for nærmere vurdering av risikoen for tap på utlån.

Forfalte og nedskrevne utlån 31.12.16

MORBANK

Millioner kroner	Ikke forfalt, ikke nedskrevet	Forfalt, ikke nedskrevet							
		<30 dager	30-60 dager	60-90 dager	> 90 dager	Brutto utlån	Individuell nedskrivning	Gruppe-nedskrivning	Netto utlån ¹
Personmarked	11 911	193	37	13	12	12 178	0	-12	12 166
Bedriftsmarked	1 692	1	0	2	6	1 807	-21	-14	1 772
Garantiporteføljen	0	0	0	0	0	56	-42	0	14
Utlån	13 603	194	37	15	18	14 041	-63	-26	13 952

Forfalte og nedskrevne utlån 31.12.15

MORBANK

Millioner kroner	Ikke forfalt, ikke nedskrevet	Forfalt, ikke nedskrevet							
		<30 dager	30-60 dager	60-90 dager	> 90 dager	Brutto utlån	Individuell nedskrivning	Gruppe-nedskrivning	Netto utlån ¹
Personmarked	9 807	185	28	11	47	10 078	0	-9	10 069
Bedriftsmarked	2 344	1	0	0	0	2 451	-51	-14	2 385
Garantiporteføljen	105	0	0	0	0	215	-56	-10	149
Utlån	12 256	186	28	11	47	12 744	-107	-34	12 603

¹ Netto utlån består her av både utlån og garantiporteføljen.

Individuelle nedskrivninger skal foretas når det er inntruffet et objektivt bevis for at et låneengasjement har verdifall. Dersom objektive indikatorer for verdifall identifiseres på enkeltengasjement, skal det beregnes en nedskrivning på utlånet dersom balanseført verdi er større enn nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med effektiv rente. I den estimerte kontantstrømmen vurderes sikkerhetens verdi ut fra en antatt realisasjonsverdi.

Geografisk fordeling¹ av brutto utlån pr. 31.12.

MORBANK

Millioner kroner	2016	2015
Oslo/Akershus	8 862	7 571
Sør-/Østlandet for øvrig	1 848	1 726
Vestlandet	1 512	1 410
Sør-Trøndelag	1 027	1 062
Nord-Trøndelag og Nord-Norge	258	209
Utlån	478	551
Brutto utlån	13 985	12 529

Sør-/Østlandet for øvrig: Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark, Vestfold, Østfold, Buskerud, Hedmark, Oppland.

Vestlandet: Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal.

Nord-Norge: Nordland, Troms, Finnmark.

¹ Geografisk fordeling basert på kundens bosteds-/forretningsadresse.

Risiko og avkastning varierer ikke vesentlig mellom de ulike geografiske områder, og det rapporteres derfor ikke segmentinformasjon etter geografisk område.

Maksimal eksponering for kredittrisiko

Millioner kroner	MORBANK	
	2016	2015
<i>Balanseført:</i>		
Ansvarlig utlån	452	452
Utlån	13 937	12 454
Forskuddbetalte kostnader og opptjente inntekter	13	13
Finansielle derivater	421	536
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 228	6 683
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	5 008	7 483
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	5	5
<i>Utenfor balansen:</i>		
Finansielle garantier	39	66
Finansielle garantier SpareBank 1 SMN	665	1 635
Uopptrekte lånetilsagn, rammer og kreditter	804	736
Maksimal kredittrisiko	26 572	30 063

Maksimal kredittrisiko avdempes for enkelte av de finansielle eiendelene. Alle utlån, samt uopptrekte lånetilsagn mv er sikret gjennom stillelse av realsikkerhet.

Likviditetsrisiko

Restløpetid eiendeler og gjeld 31.12.16

Millioner kroner	MORBANK						
	Totalt	Udefinert	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	13 937	2 748	69	16	608	2 068	8 427
Ansvarlig utlån	452	2	0	0	0	0	450
Finansiell derivater	10 889	0	1 260	1 156	1 276	6 628	568
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 228	630	99	245	777	3 134	343
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	5 008	5 008	0	0	0	0	0
Sum	35 514	8 388	1 429	1 417	2 661	11 830	9 788
Ansvarlig lånekapital	1 202	2	0	0	300	900	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	22	296	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 746	59	0	1 171	199	6 105	213
Finansielle derivater	10 771	0	1 271	1 150	1 266	6 478	607
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 416	12 795	16	43	555	6	0
Sum	33 453	12 878	1 583	2 364	2 320	13 489	819

Restløpetid eiendeler og gjeld 31.12.15

							MORBANK
Millioner kroner	Totalt	Udefinert	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	15 319	4 144	59	80	473	2 137	8 427
Ansvarlig utlån	531	2	0	5	12	512	0
Finansiell derivater	493	0	-18	349	19	143	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	6 352	0	388	525	1 747	1 889	1 803
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	7 483	6 810	673	0	0	0	0
Sum	30 151	10 954	1 103	957	2 249	4 659	10 230
Ansvarlig lånekapital	1 358	0	0	12	36	1 309	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	4	4	0	0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10 724	0	12	820	823	8 060	1 010
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 771	14 198	27	65	437	45	0
Sum	26 857	14 202	38	897	1 296	9 414	1 010

Restløpetid eiendeler og gjeld viser gjenværende løpetid på alle rentebærende eiendels- og gjeldsposter inkludert stipulerte renter (bortsett fra poster på udefinert løpetid). Innskudd fra og gjeld til kunder eksklusiv innskudd på tid er klassifisert med udefinert restløpetid. Når det gjelder utlån er trukket del av rammelån, kassekreditt og seniorlån klassifisert med udefinert restløpetid.

Summen av eiendels- og gjeldspostene viser store avvik innenfor hvert tidsbånd. Dette har sammenheng med at utlånsavtalene normalt har en løpetid på 20 til 30 år, mens innlånene har kortere løpetid.

Styring av likviditetsrisiko er beskrevet i omtale av bankens systemer for styring av risiko, se note 4.

NOTE 7 KONTANTER OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
<i>Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner vurdert til amortisert kost:</i>				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	1	410	1	410
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner uten løpetid	37	177	37	186
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner med løpetid	0	0	0	0
Fordring på nærstående selskaper	4	5	3	5
Fordring på datterselskap	0	1	4 967	6 882
Kortsiktige utlån ved kjøps- og tilbakesalgssavtaler	0	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner vurdert til amortisert kost	42	593	5 008	7 483
Sum kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	42	593	5 008	7 483

NOTE 8 UTLÅN

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
<i>Utlån vurdert til amortisert kost:</i>				
Rammekreditter	2 962	2 965	2 962	2 965
Byggelån	87	252	87	252
Nedbetalingslån	17 996	20 921	10 704	8 826
Sum utlån vurdert til amortisert kost	21 045	24 138	13 753	12 044
<i>Utlån utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>				
Nedbetalingslån	293	543	184	410
Sum utlån utpekt til virkelig verdi	293	543	184	410
Sum utlån	21 338	24 681	13 937	12 454

Oversikt over brutto utlån på forvaltet portefølje

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Utlån BM og PM	21 511	24 975	13 985	12 529
Selgerkreditt	0	0	0	0
Brutto utlån	21 511	24 975	13 985	12 529
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt (SP1NK)	6 237	11 515	0	0
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt (SP1BK)	10 625	10 043	10 625	10 043
Sum utlån inkl. overført til SB1NK og SB1BK	38 373	46 533	24 610	22 572
Solgt portefølje	0	0	0	0

NOTE 9 OVERFØRING AV UTLÅN TIL SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT OG SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT

Overføring av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank1 Næringskreditt ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Obligasjonene til SpareBank1 Næringskreditt har en Aa1 rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank1 Boligkreditt i Stavanger. BN Bank har ingen eierandeler i SpareBank 1 Næringskreditt per 31. desember 2016. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringsseidom til konkurransedyktige priser. SpareBank1 Næringskreditt erverver utlån med pant i næringsseidom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan BN Bank overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån fra BNkreditt. Lån overført til Sparebank 1 Næringskreditt er sikret med pant i næringsseidom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1 Næringskreditt og BNkreditt har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2016 er bokført verdi av overførte utlån 6,2 milliarder kroner. BNkreditt forestår forvaltningen av overførte utlån og BNkreditt mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

BN Bank har garantert for engasjementer som er overført i den grad engasjementene overstiger 25 prosent av SpareBank 1 Næringskreditt sin ansvarlige kapital. Per 31. desember 2016 utgjør de nevnte garantiene 0 millioner kroner.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Mottatt vederlag for lån overført fra BNkreditt til SpareBank 1 Næringskreditt tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per 31. desember 2016 og per 31. desember 2015.

Garanti stilt fra BN Bank til BNkreditt

For å ivareta eksisterende obligasjonseieres interesser i BNkreditt har BN Bank i forbindelse med overføringen av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt inntatt for at BNkreditt skal ha en kapitaldekning på minst 20 prosent til enhver tid. I den grad kapitaldekningen er lavere enn 20 prosent skal morbanken stå tilbake for sitt tilgodehavende i BNkreditt og/eller stille garanti. Per 31. desember 2016 har BNkreditt en kapitaldekning på 37,8 prosent. Beløpet morbanken står tilbake for utgjør 0 millioner kroner per 31. desember 2016.

Overføring av utlån til SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. BN Bank har en eierandel på 6,03% pr 31. desember 2016. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan BN Bank overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og BN Bank har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2016 er bokført verdi av overførte utlån 10,6 milliarder kroner. BN Bank forestår forvaltningen av overførte utlån og BN Bank mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

BN Bank har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

BN Bank har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at BN Bank skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS kjernekapitaldekning minst er 9,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning på minst 10,0 prosent. Ut fra en konkret vurdering har BN Bank valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at BN Bank skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Mottatt vederlag for lån overført fra BN Bank til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2016 og 2015.

NOTE 10 TAP OG NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN OG GARANTIER

De forskjellige elementene som inngår i tap og nedskrivninger på utlån, er omtalt i note 1. Lån misligholdt mer enn 3 måneder er definert som lån som i.h.t. lånavtalen ikke er betjent 90 dager etter terminforfall. Som førsteprioritetsinstitusjon kan konsernet likevel få tilgang på inntekter, enten ved tvangsbruk eller ved frivillige løsninger. Tap og nedskrivninger på utlån beskrevet i denne note gjelder utlån vurdert til amortisert kost, utlån vurdert til virkelig verdi og løpende verdiendringer og gevinst/tap ved salg av overtatte eiendommer.

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Konstaterte tap utover tidligere års nedskrivninger	5	1	5	1
Konstaterte tap på engasjementer uten tidligere nedskrivninger	1	0	1	0
<i>Periodens nedskrivninger:</i>				
Endring i gruppenedskrivninger	4	4	4	-8
Endring i gruppenedskrivninger knyttet til garantiporteføljen	-10	2	-10	2
Sum endring i gruppenedskrivninger	-6	6	-6	-6
Økning på engasjementer med nedskrivning fra tidligere år ¹	16	38	17	37
Avsetning på engasjementer uten tidligere nedskrivninger	21	0	5	0
Reduksjon på engasjementer med nedskrivning fra tidligere år	-11	-22	-7	-6
Sum endring i individuelle nedskrivninger	26	16	15	31
Brutto tap på utlån	26	23	15	26
Inngått på tidligere konstaterte tap	-3	-4	-3	-4
Tap på utlån	23	19	12	22
Inntektsførte renter på nedskrevne lån	-1	-2	1	-1

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån pr. 1.1.	157	169	52	38
Konstaterte tap dekket av tidligere års individuelle nedskrivninger	-137	-16	-38	-6
<i>Periodens nedskrivning:</i>				
Økning på engasjementer med individuelle nedskrivninger fra tidligere år	6	23	4	23
Nedskrivning på engasjementer uten tidligere individuelle nedskrivninger	21	1	5	1
Reduksjon på engasjementer med individuelle nedskrivninger fra tidligere år	-7	-20	-2	-4
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån pr. 31.12.	40	157	21	52
Gruppenedskrivninger til dekning av tap på utlån pr. 1.1.	57	54	23	31
Periodens gruppenedskrivning til dekning av tap på utlån	4	3	4	-8
Gruppenedskrivning til dekning av tap på utlån pr. 31.12.	61	57	27	23

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på finansiell garanti vedr garantiporteføl	56	54	56	54
Konstaterte tap dekket av tidligere års individuelle nedskrivninger	-21	-7	-21	-7
<i>Periodens nedskrivning:</i>				
Økning på engasjementer med individuelle nedskrivninger fra tidligere år	11	13	11	13
Reduksjon på engasjementer med individuelle nedskrivninger fra tidligere år	-4	-4	-4	-4
Individuelle nedskrivning til dekning av tap på finansiell garanti vedrørende garantiporteføljen pr. 31.12. ¹	42	56	42	56
Gruppenedskrivninger til dekning av tap vedrørende garantiporteføljen pr. 1.1.	10	9	10	9
Periodens gruppenedskrivning til dekning av tap vedrørende garantiporteføljen	-10	1	-10	1
Gruppenedskrivning til dekning av tap vedrørende garantiporteføljen pr. 31.12. ¹	0	10	0	10
Sum tapsavsetninger vedrørende garantiporteføljen pr. 31.12.	42	66	42	66

¹ BN Bank har tidligere inngått avtale med SpareBank 1 SMN om overtagelse av bankens portefølje i Ålesund. BN Bank garanterer nå for 56 millioner av kredittrisikoen for den gjenværende porteføljen (omtalt som garantiporteføljen). Total avsetning for tap i garantiporteføljen utgjør 42 millioner kroner ved utgangen av 2016. BN Bank garanterer for tap i denne porteføljen i en periode på 3-5 år fra den opprinnelige avtaleinngåelsen, men avtalens virketid er forlenget til 31.3.2017. Avsetningen er klassifisert under påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter.

Lån misligholdt mer enn 3 måneder pr. 31.12.

Millioner kroner	KONSERN			
	2016	2015	2014	2013
Brutto hovedstol	95	353	407	569
Individuelle nedskrivninger	0	146	143	75
Netto hovedstol	95	207	264	494

Millioner kroner	MORBANK			
	2016	2015	2014	2013
Brutto hovedstol	12	207	227	146
Individuelle nedskrivninger	0	41	27	7
Netto hovedstol	12	166	200	139

Øvrige lån hvor det er foretatt individuell nedskrivning pr. 31.12.

Millioner kroner	KONSERN			
	2016	2015	2014	2013
Brutto hovedstol	383	213	244	658
Individuelle nedskrivninger	82	66	80	180
Netto hovedstol	301	147	164	478

Millioner kroner	MORBANK			
	2016	2015	2014	2013
Brutto hovedstol	221	213	229	465
Individuelle nedskrivninger	62	66	65	122
Netto hovedstol	159	147	164	343

Lån misligholdt mer enn 3 måneder fordelt på sektor og i % av utlån

Millioner kroner	KONSERN					
	2016		2015		2014	
	Brutto utestående	%	Brutto utestående	%	Brutto utestående	%
Bedriftsmarkedet	83	0,88	299	2,03	341	1,82
Personmarkedet	12	0,10	54	0,53	66	0,77
Totalt	95	0,44	353	1,41	407	1,49

Millioner kroner	MORBANK					
	2016		2015		2014	
	Brutto utestående	%	Brutto utestående	%	Brutto utestående	%
Bedriftsmarkedet	0	0,00	153	6,70	161	4,62
Personmarkedet	12	0,10	54	0,53	66	0,77
Totalt	12	0,09	207	1,65	227	1,89

NOTE 11 RENTEINNETEKTER OG LIGNENDE INNETEKTER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>				
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	12	19	123	281
Renter og lignende inntekter av fordring på datterselskap	0	0	13	15
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	718	930	369	396
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner	13	19	13	19
Sum renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	743	969	518	711
<i>Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>				
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	29	23	11	14
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner	102	109	100	109
Sum renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat	131	132	111	124
Sum renter og lignende inntekter	874	1 101	629	835

NOTE 12 RENTEKOSTNADER OG LIGNENDE KOSTNADER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
<i>Rentekostnader for finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>				
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	3	3	3	3
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	118	251	118	251
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	122	220	100	181
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	48	55	48	55
Andre rentekostnader og lignende kostnader	14	16	14	15
Sum rentekostnader for finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	305	545	283	506
<i>Rentekostnader for finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>				
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	8	11	8	11
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	150	175	105	129
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	0	0	0	0
Sum rentekostnader for finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat	158	187	113	141
Sum rentekostnader og lignende kostnader	463	732	396	646

NOTE 13 ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Garantiprovisjoner	2	4	2	4
Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt AS ¹	47	73	47	73
Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Næringskreditt AS	59	49	0	0
Netto andre provisjonsinntekter/kostnader	16	28	15	28
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	124	154	64	105
Provisjonskostnader ved betalingsformidling og låneformidling	-3	-2	-3	-2
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	-3	-2	-3	-2
Netto provisjonsinntekter / -kostnader	121	152	61	103
<i>Andre driftsinntekter:</i>				
Driftsinntekter faste eiendommer	0	0	0	0
Øvrige driftsinntekter	13	12	13	12
Andre driftsinntekter	13	12	13	12
Sum andre driftsinntekter	134	164	74	115

¹ For lån som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Boligkreditt AS mottar BN Bank en provisjon som beregnes som renten på utlånene fratrasket kostnader i SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt.

NOTE 14 VERDIENDRINGER FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI, GEVINST OG TAP

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Verdiendring rentederivater pliktig til virkelig verdi over resultat	28	7	22	4
Verdiendring valutaderivater pliktig til virkelig verdi over resultat ¹	17	4	17	4
Sum verdiendring finansielle instrumenter pliktig til virkelig verdi	45	11	39	8
Verdiendring innskudd utpekt til virkelig verdi over resultat	1	-1	1	-1
Verdiendring innlån utpekt til virkelig verdi over resultat	12	22	0	1
Verdiendring utlån utpekt til virkelig verdi over resultat	0	-21	-10	32
Verdiendring kortsiktige finansielle plasseringer utpekt til virkelig verdi ²	9	-70	19	-70
Sum verdiendring finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi	22	-70	10	-38
Verdiendring rentederivater, sikring ³	-60	-7	-56	-11
Verdiendring innlån, sikret ³	60	6	55	11
Sum verdiendring finansielle instrumenter til sikring	0	-1	-1	0
Sum verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	67	-60	48	-30
Realiserte kursgevinster/-tap(-) obligasjoner og sertifikater vurdert til amortisert kost ⁴	-8	-8	-8	-7
Realiserte kursgevinster/-tap(-) utlån og innlån vurdert til amortisert kost ⁴	0	-1	0	-1
Realisert gevinst/tap aksjer ⁵	0	-2	0	-2
Agio/disagio innlån og utlån vurdert til amortisert kost ¹	-12	1	13	-24
Sum verdiendring finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi, gevinster og tap	47	-70	53	-64

¹ Agio/disagio innlån og utlån vurdert til amortisert kost skyldes hovedsakelig agio-/disagioeffekter som oppstår ved at innlån og utlån i utenlandsk valuta omregnes til dagskurs. Valutaterminkontrakter og kombinerte rente- og valutaderivater vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Nettoeffekten vedrørende valuta ble for konsern en kostnadsføring på 5 millioner i 2016. Årseffekten for 2015 ble en kostnadsføring på 5 millioner. Eksponeringen mot valutasvingninger er lav.

² Verdiendring finansielle plasseringer utpekt til virkelig verdi utgjorde en inntektsføring på 9 millioner i 2016. Årseffekten i 2015 ble en kostnadsføring på 70 millioner.

³ BN Bank benytter verdisikring for nye fastrente innlån og tilhørende sikringsinstrumenter. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom hovedstol, rentestømmen, løpetid og sikringsforretningen. Det er renterisikoen som sikres og sikringsforretningene som inngås dokumenteres. Ved verdisikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi, og sikringsobjektet blir regnskapsført til virkelig verdi for den sikrede risikoen. Endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført. Kredittisikoen blir ikke sikret og påvirker dermed ikke verdsettelsene. Verdien av sikringsinstrumentene er per 31. desember 2016 positiv med 219 millioner. Per 31. desember 2015 var verdiene positiv med 300 millioner.

⁴ Realiserte kursgevinster/-tap obligasjoner, sertifikater og innlån vurdert til amortisert kost utgjorde en inntektsføring på 8 millioner per utgangen av 4. kvartal 2016. Årseffekten i 2015 var en inntektsføring på 9 millioner.

⁵ I 4. kvartal 2015 ble det foretatt en nedskrivning på aksjer som banken eier på til sammen 1,6 mill. Ingen nedskrivninger i 2016.

NOTE 15 LØNN OG GENERELLE ADMINISTRASJONSKOSTNADER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Lønn til ansatte og honorarer til tillitsvalgte ¹	76	110	46	74
Prestasjonslønn ²	2	0	2	0
Innleid arbeidshjelp	5	4	5	4
Netto pensjonskostnader ³	9	11	7	7
Sosiale kostnader	17	25	11	19
Lønn og andre personalkostnader	109	150	71	104
Edb-kostnader	53	54	39	39
Port, telefon og kontorholdskostnader	15	14	7	1
Reiseutgifter og representasjon	3	3	1	1
Markedsføring	13	20	13	20
Generelle administrasjonskostnader	84	91	60	61
Lønn og generelle administrasjonskostnader	193	241	131	165
Antall fast ansatte på heltid pr. 31.12.	101	107	101	107
Antall fast ansatte på deltid pr. 31.12.	7	8	7	8
Antall vikarer pr. 31.12.	9	11	9	11
Antall årsverk pr. 31.12.	108	117	108	117
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	105	112	105	112

¹ Lønnskostnaden i 2015 inkluderer 39,0 millioner kroner i avsetninger vedrørende beslutningen om å avvike bedriftsmarkedsavdelingen. Se note 32 for nærmere detaljer.

² BN Bank har i 2016 hatt en ordning med prestasjonslønn. Prestasjonslønnen utløses dersom avkastningen kommer over et gitt nivå. Ordningen omfatter samtlige ansatte unntatt konsernledelsen. Kriteriene for prestasjonslønn ble i 2016 oppnådd og kostnaden ble på 2 millioner kroner eksklusiv arbeidsgiveravgift for konsernet. I 2015 ble kriteriene for prestasjonslønn ikke nådd.

³ Se note 17 for nærmere detaljer.

NOTE 16 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Driftskostnader faste eiendommer	13	12	10	9
Diverse driftskostnader	8	13	5	9
Andre driftskostnader	21	25	15	18

NOTE 17 PENSJONSKOSTNADER OG -FORPLIKTELSER

Konsernet har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte som sikrer de fleste en pensjon på 70% av ordinær lønn på pensjonstidspunktet. Pensjonsordningene er plassert i en fondsordning gjennom et livsforsikringsselskap. Fra 1.1.2011 er den ytelsesbaserte pensjonsordningen lukket for nye medlemmer. Fra og med 2011 tilbyr banken en innskuddsbasert ordning. Premien til innskuddsbasert pensjonsordning kostnadsføres løpende etterhvert som den påløper. Kostnad til innskuddsordning er inkludert i aktuarberegnet pensjonskostnad nedenfor. Pensjonsordningene tilfredstiller kravene til OTP.

Ytelsesordningen ble besluttet avvirket i styremøte 24.januar 2017. Ansatte i ytelsesordningen vil gå over på innskuddsbasert pensjon fra 1.januar 2017.

Ektefellepensjon og lønn ut over 12G ble tatt ut av den kollektive ordningen i 2007. Pensjon for lønn ut over 12G omfattes av en egen innskuddsordning fra og med 2007.

En tidligere ledende ansatt hadde en avtale om en pensjonsalder på 60 år. Vedkommende inngikk i 2010 en ny avtale med BN Bank om å tiltre denne avtalen ved 57 år til de samme betingelser. Pensjonen utgjør 70 prosent av ordinær lønn ved fratredelsestidspunktet, og vil bli regulert årlig i henhold til utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G). Pensjon fra fylte 67 år er sikret i konsernets kollektive pensjonsordninger inntil 12G, mens pensjon over 12G og pensjon før dette tidspunktet er usikret, og dekkes over konsernets drift.

Etter konsernets vurdering tilfredstiller det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett kravene i IAS 19 til å være høykvalitetsobligasjoner samt at dette markedet er tilstrekkelig dypt. OMF-rentekurve er derfor lagt til grunn som utgangspunkt for pensjonsberegningen per 31.12.2016. Diskonteringskurve hensyntar at pensjonsutbetalingene forfaller på ulike tidspunkter i fremtiden.

Ved måling av påløpte pensjonsforpliktelser benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. De fremtidige pensjonsytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved oppnådd pensjonsalder. Konsernets kollektive pensjonsordninger knyttet til den ytelsesbaserte ordningen er netto-pensjonsordninger, mens de usikrede pensjonsforpliktelsene er brutto-pensjonsordninger. Den estimerte forpliktelsen korrigeres hvert år i samsvar med oppgave fra livsforsikringsselskapet over påløpt pensjonsforpliktelse.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Denne estimerte verdien korrigeres hvert år i samsvar med oppgave fra livsforsikringsselskapet over pensjonsmidlenes flytteverdi.

Aktuarmessige beregninger blir foretatt hvert år av aktuar basert på informasjon fra konsernet.

Konsernets juridiske forpliktelse vil ikke være påvirket av den regnskapsmessige behandlingen.

Risiko for endringer i forutsetninger vil gjenspeile seg i endringer i selskapets forpliktelse. Endringer i den sikrede ordningen vil reguleres gjennom endring i premie til Livsforsikringsselskapet. Selskapet har ingen påvirkning i forhold til forvaltning av innbetalte pensjonsmidler.

Ved beregning av pensjonsforpliktelsen er følgende forutsetninger lagt til grunn for de ulike år

	2016	2015
Diskonteringsrente ¹	2,2%	2,5%
Forventet lønnsregulering (lønnskurve)	3,0%	3,1%
Forventet regulering av løpende pensjoner	0,1%	0,1%
Forventet regulering av folketrygdens grunnbeløp	3,0%	3,1%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2,2%	2,5%
Frivillig avgang for ansatte under 50 år	2,5%	2,5%
Frivillig avgang for ansatte over 50 år	0,0%	0,0%
Demografiske forutsetninger om uførhet	173	173
Demografiske forutsetninger om dødelighet	GAP07	GAP07

De økonomiske forutsetningene er vurdert i en langsiktig tidshorisont.

¹ Diskonteringsrenten er fastsatt med henvisning til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet. BN Bank konsernet benytter OMF rentekurve som diskonteringsrente.

Sammensetningen av netto pensjonskostnad

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsopptjening kollektive ordninger	4	5	3	3
Nåverdi av årets pensjonsopptjening usikrede ordninger	0	1	0	1
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser kollektive ordninger	3	3	2	2
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser usikrede ordninger	0	0	0	0
Kostnader ved administrasjon av ordningen	1	1	1	1
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-3	-3	-2	-2
Periodisert arbeidsgiveravgift	1	1	1	1
Netto pensjonskostnad sikret og usikret ordning	6	8	4	5
Innskuddsbaserte ordninger	3	3	2	2
Netto pensjonskostnader	9	11	7	7

Bevegelse pensjonsforpliktelse

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Netto forpliktelser IB	20	28	15	18
Aktuarielle forpliktelser og tap ført i utvidet resultat	7	-7	5	-4
Netto pensjonskostnad	6	8	4	5
Foretakets tilskudd	-11	-8	-8	-5
Utbetalinger over drift	-2	-1	-1	-1
Avkorting og oppgjør ført mot resultatet	0	0	0	0
Netto pensjonsforpliktelse UB	20	20	15	13

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i sikrede ordninger	110	108	81	69
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-119	-117	-88	-75
Netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i sikrede ordninger	-9	-9	-7	-6
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i usikrede ordninger	29	29	21	19
Netto pensjonsforpliktelse innregnet i balansen	20	20	15	13

Bevegelse i ytelsesbasert pensjonsforpliktelse - sikret ordning

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	108	106	80	68
Nåverdi av pensjonsopptjening	4	4	3	3
Rentekostnader	3	3	2	2
Aktuarielle tap (gevinster) på forpliktelsen	-1	-3	-1	-2
Utbetalte ytelser	-4	-2	-3	-1
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	110	108	81	69

Bevegelse i ytelsesbasert pensjonsforpliktelse - usikret ordning

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	31	30	23	19
Nåverdi av pensjonsopptjening	0	0	0	0
Rentekostnader	0	1	0	1
Aktuarielle tap (gevinster) på forpliktelsen	1	1	1	1
Kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening	0	0	0	0
Utbetalte ytelser	-3	-1	-2	-1
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	29	31	21	20
Sum pensjonsforpliktelser sikrede og usikrede ordninger 01.01.	139	135	103	87
Sum pensjonsforpliktelser sikrede og usikrede ordninger 31.12.	139	139	103	89

Bevegelse i virkelig verdi av pensjonsmidler - sikret ordning

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Virkelig verdi av pensjonsmidler 01.01.	118	106	87	68
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	3	3	2	2
Aktuerielle tap (gevinster) på pensjonsmidlene	-6	4	-4	3
Totalt tilskudd	9	7	7	4
Utbetalte ytelser	-5	-2	-4	-1
Virkelig verdi av pensjonsmidler 31.12.	119	118	88	76

Bevegelse i virkelig verdi av pensjonsmidler - usikret ordning

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Virkelig verdi av pensjonsmidler 01.01.	2	2	2	1
Utbetalte ytelser	0	0	0	0
Virkelig verdi av pensjonsmidler 31.12.	2	2	2	1

Sum pensjonsmidler sikrede og usikrede ordninger 01.01.

120

108

89

69

Sum pensjonsmidler sikrede og usikrede ordninger 31.12.

121

120

90

77

Medlemmer av ordningene

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Aktive medlemmer av ytelsesordningen	67	75	50	48
Aktive medlemmer av innskuddsordningen	42	35	31	22
Pensjonister og uføre i ordningene	21	25	16	16
Sum personer som er med i pensjonsordningene	130	135	96	86

Plassering av pensjonsmidler 31.12.

Millioner kroner	KONSERN			
	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Egenkapitalinstrumenter	15	12,8	15	12,6
Gjeldsinstrumenter	82	69,1	81	68,9
Eiendom	21	17,6	21	17,7
Andre investeringer	1	0,5	1	0,8
Sum pensjonsmidler	118	100,0	118	100,0

Pensjonsmidler er ikke investert i egne finansielle instrumenter eller andre eiendeler i selskapet. Pensjonsmidler forvaltes av forsikringsselskapet og reguleres av gjeldende lover.

Millioner kroner	KONSERN						
	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Nåverdi av pensjonsopptjening	139	139	135	112	118	132	125
Virkelig verdi av pensjonsmidler	121	120	106	81	76	70	64
Underskudd/(overskudd)	-18	-21	-29	-31	-42	-62	-61

Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene

0

-2

19

19

-22

0

20

Erfarte justeringer på pensjonsmidlene

-6

4

15

-3

-4

0

3

Millioner kroner	MORBANK						
	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Nåverdi av pensjonsopptjening	103	89	87	72	76	84	80
Virkelig verdi av pensjonsmidler	90	77	68	52	49	45	41
Underskudd/(overskudd)	-13	-13	-19	-20	-27	-39	-39

Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene

0

-1

12

-12

-14

0

12

Erfarte justeringer på pensjonsmidlene

-4

3

10

-2

-3

0

2

Sensitivitetsanalyse pensjonsberegning

Sensitivitetsanalysen er basert på fakta og omstendigheter per 31.12.2016, forutsatt at alle andre parametre er konstante. I praksis vil dette neppe skje, og endringer i noen av forutsetningene kan samvariere. Faktiske resultater kan avvike fra disse estimatene.

ENDRING I PROSENTPOENG	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Årlig regulering av pensjoner
	+ 1%	- 1%	+ 0,5%	- 0,5%	+ 0,5%
Pensjonsforpliktelse (DBO)	-15%	19%	4,0%	-3,7%	6,1%
Periodens netto pensjonskostnader	-19%	25%	7,8%	-7,2%	6,1%

Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett gi en økning i pensjonsforpliktelsen. En økning i lønnsregulering vil medføre en økning i pensjonsforpliktelsen.

NOTE 18 SKATT**Beregning av betalbar skatt**

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Resultat før skattekostnad	347	171	1276	168
<i>Permanente resultatforskjeller:</i>				
Inntekter fra eierinteresser i konsernselskaper	0	0	-1082	-140
Ikke fradragsberettigede kostnader	1	7	1	7
Ikke skattepliktige inntekter	-15	-11	-13	-11
<i>Endringer i midlertidige resultatforskjeller knyttet til:</i>				
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	37	29	29	30
Anleggsmidler/langsiktig gjeld	-22	21	-34	11
<i>Andre poster ført mot utvidet resultat:</i>				
Aktuarielle gevinster/tap pensjon	-7	6	-5	4
Skattepliktig inntekt	341	223	172	69
Betalbar skatt (25 %)	86	61	43	19
25 % av årets foreslåtte konsernbidrag utover skattemessig underskudd	-2	-2	-2	-2
For mye betalt skatt 2016	-2	0	-2	0
Betalbar skatt i balansen	82	59	39	17

Morbanken hadde skattemessig overskudd i 2016 på 172 millioner. Betalbar skatt i Morselskapet var på 41 millioner i 2016, mens datterselskapet BNkreditt hadde betalbar skatt på 42 millioner i 2016.

Spesifisering av skattekostnad

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Betalbar skatt	86	61	43	19
Skattevirkning ved konsernbidrag	0	0	0	0
Effekt av endret skattesats fra 27 % til 25 %	0	-2	0	-9
Endring i utsatt skatt	-1	-16	3	-12
Skattekostnad	85	43	46	-3

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats (27%)

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Resultat før skattekostnad	347	171	1 276	168
Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats (25%)	86	46	319	45
Skatteeffekt av permanente forskjeller	-3	-1	-274	-39
Skatteeffekt av poster ført mot utvidet resultat	2	-2	1	-1
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel fra 27 % til 25 %	0	0	0	-8
Skattekostnad	86	43	46	-3
Effektiv skattesats	25%	25%	4%	-2%

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
<i>Skatteøkende midlertidige forskjeller:</i>				
Bygning og øvrige anleggsmidler	1	0	1	0
Gevinst-/tapskonto	4	4	2	2
Avgitt ikke bokført konsernbidrag	7	0	7	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer ¹	117	175	94	144
Langsiktige plasseringer ¹	478	473	466	461
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	607	652	570	607
<i>Skattereduserende midlertidige forskjeller:</i>				
Bygning og øvrige anleggsmidler	0	3	0	3
Kortsiktig gjeld ¹	66	46	42	37
Langsiktig gjeld ¹	551	566	99	125
Netto pensjonsforpliktelse	19	20	14	13
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	636	635	155	178
Grunnlag utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-)	-29	17	415	429
Beregnet utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) (25 % av beregningsgrunnlaget)	-8	6	103	109

Utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) i balansen

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 01.01	6	-9	109	112
Reklassifisering ihht ligningspapirer 2014 og 2015	-13	29	-9	16
Utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 01.01 - Korrigert	-7	20	100	128
Endring utsatt skatt som følge av endret skattesats	0	0	0	-8
Endring utsatt skatt i resultatet	-2	-15	3	-12
Skattevirkning ved konsernbidrag	2	2	2	2
Endring utsatt skatt av poster ført mot utvidet resultat	-2	-1	-1	-1
Utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 31.12	-8	6	103	109

¹ Midlertidig forskjell er i hovedsak knyttet til finansielle instrumenter.

Utsatt skattefordel er balanseført når det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd.

NOTE 19 FINANSIELLE INSTRUMENTER ETTER KATEGORI

Pr. 31. desember 2016

KONSERN

Millioner kroner	Virkelig verdi	Derivater til virkelig øremerket til sikring	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Lån, fordringer og øvrige forpliktelses til amortisert kost	Sikring til amortisert kost	Totalt
Utlån	0	0	293	0	21 045	0	21 338
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0	0	0	13	0	13
Rentederivater	141	329	0	0	0	0	471
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	4 713	602	492	0	5 806
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	42	0	42
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	0	0	0	0	65	0	65
Sum finansielle instrumenter eiendeler	142	329	5 006	602	21 657	0	27 736
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	-1 202	0	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	-318	0	-318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	-339	0	-3 933	-4 423	-8 695
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	0	0	-42	0	-42
Rentederivater	-227	-110	0	0	0	0	-337
Valutaderivater	-7	0	0	0	0	0	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	-862	0	-12 549	0	-13 411
Sum finansielle instrumenter gjeld	-233	-110	-1 202	0	-18 044	-4 423	-24 012

Pr. 31. desember 2015

KONSERN

Millioner kroner	Virkelig verdi	Derivater til virkelig øremerket til sikring	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Lån, fordringer og øvrige forpliktelses til amortisert kost	Sikring til amortisert kost	Totalt
Utlån	0	0	543	0	24 138	0	24 681
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0	0	0	14	0	14
Rentederivater	231	345	0	0	0	0	576
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	5 012	560	1 111	0	6 683
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	593	0	593
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	0	0	0	0	74	0	74
Sum finansielle instrumenter eiendeler	231	345	5 555	560	25 930	0	32 621
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	-1 202	0	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	-5	0	-5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	-553	0	-7 179	-4 799	-12 531
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	0	0	-66	0	-66
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0	0	-6	0	-6
Rentederivater	-325	-55	0	0	0	0	-381
Valutaderivater	-23	0	0	0	0	0	-23
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	-580	0	-14 191	0	-14 771
Sum finansielle instrumenter gjeld	-348	-55	-1 133	0	-22 649	-4 799	-28 985

Pr. 31. desember 2016

MORBANK

Millioner kroner	Derivater til		Frivillig	Tilgjengelig	Lån, fordringer og øvrige forpliktelses- til amortisert kost	Sikring til amortisert kost	Totalt
	Virkelig verdi	øremerket til sikring					
Utlån	0	0	184	0	13 753	0	13 937
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0	0	0	13	0	13
Rentederivater	139	282	0	0	0	0	421
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	4 135	602	492	0	5 228
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	5 008	0	5 008
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	0	0	0	0	5	0	5
Sum finansielle instrumenter eiendeler	139	282	4 318	602	19 271	0	24 612
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	-1 202	0	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	-318	0	-318
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	0	-3 932	-3 815	-7 746
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	0	0	-42	0	-42
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0	0	0	0	0
Rentederivater	-218	-80	0	0	0	0	-297
Valutaderivater	-7	0	0	0	0	0	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	-862	0	-12 554	0	-13 416
Sum finansielle instrumenter gjeld	-224	-80	-862	0	-18 047	-3 815	-23 028

Pr. 31. desember 2015

MORBANK

Millioner kroner	Derivater til		Frivillig	Tilgjengelig	Lån, fordringer og øvrige forpliktelses- til amortisert kost	Sikring til amortisert kost	Totalt
	Virkelig verdi	øremerket til sikring					
Utlån	0	0	410	0	12 044	0	12 454
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0	0	0	13	0	13
Rentederivater	228	308	0	0	0	0	536
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	0	5 012	560	1 111	0	6 683
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	7 483	0	7 483
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	0	0	0	0	5	0	5
Sum finansielle instrumenter eiendeler	228	308	5 422	560	20 656	0	27 174
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	-1 202	0	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	-4	0	-4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	-202	0	-5 871	-4 140	-10 213
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	0	0	-66	0	-66
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0	0	-6	0	-6
Rentederivater	-312	-39	0	0	0	0	-351
Valutaderivater	-23	0	0	0	0	0	-23
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	-580	0	-14 204	0	-14 784
Sum finansielle instrumenter gjeld	-335	-39	-782	0	-21 353	-4 140	-26 649

NOTE 20 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Metoder for å fastsette virkelig verdi

Rentebytteavtaler, valutabytteavtaler og valutaterminer

Verdsettelse av rentebytteavtaler til virkelig verdi skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontantstrømmer og neddiskontering av disse, skjer ved bruk av observerte markedsrenter for de ulike valutaer (swap-rentekurve) og observerte valutakurser (hvorav forward valutakurser avledes).

Rentebytteavtaler med kredittspread

Verdsettelse av rentebytteavtaler med kredittspread til virkelig verdi skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontantstrømmer og neddiskontering av disse, skjer ved bruk av observerte markedsrenter for de ulike valutaer (swap-rentekurve) med påslag for opprinnelig kredittspread på rentebytteavtalen.

Sertifikater og obligasjoner

Sertifikater og obligasjoner er vurdert til priser innhentet fra "Nordic Bond Pricing". Prisene utarbeides med grunnlag av observasjoner fra markedet, som for eksempel omsetninger og kjøps/salgs interesser. Innhentede data bearbeides i anerkjente modeller for å beregne daglige priser.

Utlån

For utlån vurdert til virkelig verdi skjer verdsettelse gjennom bruk av en modell der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Diskonteringsrenten fastsettes ved bruk av NIBOR-/Swap-kurven med tillegg av en aktuell kredittmargin som reflekterer prisen på våre egne innlån, og et ytterligere påslag lik det opprinnelige marginpåslaget på lånet.

Innlån utpekt til virkelig verdi

Innlån utpekt til virkelig verdi er vurdert til priser innhentet fra "Nordic Bond Pricing". Prisene utarbeides med grunnlag av observasjoner fra markedet, som for eksempel omsetninger og kjøps/salgs interesser. Innhentede data bearbeides i anerkjente modeller for å beregne daglige priser.

Sikret innlån

Innlån som inngår i verdisikring er vurdert ved bruk av en modell som innebærer neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Diskonteringsrenten fastsettes ved bruk av NIBOR-/Swap-kurven med tillegg av opprinnelig kredittmargin.

Innskudd

For innskudd vurdert til virkelig verdi skjer verdsettelse gjennom bruk av en modell der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Diskonteringsrenten fastsettes ved bruk av NIBOR-/Swap-kurven med tillegg av en aktuell kredittmargin.

Aksjer

Aksjene består hovedsakelig av bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Verdsettelsen av disse aksjene er tilnærmet lik kapitalen som er skutt inn i disse selskapene.

Nivåinndeling

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi på balansedagen er inndelt i følgende nivåer:

- Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2: Verdsettelse er foretatt ved bruk av verdsettelsesteknikker som anvender direkte eller indirekte observerbare markedsdata.
- Nivå 3: Verdsettelse er basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder og heller ikke har observerbare forutsetninger som input til verdsettelsen.

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2016

Millioner kroner	KONSERN			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån	0	0	293	293
Rentederivater ¹	0	471	0	471
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	520	4 193	622	5 335
Sum eiendeler	520	4 664	915	6 099
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-339	0	-339
Rentederivater ¹	0	-337	0	-337
Valutaderivater	0	-7	0	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	-621	0	-621
Sum forpliktelser	0	-1 304	0	-1 304

¹ Verdien av sikringsinstrumentene øremerket til verdisikring er per 31. desember 2016 positiv med 219 millioner.

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2015

				KONSERN
Millioner kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån	0	0	543	543
Rentederivater ¹	0	576	0	576
Valutaderivater	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	741	4 270	560	5 571
Sum eiendeler	741	4 846	1 103	6 690
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-553	0	-553
Rentederivater ¹	0	-381	0	-381
Valutaderivater	0	-23	0	-23
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	-580	0	-580
Sum forpliktelser	0	-1 537	0	-1 537

¹ Verdien av sikringsinstrumentene øremerket til verdisikring er per 31. desember 2015 positiv med 300 millioner.

Morbanks eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2016

				MORBANK
Millioner kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån	0	0	184	184
Rentederivater ¹	0	421	0	421
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	42	4 093	622	4 757
Sum eiendeler	42	4 514	806	5 362
Rentederivater ¹	0	-297	0	-297
Valutaderivater	0	-7	0	-7
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	-621	0	-621
Sum forpliktelser	0	-925	0	-925

¹ Verdien av sikringsinstrumentene øremerket til verdisikring er per 31. desember 2016 202 millioner.

Morbanks eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2015

				MORBANK
Millioner kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån	0	0	410	410
Rentederivater ¹	0	536	0	536
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	741	4 270	560	5 571
Sum eiendeler	741	4 806	970	6 517
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-202	0	-202
Rentederivater ¹	0	-351	0	-351
Valutaderivater	0	-23	0	-23
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	-580	0	-580
Sum forpliktelser	0	-1 156	0	-1 156

¹ Verdien av sikringsinstrumentene øremerket til verdisikring er per 31. desember 2015 275 millioner.

Konsernets finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3, per 31. desember 2016

Millioner kroner	KONSERN		
	Utlån	Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	Totalt
Inngående balanse	543	560	1 103
Investeringer i perioden/nye avtaler	3	62	65
Forfalt	-253	0	-253
Netto gevinster på finansielle instrumenter	0	0	0
Utgående balanse	293	622	915
Herav periodens resultat vedrørende finansielle instrumenter som fremdeles er på balansen	2	0	2

Konsernets finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3, per 31. desember 2015

Millioner kroner	KONSERN		
	Utlån	Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	Totalt
Inngående balanse	625	456	1 081
Investeringer i perioden/nye avtaler	169	99	268
Forfalt	-228	0	-228
Netto gevinster på finansielle instrumenter	-23	5	-18
Utgående balanse	543	560	1 103
Herav periodens resultat vedrørende finansielle instrumenter som fremdeles er på balansen	-16	-2	-18

Morbanks finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3, per 31. desember 2016

Millioner kroner	MORBANK		
	Utlån	Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	Totalt
Inngående balanse	410	560	970
Investeringer i perioden/nye avtaler	3	62	65
Forfalt	-229	0	-229
Netto gevinster på finansielle instrumenter	0	0	0
Utgående balanse	184	622	806
Herav periodens resultat vedrørende finansielle instrumenter som fremdeles er på balansen	2	0	2

Morbanks finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3, per 31. desember 2015

Millioner kroner	MORBANK		
	Utlån	Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	Totalt
Inngående balanse	300	456	756
Investeringer i perioden/nye avtaler	169	99	268
Forfalt	-47	0	-47
Netto gevinster på finansielle instrumenter	-12	5	-7
Utgående balanse	410	560	970
Herav periodens resultat vedrørende finansielle instrumenter som fremdeles er på balansen	-9	0	-9

Sensitivitetsanalyse nivå 3

For å vise sensitiviteten i fastrenteutlånene kan vi endre diskonteringsrenten med 10 basispunkter. Ettersom fastrenteutlånene er sikret så vil vi få tilsvarende endring med motsatt fortegn på sikringsinstrumentene. Vi har av den grunn valgt å ikke vise sensitivitetsanalysen isolert for fastrenteutlånene, men viser til note 6 som viser en sensitivitetsanalyse for konsernet.

Virkelig verdi sammenlignet med innregnet verdi

Millioner kroner	KONSERN			
	2016		2015	
	Virkelig verdi	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Innregnet verdi
Utlån	21 411	21 338	24 683	24 681
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	13	13	14	14
Rentederivater	471	471	576	576
Valutaderivater	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 806	5 806	6 683	6 683
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	42	42	593	593
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	65	65	74	74
Ansvarlig lånekapital	-1 203	-1 202	-1 196	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	-318	-318	-5	-5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-8 747	-8 695	-12 549	-12 531
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	-42	-42	-66	-66
Annen kortsiktig gjeld	-24	-24	-6	-6
Rentederivater	-338	-338	-381	-381
Valutaderivater	-7	-7	-23	-23
Innskudd fra og gjeld til kunder	-13 411	-13 411	-14 771	-14 771
Sum	3 718	3 698	3 626	3 637

Millioner kroner	MORBANK			
	2016		2015	
	Virkelig verdi	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Innregnet verdi
Ansvarlig utlån	452	452	455	452
Utlån	13 937	13 937	12 454	12 454
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	13	13	13	13
Rentederivater	421	421	536	536
Valutaderivater	0	0	0	0
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 228	5 228	6 683	6 683
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	5 008	5 008	7 483	7 483
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	5	5	5	5
Ansvarlig lånekapital	-1 203	-1 202	-1 196	-1 202
Gjeld til kredittinstitusjoner	-318	-318	-4	-4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-7 800	-7 746	-10 227	-10 213
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	-42	-42	-66	-66
Annen kortsiktig gjeld	-24	-24	-6	-6
Rentederivater ¹	-297	-297	-351	-351
Valutaderivater	-7	-7	-23	-23
Innskudd fra og gjeld til kunder	-13 416	-13 416	-14 784	-14 784
Sum	1 957	2 012	971	976

Virkelig verdi på sertifikater og obligasjoner til amortisert kost er basert på priser innhentet fra "Nordic Bond Pricing". Prisene utarbeides med grunnlag av observasjoner fra markedet, som for eksempel omsetninger og kjøps/salgs interesser. Innhentede data bearbeides i anerkjente modeller for å beregne daglige priser. Finansielle derivater er i sin helhet vurdert til virkelig verdi og det vil følgelig ikke presenteres noe avvik mellom virkelig verdi og innregnet verdi i balansen.

Nivåinndeling ved virkelig verdi beregninger på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi på balansedagen er inndelt i følgende nivåer:

- Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2: Verdssettelse er foretatt ved bruk av verdssettelsesteknikker som anvender direkte eller indirekte observerbare markedsdata.
- Nivå 3: Verdssettelse er basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder og heller ikke har observerbare forutsetninger som input til verdssettelsen.

Konsernets eiendeler og gjeld målt til amortisert kost per 31. desember 2016

Millioner kroner	KONSERN			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	492	0	492
Sum eiendeler	0	492	0	492
Ansvarlig lånekapital	0	-1 203	0	-1 203
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-8 408	0	-8 408
Sum forpliktelser	0	-9 611	0	-9 611

Konsernets eiendeler og gjeld målt til amortisert kost per 31. desember 2015

Millioner kroner	KONSERN			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	1 111	0	1 111
Sum eiendeler	0	1 111	0	1 111
Ansvarlig lånekapital	0	-1 196	0	-1 196
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-11 996	0	-11 996
Sum forpliktelser	0	-13 192	0	-13 192

Morbanks eiendeler og gjeld målt til amortisert kost per 31. desember 2016

Millioner kroner	MORBANK			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Ansvarlig utlån	0	452	0	452
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	492	0	492
Sum eiendeler	0	944	0	492
Ansvarlig lånekapital	0	-1 203	0	-1 203
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-7 800	0	-7 800
Sum forpliktelser	0	-9 003	0	-9 003

Morbanks eiendeler og gjeld målt til amortisert kost per 31. desember 2015

Millioner kroner	MORBANK			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Ansvarlig utlån	0	455	0	455
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	0	1 111	0	1 111
Sum eiendeler	0	1 566	0	1 111
Ansvarlig lånekapital	0	-1 196	0	-1 196
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-10 025	0	-10 025
Sum forpliktelser	0	-11 221	0	-11 221

Lån og fordringer utpekt til virkelig verdi over resultat - kredittrisiko

Utlån	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Endring i virkelig verdi i perioden som følge av endret kredittrisiko	7	-7	4	-3
Endring i virkelig verdi akkumulert som følge av endret kredittrisiko	-11	-15	-4	-5

Akkumulert endring i virkelig verdi av lån og fordringer som følge av endring i kredittrisiko er pr balansedato beregnet for de papirer som da fortsatt er i beholdning. Beregning av akkumulert endring er beregnet ved å sammenligne virkelig verdi av papirene på balansedato med den verdi papirene hadde hatt om man hadde gjort en alternativ verdsettelse med bruk av den kredittrisiko som var gjeldende første gang papiret ble innregnet til virkelig verdi. Endring i virkelig verdi i perioden som følge av endret kredittrisiko er beregnet som differanse mellom akkumulert endring i virkelig verdi som følge av endret kredittrisiko henholdsvis ved årets begynnelse og ved årets slutt.

Finansielle forpliktelser utpekt til virkelig verdi over resultat - kredittrisiko

Innlån Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Endring i virkelig verdi i perioden som følge av endret kredittrisiko	2	2	0	0
Endring i virkelig verdi akkumulert som følge av endret kredittrisiko	1	7	0	0

Akkumulert endring i virkelig verdi av forpliktelser som følge av endring i kredittrisiko er pr balansedato beregnet for de papirer som da fortsatt er i beholdning. Beregning av akkumulert endring er beregnet ved å sammenligne virkelig verdi av papirene på balansedato med den verdi papirene hadde hatt om man hadde gjort en alternativ verdsettelse med bruk av den kredittrisiko som var gjeldende første gang papiret ble innregnet til virkelig verdi. Endring i virkelig verdi i perioden som følge av endret kredittrisiko er beregnet som differanse mellom akkumulert endring i virkelig verdi som følge av endret kredittrisiko henholdsvis ved årets begynnelse og ved årets slutt.

Virkelig verdi og kontraktsfestede betalingsforpliktelser ved forfall ¹

Millioner kroner	2016		2015	
	KONSERN		MORBANK	
	Virkelig verdi	Betalingsforpliktelse ²	Virkelig verdi	Betalingsforpliktelse ²
Ansvarlig lånekapital	1 203	1 202	1 196	1 203
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	318	5	5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 747	8 554	12 549	12 292
Innskudd fra og gjeld til kunder	31 411	13 411	14 771	14 769
Sum	41 679	23 485	28 521	28 269

Virkelig verdi og kontraktsfestede betalingsforpliktelser ved forfall ¹

Millioner kroner	2016		2015	
	MORBANK		KONSERN	
	Virkelig verdi	Betalingsforpliktelse ²	Virkelig verdi	Betalingsforpliktelse ²
Ansvarlig lånekapital	1 203	1 202	1 196	1 203
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	318	5	5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 800	7 625	10 227	10 009
Innskudd fra og gjeld til kunder	13 416	13 416	14 784	14 782
Sum	22 737	22 561	26 212	25 999

¹ Forskjellen mellom virkelig verdi og betalingsforpliktelse er differansen mellom clean value og pålydende på kontraktene.

² Kolonnen betalingsforpliktelse i denne oppstillingen består av nominell betalingsforpliktelse med tillegg av påløpte renter på måletidspunktet. Betalingsforpliktelse i henhold til denne noten samsvarer dermed ikke med pålydende verdier på henholdsvis ansvarlig lånekapital i note 33 og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer i note 29.

NOTE 21 FINANSIELLE DERIVATER**Eiendeler**

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Rentederivater	471	576	421	536
Valutaderivater	0	0	0	0
Sum finansielle derivater, eiendeler	471	576	421	536

Forpliktelser

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Rentederivater	338	381	298	351
Valutaderivater	6	23	6	23
Sum	344	404	304	374

Alle finansielle derivater er pliktig vurdert til virkelig verdi over resultat.

NOTE 22 MOTREGNINGSRETT FINANSIELLE DERIVATER

Fra og med 2013 skal BN Bank-konsernet opplyse om hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på, iht. IFRS 7.13 A-F. BN Bankkonsernet har ingen poster som er nettoført i balansen, iht. IFRS 7.13.C a-c.

Mot finansielle institusjoner inngår konsernet standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. I tillegg har konsernet inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA) mot noen av motpartene.

Finansielle eiendeler per 31.12.2016			KONSERN		MORBANK	
Motpart	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør ¹	Beløp etter mulig nettooppgjør	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør ¹	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	113	20	93	112	20	92
Motpart 2	124	124	0	125	125	0
Motpart 3	51	20	31	45	11	34
Motpart 4	43	43	0	33	33	0
Motpart 5	43	15	28	31	15	16
Motpart 6	3	0	3	3	0	3
Sum	377	222	155	349	204	145

Finansielle forpliktelser per 31.12.2016			KONSERN		MORBANK	
Motpart	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør ¹	Beløp etter mulig nettooppgjør	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør ¹	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	20	20	0	20	20	0
Motpart 2	148	124	24	148	125	23
Motpart 3	20	20	0	11	11	0
Motpart 4	47	43	4	38	33	5
Motpart 5	15	15	0	15	15	0
Motpart 6	0	0	0	0	0	0
Sum	250	222	28	232	204	28

Finansielle eiendeler per 31.12.2015			KONSERN		MORBANK	
Motpart	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør ¹	Beløp etter mulig nettooppgjør	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør ¹	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	216	24	192	213	24	189
Motpart 2	173	173	0	173	173	0
Motpart 3	67	25	42	58	12	46
Motpart 4	56	56	0	41	41	0
Motpart 5	60	23	37	47	23	24
Motpart 6	4	0	4	4	0	4
Sum	576	301	275	536	273	263

Finansielle forpliktelser per 31.12.2015			KONSERN		MORBANK	
Motpart	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør ¹	Beløp etter mulig nettooppgjør	Beløp i balansen	Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør ¹	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	24	24	0	24	24	0
Motpart 2	270	173	97	270	173	97
Motpart 3	25	25	0	12	12	0
Motpart 4	62	56	6	45	41	4
Motpart 5	23	23	0	23	23	0
Motpart 6	0	0	0	0	0	0
Sum	404	301	103	374	273	101

¹ Beløpet som er gjenstand for nettooppgjør som ikke er presentert netto i balansen

NOTE 23 KORTSIKTIGE PLASSERINGER I VERDIPAPIRER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
<i>Kortsiktige plasseringer tilgjengelig for salg:</i>				
Aksjer	601	560	601	560
Sum kortsiktige plasseringer tilgjengelig for salg	601	560	601	560
<i>Kortsiktige plasseringer vurdert til amortisert kost:</i>				
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	492	1 111	492	1 111
Sum kortsiktige plasseringer vurdert til amortisert kost	492	1 111	492	1 111
<i>Kortsiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>				
Sertifikater og obligasjoner utstedt av staten	520	741	42	741
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	4 193	4 270	4 093	4 270
Sum kortsiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat	4 713	5 012	4 135	5 012
Kortsiktige plasseringer i verdipapirer	5 806	6 683	5 228	6 683

NOTE 24 ANSVARLIG UTLÅN

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
<i>Ansvarlig utlån vurdert til amortisert kost:</i>				
Ansvarlig lån ytet til andre	0	0	0	0
Ansvarlig lån ytet til datterselskap	0	0	452	452
Sum ansvarlig ulån vurdert til amortisert kost	0	0	452	452

NOTE 25 INVESTERING I EIERINTERESSER

Konsernselskaper

								KONSERN	
Millioner kroner	Selskaps aksjekapital	Eierandel ¹	Bokført verdi i konsern 31.12.2016	Bokført EK i selskapet 1.1.2016	Kapital- forhøyelse m.m	Ned- skrivning	Bokført EK i selskapet 31.12.2016	Årsresultat 2016	Årsresultat 2015
BN Bolig AS ³	10	50%	19	0	40	0	39	-1	0
Aksjer i felleskontrollert virksomhet			19	0			39	-1	0

¹ Eierandel er lik stemmeandel.

² BN Bolig AS ble stiftet i juni 2016 og har foretningskontor i Oslo. Selskapet ble stiftet med et totalt kapitalinnskudd på 10 millioner kroner i aksjekapital og 30 millioner kroner i overkurs. Selskapet behandles etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Vår andel av resultatet for 2016 utgjorde -0,6 millioner kroner.

								MOR	
Millioner kroner	Selskaps aksjekapital	Eierandel ¹	Bokført verdi i MOR 31.12.2016	Bokført EK i selskapet 1.1.2016	Kapital- forhøyelse m.m	Ned- skrivning	Bokført EK i selskapet 31.12.2016	Årsresultat 2016	Årsresultat 2015
Bolig- og Næringskreditt AS, Trondheim	600	100%	1 600	2 726	0	0	1 758	115	97
Collection Eiendom AS, Trondheim ²	4	100%	5	5	0	0	5	0	0
Aksjer i datterselskap			1 605	2 731			1 763	115	97
BN Bolig AS ²	10	50%	20	0	40	0	39	-1	0
Aksjer i felleskontrollert virksomhet			20	0			39	-1	0

¹ Eierandel er lik stemmeandel.

² I balansen klassifisert som "Holdt for salg"

³ BN Bolig AS ble stiftet i juni 2016 og har foretningskontor i Oslo. Selskapet ble stiftet med et totalt kapitalinnskudd på 10 millioner kroner i aksjekapital og 30 millioner kroner i overkurs.

For 2015 ble det gitt utbytte fra Bolig- og Næringskreditt til morselskapet på 1 081,5 millioner kroner. For 2016 er det foreslått å gi utbytte fra Bolig- og Næringskreditt til morselskapet på 115 millioner kroner.

Øvrige eiendeler klassifisert som holdt for salg

I forbindelse med mislighold av et låneforhold i 2015 overtok banken en næringseiendom. Eierskapet til denne ligger i datterdatterselskapet CESS AS. I 2014 overtok banken 100% av aksjene i et eiendomsselskap som følge av et misligholdt låneforhold. Bankens jobber kontinuerlig med salg av selskapet.

NOTE 26 IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

KONSERN og MORBANK 2016					
Millioner kroner	Utvikling IT-systemer	Immaterielle eiendeler	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og andre faste eiendommer	Varige driftsmidler
Anskaffelseskost pr. 01.01.16	54	54	16	7	23
Tilgang	14	14	3	6	9
Avgang til anskaffelseskost	0	0	0	0	0
Utrangering av ferdig avskrevet driftsmidler	0	0	-6	0	-6
Anskaffelseskost pr. 31.12.16	68	68	13	13	26
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 01.01.16	41	41	14	0	14
Avgang	0	0	0	0	0
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0
Årets ordinære avskrivninger	8	8	2	0	2
Utrangering av ferdig avskrevet driftsmidler	0	0	-6	0	-6
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.16	49	49	10	0	10
Bokført verdi pr. 31.12.16	19	19	3	13	16
Avskrivningsmetode	Lineær		Lineær	Lineær	
Levetid	3 år		3 - 5 år	100 år	

KONSERN og MORBANK 2015					
Millioner kroner	Utvikling IT-systemer	Immaterielle eiendeler	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og andre faste eiendommer	Varige driftsmidler
Anskaffelseskost pr. 01.01.15	47	47	16	7	23
Tilgang	10	10	0	0	0
Avgang til anskaffelseskost	-3	-3	0	0	0
Utrangering av ferdig avskrevet driftsmidler	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost pr. 31.12.15	54	54	16	7	23
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 01.01.15	36	36	13	0	13
Avgang	-2	-2	0	0	0
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0
Årets ordinære avskrivninger	7	7	1	0	1
Utrangering av ferdig avskrevet driftsmidler	0	0	0	0	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.15	41	41	14	0	14
Bokført verdi pr. 31.12.15	13	13	2	7	9
Avskrivningsmetode	Lineær		Lineær	Lineær	
Levetid	3 år		3 - 5 år	100 år	

Utvikling av IT-systemer er egenutviklede immaterielle eiendeler.
 Avskrivningsplanen reflekterer antatt brukstid på driftsmidlene.

NOTE 27 OVERTATTE EIENDOMMER

Konsernet har pr. 31.12.16 ingen overtatte eiendommer. Eiendommen overtatt i januar 2015 ble solgt i september 2016. Salgssum på 8 millioner kroner medførte en regnskapmessig gevinst på 2 millioner kroner. Pr. 31.12.15 hadde banken overtatte eiendommer til en bokført verdi på 6 millioner kroner.

NOTE 28 INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	2016	2015	2016	2015
<i>Innskudd fra og gjeld kunder vurdert til amortisert kost:</i>				
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	12 617	14 092	12 618	14 101
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	173	98	177	102
Innskudd fra datterselskap uten avtalt løpetid	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder vurdert til amortisert kost	12 790	14 190	12 795	14 203
<i>Innskudd fra og gjeld kunder utpekt til virkelig verdi:</i>				
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid, utpekt til virkelig verdi	621	580	621	580
Innskudd fra og gjeld til kunder utpekt til virkelig verdi	621	580	621	580
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	13 411	14 771	13 416	14 784

NOTE 29 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Pålydende verdier

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	2016	2015	2016	2015
Pålydende verdi sertifikater	0	200	0	200
Netto pålydende verdi sertifikater	0	200	0	200
Pålydende verdi obligasjoner	8 683	12 284	7 724	10 018
Pålydende verdi egne obligasjoner	-244	-306	-200	-306
Netto pålydende verdi obligasjoner	8 439	11 978	7 524	9 712
Netto pålydende verdi gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 439	12 178	7 524	9 912

Innregnede verdier

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	2016	2015	2016	2015
Sertifikater utpekt til virkelig verdi	0	202	0	202
Sum innregnet verdi av sertifikater	0	202	0	202
Obligasjoner vurdert til amortisert kost	3 932	7 178	3 931	5 871
Obligasjoner vurdert til amortisert kost (sikret gjeld)	4 424	4 800	3 815	4 140
Obligasjoner utpekt til virkelig verdi	339	351	0	0
Sum innregnet verdi av obligasjoner	8 695	12 329	7 746	10 011
Sum innregnet verdi av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 695	12 531	7 746	10 213

NOTE 30 GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

	KONSERN		MORBANK	
Millioner kroner	2016	2015	2016	2015
<i>Gjeld til kredittinstitusjoner vurdert til amortisert kost:</i>				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	318	5	318	4
Gjeld til kredittinstitusjoner vurdert til amortisert kost	318	5	318	4
Gjeld til kredittinstitusjoner	318	5	318	4

NOTE 31 FORSKUDDSBETALINGER OG OPPTJENTE INNTEKTER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Opptjente ikke betalte inntekter og forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	13	14	13	13
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	13	14	13	13

NOTE 32 PÅLØPTE KOSTNADER OG FORSKUDDSBETALTE INNTEKTER

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Påløpte ikke forfalte kostnader/innbetalte ikke opptjente inntekter	24	16	26	17
Avsetninger for forpliktelser	39	49	39	49
Finansielle garantier	42	66	42	66
Netto pensjonsforpliktelse (se note 17)	20	20	14	13
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	125	151	121	145

Avsetninger for forpliktelser - legale forpliktelser

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Inngående balanse	49	11	49	11
Nye avsetninger i perioden	13	49	13	49
Utgifter ført mot avsetning	-23	-11	-23	-11
Tilbakeført, ikke benyttet avsetning	0	0	0	0
Effekt av tidsverdi	0	0	0	0
Utgående balanse	39	49	39	49

Avsetninger knytter seg til feriepenger, prestasjonslønn, sluttpakker og andre avtalefestede utbetalinger til ansatte. I forbindelse med avvikling av bankens bedriftsmarkedssatsning er det foretatt regnskapsmessige avsetninger for fremtidige kostnader i avviklingsprosessen. Det ble totalt avsatt 39,0 millioner kroner i 2015. I løpet av 2016 er det avsatt ytterligere 2,7 millioner kroner i forbindelse med avviklingen, samtidig som avsetningen er redusert med 11,4 millioner kroner som følge av utbetaling av utbetalt vederlag. Dette er i resultatoppstillingen klassifisert under Lønn og generelle administrasjonskostnader.

NOTE 33 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Ansvarlige lån vurdert til amortisert kost

ISIN-nummer	2016		2015		KONSERN og MORBANK		
	Innregnet verdi	Pålydende	Innregnet verdi	Pålydende	Valuta	Forfall	1.mulige innfrielse
	31.12.16 ⁴	(mill. kr)	31.12.15 ⁴	(mill. kr)			
1066329.7 ¹	300	300	300	300	NOK	12.12.2022	12.12.2017
1070387.9 ²	401	400	401	400	NOK	Evigvarende	25.02.2019
1073190.4 ³	501	500	501	500	NOK	11.03.2025	11.03.2020
Ansvarlige lån vurdert til amortisert kost	1 202	1 200	1 202	1 200			
Ansvarlig lånekapital	1 202	1 200	1 202	1 200			

¹ Renten reguleres hver tredje måned. Renten fastsettes til 3-måneders NIBOR med tillegg av 3,00 prosentpoeng etterskuddsvis. Lånet kan innfris helt eller delvis etter 5 år. Dersom offentlige reguleringer medfører endringer som gjør at lånet helt eller delvis ikke kan regnes som tilleggskapital kan lånet innfries. Eventuell innfrielse krever samtykke fra Finanstilsynet. Renten er 4,14 prosent pr. 31. desember 2016. Lånet inngår i sin helhet i ansvarlig kapital, se note 3.

² Banken har ett fondsobligasjonslån pr 31.12.2016. Renten fastsettes til 3-måneders NIBOR med tillegg av 3,75 prosentpoeng. Pr. 31. desember 2016 var renten 4,87 prosent. Lånet kan innfris helt eller delvis etter 5 år. Dersom offentlige reguleringer medfører endringer som gjør at lånet helt eller delvis ikke kan regnes som kjernekapital kan lånet innfries. Eventuell innfrielse krever samtykke fra Finanstilsynet. Lånet inngår i sin helhet i kjernekapital, se note 3.

³ Renten reguleres hver tredje måned. Renten fastsettes til 3-måneders NIBOR med tillegg av 2,1 prosentpoeng. Lånet kan innfris helt eller delvis etter 5 år. Dersom offentlige reguleringer medfører endringer som gjør at lånet helt eller delvis ikke kan regnes som tilleggskapital kan lånet innfries. Dersom det innføres vesentlige endringer i den skattemessige behandlingen av obligasjonene kan lånet innfries. Eventuell innfrielse krever samtykke fra Finanstilsynet. Renten på lånet er 3,24 prosent pr. 31. desember 2016. Lånet inngår i sin helhet i ansvarlig kapital, se note 3.

⁴ Tall er uten påløpte renter

NOTE 34 PANTSTILLELSE OG GARANTIER PR. 31.12.

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Pantstillelser				
Bokført verdi av verdipapirer stillet som sikkerhet for D-lån	2 812	2 816	2 812	2 816
Stillet sikkerhet i obligasjoner for trekkadgang i Norges Bank	2 812	2 816	2 812	2 816
Garantiansvar				
Kontraktsgarantier	24	50	24	50
Betalingsgarantier	15	16	15	16
Garanti gitt til SpareBank 1 Næringskreditt ¹	0	0	0	0
Garanti gitt til SpareBank 1 SMN ²	665	1 635	665	1 635
Sum garantiansvar	704	1 701	704	1 701

¹ Se note 9 for ytterligere informasjon om overføring av lån til SpareBank 1 Næringskreditt.

² Herav gjelder 65 millioner en garanti gitt til SpareBank 1 SMN vedrørende kredittrisikoen i solgt portefølje pr. 31.12.2016. Pr. 31.12.2015 gjelder 135 mill. garanti vedr kredittrisiko i solgt portefølje.

NOTE 35 ANSATTE OG TILLITSVALGTES LÅNEFORHOLD

Tusen kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Lån til ansatte pr. 31.12.	258 326	259 796	258 326	256 417
Lån til tillitsvalgte pr. 31.12.	5 499	5 460	5 499	5 460

Kriteriene for lån til ansatte inkludert ledende ansatte er de samme som for ordinære personkunder. Det vil si at alle ansatte er underlagt den samme kredittvurdering og de samme låneutmålingskriterier som øvrige kunder. Den eneste forskjellen er at de ansatte har fått en subsidiert rente for lån inntil 3 millioner kroner. Renten på disse lånene er beste kunderente minus 0,85 prosentpoeng. Lån til selskaper der tillitsvalgte er styremedlem og/eller har bestemmende innflytelse, ytes på ordinære kundevilkår.

NOTE 36 OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER

BN Bank har gjennomført transaksjoner med nærstående parter som beskrevet i henværende note, samt note 34. I tillegg foreligger det transaksjoner med nærstående selskaper som datterselskaper, jamfør note 24. Transaksjoner med datterselskaper er eliminert i konsernregnskapet. BN Banks aksjonærer fremkommer i note 36. Foruten lån gitt til særskilte betingelser til ansatte med flere, er alle transaksjoner med nærstående inngått på markedsmessige vilkår. Utover de transaksjoner som identifiseres i denne note og note 34, samt eliminerte transaksjoner innenfor konsernet BN Bank, er det ikke transaksjoner eller utestående av betydning med nærstående parter.

Godtgjørelser, lån og sikkerhetsstillelser til administrerende direktør, ledende ansatte, tillitsvalgte og valgt revisor

Ytelser til ledende ansatte i banken 2016

Tusen kroner	Honorar	Lønn	Prestasjons- lønn ^{1,2}	Natural- ytelser og andre skattepliktige godtgjørelser	Innbetalt pensjons- premie	Samlet godt- gjørelse	Lån og sikkerhets- stillelser
Ledende ansatte							
Gunnar Hovland, adm.direktør ^{3,5}	0	3 090	0	206	288	3 584	7 693
Svend Lund, viseadm.direktør ^{3,5}	0	2 801	0	190	343	3 334	2 975
Trond Søråas, direktør økonomi og finans ^{3,5}	0	1 769	0	171	223	2 163	3 196
Herborg Aanestad, direktør risikostyring ^{4,5}	0	1 173	0	118	75	1 366	3 549
Stig Tore Laugen, direktør kommunikasjon og marked	0	990	0	169	115	1 274	2 892
Styret							
Finn Haugan, styrets leder	300	0	0	0	0	300	0
Tore Medhus, styrets nestleder	236	0	0	0	0	236	0
Øvrige styremedlemmer	910	0	0	0	0	910	5 499
Tidligere styremedlemmer							
Øvrige styremedlemmer	174	0	0	0	0	174	0
Kontrollkomité⁶							
Medlemmer	471	0	0	0	0	471	0
Sum	2 091	9 823	0	854	1 044	13 812	25 804

¹ Se note 15 for nærmere detaljer.

² Notene angir utbetalt prestasjonslønn og overskuddsdeling i regnskapsåret, opptjent tidligere år.

³ Dersom banken avslutter arbeidsforholdet, opprettholdes lønnsbetingelsene i inntil 12 måneder (etterlønn) utover avtalt oppsigelsestid. Inntekter fra andre kilder i perioden går i sin helhet til fradrag i etterlønnen. Eventuelle kostnader til etterlønn vil kostnadsføres i sin helhet på tidspunkt for avtale om fratreden. Avsatt ikke utbetalt etterlønn inngår under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser.

⁴ Dersom banken avslutter arbeidsforholdet, opprettholdes lønnsbetingelsene i inntil 3 måneder (etterlønn) utover avtalt oppsigelsestid. Inntekter fra andre kilder i perioden går i sin helhet til fradrag i etterlønnen. Eventuelle kostnader til etterlønn vil kostnadsføres i sin helhet på tidspunkt for avtale om fratreden. Avsatt ikke utbetalt etterlønn inngår under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser.

⁵ Kostnader til pensjon inngår i pensjonskostnaden, se note 17 for ytterligere informasjon. Alle ledende ansatte har standard pensjonsavtaler. Ledende ansatte som er ansatt etter 1.1.2011 inngår i bankens innskuddsordning. Fra og med 1.1.2017 avvikles ytelsespensjon, og alle ansatte inngår i innskuddsordning. Lån til ledende ansatte er gitt på ordinære ansattevilkår (se note 34).

⁶ Kontrollkomiteen er avviklet i 2016, og vedrører opptjent honorar for 2015 som er utbetalt i 2016.

Styret i BN Bank ASA besluttet 10. august 2015 å iverksette et prosjekt med det formål å avvikle bedriftsmarkedsporteføljen i banken. For å sikre gjennomføring av prosjektet mottok enkelte ledende ansatte et prosjekttilllegg. En del av prosjekttillegget utbetales løpende og inngår under Lønn. Den andre delen av prosjekttillegget utbetales ved prosjektslutt og vil da inngå under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser. Per 31.12.2016 er det avsatt kroner 2 336 207 eksklusive sosiale kostnader for den delen av prosjekttillegget som skal utbetales etter avslutning av prosjektet. Av dette utgjør kroner 709 500 avsetning for utbetaling til administrerende direktør.

Styret har besluttet å avslutte prosjektet med virkning fra 1.2.2017, og de ledende ansatte omfattet av ordningen går tilbake til gjeldende betingelser ved prosjektstart. Den delen av prosjekttillegget som utbetales etter avslutning av prosjektet, utbetales 50% ved prosjektslutt og de siste 50% utbetales over de 3 påfølgende år.

Ytelser til ledende ansatte i banken 2015

Tusen kroner	Honorar	Lønn	Prestasjons- lønn ^{1,2}	Natural- ytelser og andre skattepliktige godtgjørelser	Innbetalt pensjons- premie	Samlet godt- gjørelse	Lån og sikkerhets- stillelser
Ledende ansatte							
Gunnar Hovland, adm.direktør ^{3,5}	0	2 610	0	201	267	3 078	6 938
Svend Lund, viseadm.direktør ^{3,5}	0	2 362	0	241	343	2 946	2 981
Trond Søråas, direktør økonomi og finans ^{3,5}	0	1 487	0	163	224	1 874	3 379
Herborg Aanestad, direktør risikostyring ^{4,5}	0	1 085	0	108	63	1 256	4 224
Tidligere ledende ansatte							
Eli Ystad, direktør personmarked ^{5,6}	0	1 463	0	2 687	117	4 268	0
Styret							
Finn Haugan, styrets leder	285	0	0	0	0	285	0
Tore Medhus, styrets nestleder	225	0	0	0	0	225	0
Øvrige styremedlemmer	848	702	0	40	84	1 674	5 460
Tidligere styremedlemmer							
Øvrige styremedlemmer	137	0	0	0	0	137	0
Kontrollkomité							
Medlemmer	450	0	0	0	0	450	0
Sum	1 945	9 709	0	3 440	1 098	16 193	22 982

¹ Se note 15 for nærmere detaljer.² Notene angir utbetalt prestasjonslønn og bonus i regnskapsåret, opptjent tidligere år. Vilklarene for avsetning av bonus for 2015 er ikke oppfylt.³ Dersom banken avslutter arbeidsforholdet, opprettholdes lønnsbetingelsene i inntil 12 måneder (etterlønn) utover avtalt oppsigelsestid. Inntekter fra andre kilder i perioden går i sin helhet til fradrag i etterlønnen. Eventuelle kostnader til etterlønn vil kostnadsføres i sin helhet på tidspunkt for avtale om fratreden. Avsatt ikke utbetalt etterlønn inngår under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser.⁴ Dersom banken avslutter arbeidsforholdet, opprettholdes lønnsbetingelsene i inntil 3 måneder (etterlønn) utover avtalt oppsigelsestid. Inntekter fra andre kilder i perioden går i sin helhet til fradrag i etterlønnen. Eventuelle kostnader til etterlønn vil kostnadsføres i sin helhet på tidspunkt for avtale om fratreden. Avsatt ikke utbetalt etterlønn inngår under Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser.⁵ Kostnader til pensjon inngår i pensjonskostnaden, se note 17 for ytterligere informasjon. Alle ledende ansatte har standard pensjonsavtaler. Ledende ansatte som er ansatt etter 1.1.2011 inngår i bankens innskuddsordning. Lån til ledende ansatte er gitt på ordinære ansattevilkår (se note 34).⁶ Fratrådte stillingen på slutten av 2015.

BN Bank har fra og med 2011 valgt en bonusløsning for ledende ansatte som holder seg innenfor begrensningene til Finanstilsynets forskrift for godtgjørelsesordning. Prinsippet for fordeling av bonus til ansatte som omfattes av forskriften er at den ikke er skjønnsmessig på individnivå, at den ikke overstiger 1,5 månedslønn og at bonuspottens størrelse beregnes likt som for øvrige ansatte. Prestasjonslønn opplyst i denne noten gjelder bonus utbetalt i 2015, men opptjent forrige år.

Gruppen som berøres av ny forskrift er identifisert og omfatter ledergruppen samt enkelte ansatte innenfor kredittområdet, finans og i kontrollfunksjoner.

Styret i BN Bank ASA besluttet 10. august 2015 å iverksette et prosjekt med det formål å avvikle bedriftsmarkedsporføljen i banken. For å sikre gjennomføring av prosjektet mottar enkelte ledende ansatte et prosjekttilllegg. En del av prosjekttillegget utbetales løpende og inngår under Lønn. Den andre delen av prosjekttillegget utbetales ved prosjektslutt og vil da inngå under Naturalytelser og andre skattepl. godtgjørelser. Per 31.12.2015 er det avsatt kroner 477 741 eksklusive sosiale kostnader for den delen av prosjekttillegget som skal utbetales ved prosjektslutt.

I prosjektperioden er etterlønnen for disse ledende ansatte utvidet med inntil 18 måneder utover avtalt oppsigelsestid. Eventuell etterlønn avkortes mot lønn i ny stilling. Når styret beslutter prosjektet avsluttet, vil de ledende ansatte omfattet av ordningen gå tilbake til gjeldende betingelser ved prosjektstart, dersom de fortsatt har stilling i BN Bank.

Godtgjørelse til revisor

Tusen kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Godtgjørelse til valgt revisor				
Ordinært revisjonshonorar lovpålagt revisjon	699	557	651	508
Skatterådgivning	82	67	82	67
Andre attestasjonstjenester	0	13	0	13
Honorar for annen bistand	636	234	636	234
Sum godtgjørelse til	1 417	871	1 369	822

Inntekter, kostnader, fordringer og forpliktelser med nærstående selskaper

Millioner kroner		KONSERN	
		2016	2015
Renteinntekter			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1-Alliansen	93	95
Andre inntekter			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	5	18
Rentekostnader			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	1	7
Fordringer pr 31.12.			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1-Alliansen	93	192
Gjeld pr 31.12.			
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1-Alliansen	251	0

Inntekter, kostnader, fordringer og forpliktelser med nærstående selskaper

Millioner kroner		MORBANK	
		2016	2015
Renteinntekter			
Bolig- og Næringskreditt AS	Datterselskap	125	277
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	93	95
Andre inntekter			
Bolig- og Næringskreditt AS	Datterselskap	-10	43
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	4	18
Rentekostnader			
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Alliansen	1	1
Fordringer pr 31.12.			
Bolig- og Næringskreditt AS	Datterselskap	5 418	7 333
SpareBank 1 SMN	SpareBank 1-Alliansen	92	189
Gjeld pr 31.12.			
Collection Eiendom AS	Datterselskap	5	5
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1-Alliansen	251	0

BN Bank har syndikert utlån til andre parter både gjennom etablering av ordinære syndikatlån og gjennom bilaterale risikoavlastningsavtaler. Avtalene er utformet slik at utlånene kvalifiserer for å fraregnes balanse og resultat hva gjelder den risikoavlastede/syndikerte delen av utlånene. Omfang av slike fraregnede utlån risikoavlastet fra/syndikert til nærstående parter er gjengitt nedenfor.

Inntekter, kostnader, fordringer og forpliktelser med nærstående selskaper

Millioner kroner	KONSERN		MORBANK	
	2016	2015	2016	2015
Pålydende verdi av fraregnede utlån risikoavlastet av SpareBank 1 Samspar	467	602	467	602
Pålydende verdi av fraregnede utlån risikoavlastet av SpareBank 1 SR-bank	0	285	0	145
Pålydende verdi av fraregnede utlån risikoavlastet av SpareBank 1 SMN	34	40	34	40
Pålydende verdi av fraregnede utlån risikoavlastet fra nærstående parter	501	927	501	787

NOTE 37 AKSJONÆRSTRUKTUR OG AKSJEKAPITAL**Aksjonærer pr. 31. desember**

Navn	2016		2015	
	Eierandel	Antall aksjer	Eierandel	Antall aksjer
SpareBank 1 SMN	33,0 %	4 658 389	33,0 %	4 658 389
SpareBank 1 SR-Bank	23,5 %	3 317 338	23,5 %	3 317 338
SpareBank 1 Nord-Norge	23,5 %	3 317 338	23,5 %	3 317 338
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	20,0 %	2 823 266	20,0 %	2 823 266
Sum	100 %	14 116 331	100 %	14 116 331

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom aksjonærene. Aksjonærene klassifiserer sin deltakelse i BN Bank ASA som investering i et tilknyttet foretak og vurderer denne etter egenkapitalmetoden.

Aksjekapital pr. 31. desember 2016

Det er utstedt 14.116.331 aksjer à kroner 50. Det foreligger ingen fullmakt fra generalforsamlingen til å utvide aksjekapitalen eller kjøpe egne aksjer. Det er ikke utestående noen form for gjeldsinstrumenter med konverteringsrett til aksjer, og det er heller ikke utstedt noen form for opsjoner som kan føre til en økning i antall aksjer. Det er ingen vedtaktsbegrensninger vedrørende stemmerett, alle aksjer har lik stemmerett.

Det ble vedtatt i ordinær generalforsamling 2016 i morselskapet å gi utbytte på 170 millioner kroner.

NOTE 38 FORESLÅTT, IKKE VEDTATT UTBYTTE

Millioner kroner	MORBANK	
	2016	2015
Totalt foreslått utbytte	400	170
Foreslått utbytte pr aksje (hele kroner)	28	12
Antall aksjer	14 116 331	14 116 331

NOTE 39 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN OG BETINGENDE FORPLIKTELSE**Hendelser etter balansedagen**

I forbindelse med en rettsavgjørelse i januar 2017 forventes det at en låntaker tilføres betydelige midler. Midlene kommer fra konkursboet til en tidligere leietaker av vår låntaker. Boet får tilført 55 millioner kroner og vår låntaker gjør krav på en vesentlig andel av dette beløpet. Det aktuelle engasjementet er et misligholdt engasjement hvor banken har overtatt aksjene i selskapet og eiendommen behandles i konsernregnskapet som en eiendel holdt for salg. Tilførte midler vil medføre en inntektsføring i konsernregnskapet. Regnskapsføring av den økonomiske fordelene dette representerer for banken vil skje i den regnskapsperiode i 2017 hvor fordelene med stor sikkerhet kan kvantifiseres og utfallet endres fra sannsynlig til så godt som sikker.

Betingede forpliktelser og betingende utfall

BN Bank mottok den 3. juli 2015 en stevning knyttet til et engasjement som på det tidspunktet var gjenstand for nedskrivning. Tap knyttet til engasjementet er regnskapsmessig konstatert og restkravet er verdsatt til kroner 0 i bankens balanse per 31. desember 2016. I stevningen kreves erstatning for tap kunden mener å ha lidt som følge av bankens handlinger. Stevningen innebærer etter bankens syn ikke behov for avsetning for fremtidige forpliktelser.

Ut over de forhold som er beskrevet ovenfor foreligger det ikke eiendeler eller forpliktelser som det knytter seg betingede utfall til og der disse utfall kan ha vesentlig påvirkning på konsernets finansielle stilling. Det har heller ikke vært vesentlige hendelser etter balansedagen ut over det som er beskrevet ovenfor.

NOTE 40 RESULTATREGNSKAP 4 SISTE KVARTAL

Spesifikasjon av resultatet

					KONSERN
	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv.	Året
Millioner kroner	2016	2016	2016	2016	2016
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	105	101	103	102	411
Sum andre driftsinntekter	38	71	62	9	180
Sum andre driftskostnader	53	52	53	62	220
Driftsresultat før tap på utlån	90	120	112	49	371
Tap på utlån	10	-1	-1	15	23
Resultat før skatt	80	121	113	34	348
Beregnet skattekostnad	20	27	28	10	85
Resultat etter skatt videreført virksomhet	60	94	85	24	263
Resultat fra virksomhet "holdt for salg"	0	0	0	-2	-2
Resultat inklusive virksomhet "holdt for salg"	60	94	85	22	261

Spesifikasjon av resultatet

					KONSERN
	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv.	Året
Millioner kroner	2015	2015	2015	2015	2015
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	82	90	97	100	369
Sum andre driftsinntekter	55	39	-7	7	94
Sum andre driftskostnader	58	59	97	59	273
Driftsresultat før tap på utlån	79	70	-7	48	190
Tap på utlån	7	2	10	0	19
Resultat før skatt	72	68	-17	48	171
Beregnet skattekostnad	17	18	-5	13	43
Resultat etter skatt videreført virksomhet	55	50	-12	35	128
Resultat fra virksomhet "holdt for salg"	0	0	0	-3	-3
Resultat inklusive virksomhet "holdt for salg"	55	50	-12	32	125

Spesifikasjon av resultatet

					MORBANK
	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv.	Året
Millioner kroner	2016	2016	2016	2016	2016
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	58	58	59	58	233
Sum andre driftsinntekter	25	50	45	7	127
Sum andre driftskostnader	35	35	38	46	154
Driftsresultat før tap på utlån	48	73	66	19	206
Tap på utlån	4	-1	4	5	12
Driftsresultat etter tap på utlån	44	74	62	14	194
Inntekter fra eierinteresser i konsernselskap	0	97	0	985	1 082
Resultat før skatt	44	171	62	999	1 276
Beregnet skattekostnad	11	15	16	4	46
Resultat etter skatt	33	156	46	995	1 230

Spesifikasjon av resultatet

					MORBANK
	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv.	Året
Millioner kroner	2015	2015	2015	2015	2015
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	35	42	57	55	189
Sum andre driftsinntekter	39	24	-13	1	51
Sum andre driftskostnader	37	38	76	39	190
Driftsresultat før tap på utlån	37	28	-32	17	50
Tap på utlån	0	1	16	5	22
Driftsresultat etter tap på utlån	37	27	-48	12	28
Inntekter fra eierinteresser i konsernselskap	0	140	0	0	140
Resultat før skatt	37	167	-48	12	168
Beregnet skattekostnad	7	7	-13	-4	-3
Resultat etter skatt	30	160	-35	16	171

NOTE 41 TILLITSVALGTE OG LEDELSE

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjonærene den øverste myndighet i konsernet. Kontrollkomitéen og representantskapet ble avviklet som følge av vedtektsendringer den 29. mars 2016.

For 2015 gjelder de tidligere vilkårene, det vil si at av representantskapets 15 medlemmer velges 11 av aksjonærene, mens 4 velges av og blant de ansatte. Generalforsamlingen velger også kontrollkomité. Representantskapet velger ekstern revisor og styre. BN Bank og BNkreditt har hatt identisk representantskap og kontrollkomité siden 13. mars 2009.

Alle selskapene har samme revisor.

Valgkomité

<i>Medlemmer</i>	<i>Stilling</i>
Tore Haarberg, leder	Konserndirektør, SpareBank 1 Gruppen AS
Gro Tveit, nestleder	Økonomidirektør i SpareBank 1 SR-Bank ASA
Jan-Frode Janson	Konsernsjef SpareBank 1 Nord-Norge
Tormod Kojen	Analytiker, BN Bank ASA

Valgkomitéen består av tre medlemmer valgt av generalforsamlingen og ett medlem valgt av og blant de ansatte.

Ingen av medlemmene eier aksjer i BN Bank.

Ekstern revisor

	<i>Antall aksjer</i>
KPMG AS, ved statsautorisert revisor Sverre Einersen	0

Styre

<i>Medlemmer</i>

Finn Haugan, leder

Konsernsjef i SpareBank 1 SMN. Valgt første gang i 2009 og valgperiode utløper i 2017.

Tore Medhus, nestleder

Konserndirektør bedriftsmarked i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Valgt første gang i 2009 og valgperiode utløper i 2017.

Rolf Eigil Bygdnes

Konserndirektør finans i SpareBank 1 Nord-Norge. Valgt første gang i 2014 og valgperiode utløper i 2018

Per Halvorsen

Administrerende banksjef, SpareBank 1 Telemark. Valgt første gang i 2015 og valgperiode utløper 2017.

Helene Jepsen Anker

Selvstendig næringsdrivende – konsulentvirksomhet. Valgt første gang i 2009 og valgperioden utløper i 2017.

Ella Skjørestad

Markedsdirektør i Sparebank 1 SR-Bank ASA. Valgt første gang i 2011 og valgperiode utløper 2018.

Solveig Ellila Kristiansen

Selvstendig næringsdrivende - konsulentvirksomhet. Valgt første gang i 2016 og valgperiode utløper 2018.

Jannike Lund

Økonomikonsulent i BN Bank. Ansattes representant. Valgt første gang i 2014 og valgperioden utløper i 2018.

Varamedlemmer**Jan-Frode Janson**

Konsernsjef SpareBank 1 Nord-Norge

Ole Hyvik (ansattes representant)

Assisterende banksjef i BN Bank ASA

Ingen styremedlemmer eier aksjer i BN Bank.

Konsernets ledelse

Navn	Antall år i konsernet	Stilling	Hovedansvarsområde
Konsernledelse pr. 31.12.2016			
Gunnar Hovland	5	Adm. direktør	
Svend Lund	22	Viseadm. Direktør	
Trond Søråas	20	Direktør	Økonomi og finans
Herborg Aanestad	5	Direktør	Risikostyring og Compliance
Stig Tore Laugen	2	Direktør	Kommunikasjon og marked

Ingen i konsernets ledelse eier aksjer i BN Bank. Godtgjørelse til ledende ansatte og styre fremgår av note 36. Lån til ledere, tillitsvalgte og styremedlemmer fremgår av note 35.

Representantskap 2015.

Medlemmer	Stilling/bosted
-----------	-----------------

Valgt av og blant aksjonærene

Tore Haarberg	SpareBank 1 Gruppen AS
Gro Tveit	SpareBank 1 SR-Bank ASA
Stig Horsberg Eriksen	SpareBank 1 SR-Bank ASA
Petter Høiseth	SpareBank 1 Nord-Norge
Bjørn Reidar Engaas	SpareBank 1 Nøtterøy – Tønsberg
Odd Einar Folland	SpareBank 1 Nordvest
Unni Pedersen	SpareBank 1 Nord-Norge
Truls Lindberg	SpareBank 1 Nord-Norge
Kjersti Hønstad	SpareBank 1 SMN
Vegard Helland	SpareBank 1 SMN
Arne Nypan	SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS

Vararepresentanter:

Anne Beth Høivik	SpareBank 1 SR-Bank ASA
Rolf Einar Hermannsen	Samarbeidende Sparebanker AS
Merete Hauge	SpareBank 1 Nord-Norge
Inge Grøntvedt	SpareBank 1 SMN
Evy Heia	SpareBank 1 SMN
Atle Håvarstein Nilsen	SpareBank 1 SR-Bank ASA

Valgt av og blant de ansatte

Kurt Haugen	BN Bank, Oslo
Rolf Olav Grinde	BN Bank, Trondheim
Siv Merete Hagen	BN Bank, Trondheim
Terje Ottesen	BN Bank, Trondheim

Vararepresentanter:

Ingrid Kåsbøl	BN Bank, Trondheim
Wenche Bach Haugen	BN Bank, Trondheim

Ingen av representantskapets medlemmer eier aksjer i BN Bank

Kontrollkomité 2015

Medlemmer	Stilling/bosted
Knut Ro	Advokat og partner, Ro Sommeres advokatfirma, Oslo
Rolf Røkke	Advokat, Trondheim
Odd Broshaug	Rådgiver, Håvik
Rigmor Abel	HR-direktør, Norges sjømatråd Tromsø

Møtende varamedlem

Ivar Listerud	Advokat, Moss
---------------	---------------

Til generalforsamlingen i BN Bank ASA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert BN Bank ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til BN Bank ASA per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet BN Bank ASA per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen og redegjørelsen om samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserede revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggspplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

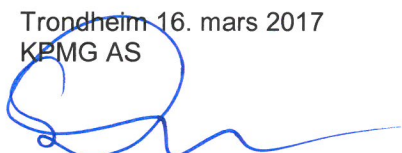
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim 16. mars 2017
KPMG AS

Sverre Einersen
Statsautorisert revisor

VEDTEKTER FOR BN BANK ASA

Kap. 1 Firma. Kontorkommune. Formål.

§ 1-1

Selskapets navn er BN Bank ASA. Forretningskontoret er i Trondheim kommune. Banken kan innenfor rammen av den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører.

Kap. 2 Aksjekapital. Ansvarlig kapital. Aksjer.

§ 2-1

Bankens aksjekapital er NOK 705 816 550 fordelt på 14 116 331 aksjer à NOK 50 fullt innbetalt.

§ 2-2

Aksjene i banken skal være registrert i Verdipapirsentralen. Alt erverv av aksjer skal straks meldes til Verdipapirsentralen.

Erverv av aksjer ved overdragelse (salg/gave) er betinget av samtykke fra styret. Samtykke kan bare nektes når det foreligger saklig grunn. Nekting av samtykke skal begrunnes skriftlig.

Erververen av en aksje kan bare utøve de rettigheter som tilkommer en aksjeeier når ervervet er innført i aksjeregisteret, eller når ervervet er meldt og godtgjort uten at det hindres på grunn av bestemmelsene i allmennaksjeloven §§ 4-16 til 4-23. Dette gjelder likevel ikke retten til utbytte og andre utdelinger og retten til nye aksjer ved kapitalforhøyelse.

Kap. 3 Styret.

§ 3-1

Styret består av 5-9 medlemmer som velges av generalforsamlingen.

Minst halvparten av styrets medlemmer skal være bosatt her i riket, med mindre Kongen gjør unntak i det enkelte tilfelle. Bostedskravet gjelder ikke statsborgere i stater som er part i EØS-avtalen, når de er bosatt i en slik stat.

Minst ett av styrets valgte medlemmer skal være ansatt i banken. For styrets ansatterepresentanter skal det velges personlig varamedlem med møte- og talerett i styret.

For de øvrige valgte styremedlemmer kan velges inntil 3 varamedlemmer.

Styrets leder og nestleder velges særskilt.

De valgte styremedlemmer tjenestegjør i to år. Av de valgte medlemmer uttrer hvert år de som har gjort tjeneste lengst. Første gang uttrer tilnærmet halvdelen etter loddtrekning som foretas av valgkomitéen.

Varamedlemmene velges for to år.

I stedet for styremedlem som trer ut før valgperioden er ute, velges ved første anledning nytt medlem for resten av perioden.

§ 3-2

Valget av styremedlemmer, medlemmer til valgkomitéen og fastsettelse av godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor forberedes av en valgkomité som består av tre medlemmer, valgt av generalforsamlingen og ett medlem valgt av og blant de ansatte. Valgkomiteens leder velges særskilt. For de styremedlemmer som velges blant de ansatte i banken, og for slike medlemmers personlige varamedlem, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomitéen innstilling.

§ 3-3

Styret sammenkalles av styrets leder og har møte minst en gang i måneden og ellers så ofte bankens virksomhet tilsier det, eller når et medlem krever det.

Styret er vedtaksført når mer enn halvdelen av samtlige styremedlemmer er til stede eller deltar i behandlingen av en sak. Styret kan dog ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmer av styret så vidt mulig er gitt anledning til å delta i sakens behandling. Har et styremedlem forfall, skal varamedlemmet gis anledning til å møte eller delta i behandlingen av en sak.

Som styrets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende styremedlemmer eller de som deltar i behandlingen, har stemt for, eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning, må dog alltid utgjøre minst halvdelen av samtlige styremedlemmer.

Fraværende styremedlemmer skal gjøre seg kjent med beslutninger som er truffet i deres fravær.

§ 3-4

Styret forestår forvaltningen av bankens anliggender, og treffer herunder avgjørelse i de enkelte kredittsaker. Det skal sørge for en tilfredsstillende organisasjon av bankens virksomhet, herunder påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

§ 3-5

Styret ansetter og sier opp/avskjediger bankens medarbeidere og fastsetter deres betingelser. Styret kan delegere denne myndighet når det gjelder andre medarbeidere enn administrerende direktør og hans stedfortreder.

§ 3-6

Bankens firma tegnes av styrets leder eller administrerende direktør alene, eller av to valgte styremedlemmer i fellesskap. Styret kan gi nærmere angitte ansatte rett til å tegne bankens firma. Styret kan dessuten meddele procura og spesialfullmakter.

§ 3-7

Administrerende direktør har den daglige ledelse av bankens virksomhet i samsvar med generelle instruksjoner fastsatt av styret samt de retningslinjer og pålegg styret har gitt.

Kap. 4 Generalforsamlingen.

§ 4-1

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i banken, med mindre myndighet er lagt eksklusivt til et av bankens øvrige organer ved særskilt lovbestemmelse. På generalforsamlingen har hver aksje en stemme. Alle beslutninger treffes med alminnelig flertall, med mindre annet følger av lov eller vedtekter.

Ordinær generalforsamling skal holdes hvert år ved bankens hovedkontor innen utgangen av april måned.

Generalforsamlingen innkalles av styrets leder.

Styrets medlemmer og revisor skal innkalles til generalforsamlingens møte. Styrets medlemmer har rett til å være til stede og uttale seg på møter i generalforsamlingen. Styrets leder og administrerende direktør har plikt til å være til stede med mindre det foreligger gyldig forfall. I så fall skal det utpekes stedfortreder.

Før generalforsamling holdes skal Finanstilsynet i god tid, senest samtidig med lovlig innkallelse til aksjonærene, gis melding om de saker som skal behandles. Av forhandlingsprotokollen skal en gjenpart straks sendes Finanstilsynet.

§ 4-2

På den ordinære generalforsamling skal årsregnskap, årsberetning og- revisjonsberetningen legges frem og utdeles til de aksjeeiere som ikke har fått dokumentene tilsendt på forhånd.

§ 4-3

Styrets leder åpner generalforsamlingen og leder forhandlingene til møteleder er valgt.

§ 4-4

Den ordinære generalforsamling skal:

1. Velge møteleder blant de møtende aksjonærer
2. velge en valgkomité, Jfr. Vedtektene § 3-2.
3. godkjenne årsregnskap og årsberetning, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd
4. velge styrets leder, nestleder og øvrige styremedlemmer, bortsett fra medlemmer som skal velges av de ansatte.
5. velge revisor
6. fastsette godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor
7. behandle styrets erklæring om lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, herunder avholde rådgivende avstemning over styrets retningslinjer for lederlønnfastsettelsen
8. behandle andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under generalforsamlingen.

§ 4-5

Når generalforsamlingen er åpnet, skal møtelederen la opprette fortegnelse over de møtende aksjeeiere og representantene for aksjeeiere med oppgaver over hvor mange aksjer og stemmer hver av dem representerer. Denne fortegnelse anvendes inntil den måtte bli endret av generalforsamlingen.

§ 4-6

Avstemning skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i avstemning på annen måte.

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll over generalforsamlingen. I protokollen skal generalforsamlingens beslutninger inntas med angivelse av utfallet av stemmegivningen. Fortegnelsen over møtende aksjeeiere og representanter skal inntas i eller vedlegges protokollen. Protokollen skal undertegnes av møtelederen og minst en annen person som utpekes av generalforsamlingen blant de tilstedeværende. Protokollen skal holdes tilgjengelig for aksjeeierne og oppbevares på betryggende måte.

Kap. 5 Revisor.

§ 5-1

Revisor skal følge de instruksjer og pålegg som måtte bli gitt av -generalforsamlingen for så vidt de ikke strider mot bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov eller mot bankens vedtekter eller god revisjonsskikk.

Revisor gir sine antegnelser og meldinger gjennom -styret til generalforsamlingen. Revisjonsberetning skal - være styret i hende senest to uker før den ordinære generalforsamling.

Kap. 6 Innskuddsvilkår.

§ 6-1

Styret fastsetter de nærmere vilkår for mottak og utbetaling av innskudd i samsvar med mulige regler fastsatt av Finanstilsynet.

Kap. 7 Årsregnskap og årsberetning.

§ 7-1

Regnskapsåret følger kalenderåret.

For hvert regnskapsår avgir styret årsregnskapet og årsberetningen.

Minst en måned forut for den ordinære generalforsamling skal årsregnskap og årsberetning stilles til rådighet for revisor.

Generalforsamlingen fastsetter regnskapet senest innen utgangen av april måned.

Kap. 8 Aldersgrense. Tjenestetid.

§ 8-1

Høyeste aldersgrense for fast ansatte er 70 år.

§ 8-2

Et valgt medlem eller leder for styre kan ikke ha dette tillitsverv sammenhengende lenger enn 12 år. Ved beregning av disse tidsrom medregnes bare den tid vedkommende har hatt tillitsverv i banken etter 1. januar 1978. En person kan ikke velges/gjenvelges dersom vedkommende på grunn av bestemmelsene i denne paragraf ikke kan sitte valgperioden ut.

Kap. 9 Vedtektsendringer.

§ 9-1

Beslutning om å endre vedtektene fattes av generalforsamlingen. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredjedeler av så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Forslag til endringer i vedtektene må være innsendt til styrets leder senest fire uker før generalforsamlingen skal behandle forslaget.

www.bnbank.no